Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/578	413– 5.1

Medlemmer i Fauske kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: **Mandag, 8. juni 2020 kl 09.00**
Møtested: **Kommunestyresalen**

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
15/20	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 18. mai 2020
16/20	Rapport forvaltningsrevisjon: Offentlige anskaffelser
17/20	Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
18/20	Årsregnskap Fauske kommune 2019 – uttalelse fra kontrollutvalget
19/20	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
20/20	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Valnesfjord, 29. mai 2020

Jørn Stene (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS,
varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/579	413– 5.3

SAK 15/20

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 18. mai 2020

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
08.06.2020

Vedlegg:
- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18. mai 2020

Bakgrunn for saken:
Protokoll fra foregående møte i kontrollutvalget legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18. mai 2020 godkjennes.

Inndyr, 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
18.05.2020	20/527	413– 5.4

PROTOKOLL – FAUSKE KONTROLLUTVALG

Møtedato: **Mandag, 18. mai 2020 kl. 09.00 – 10.00**
Møtested: **Fjernmøte – Teams** (Leder og sekretær Møterom Finneidfjellet, Fauske)
Saksnr.: **09/20 – 14/20**

Til stede:
Jørn Stene, leder
Gisela Hansen Gulstad, nestleder
Kristin Setså
Gunnar Bråthen
Richard Skagen

Forfall:
Ingen

Varamedlemmer:
Ingen

Øvrige:
Daglig leder Kristian Amundsen, Fauna KF, sak 10/20
Økonomisjef Kariann Sørdahl, sak 11/20
Ordfører Marlen Rendal Berg
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst, og
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Barbro Sakariassen, Salten kommunerevisjon IKS
Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen.

Godkjenning av innkalling og sakliste
Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:
Ingen merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
09/20	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. februar 2020
10/20	Årsregnskap 2019 Fauna KF – uttalelse fra kontrollutvalget
11/20	Redegjørelse fra administrasjonen: Status for regnskap og årsberetning for 2019
12/20	Bestilling av eierskapskontroll / forvaltningsrevisjon: Oppfølgning av IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlig anskaffelse
13/20	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
14/20	Eventuelt

09/20 Godkjenning av protokoller fra kontrollutvalgets møte 26. februar 2020

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. februar 2020 godkjennes.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. februar 2020 godkjennes.

10/20 Årsregnskap 2019 Fauna KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Daglig leder Kristian Amundsen møtte fra foretaket for å redegjøre og svare på spørsmål.

Ut over redegjørelsen om foretakets regnskap for 2019, fikk kontrollutvalget følgende orientering om de økonomiske konsekvensene av coronapandemien for kommunens næringsliv, og for Fauna KF:

> *Koronapandemien og delvis nedstenging av landet har og vil i tiden fremover være utfordrende for deler av næringslivet. Enkelte bransjer i Fauske kan også måtte gjennomgå tøffe økonomiske tider.*
>
> *Ved at Fauna over tid har opparbeid en liten økonomisk buffer kan man om nødvendig ha mulighet sammen med andre støtteordninger gi bistand, slik at arbeidsplasser blir sikret og videreutviklet.*

Forslag til vedtak:
Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

Kontrollutvalget har i møte 18. mai 2020 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 31. mars 2020, og foretakets årsberetning for 2019. I tillegg har foretakets daglige leder og ansvarlig revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget registrerer at driftsregnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 563 532,97. Det er ikke foretatt investeringer i 2019. Utvalget registrerer at foretakets styre foreslår at mindreforbruket settes av til utviklingsfond. Kontrollutvalget har ingen kommentar til forslag til inndekning.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 31. mars 2020, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

Kontrollutvalget har i møte 18. mai 2020 behandlet Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 31. mars 2020, og foretakets årsberetning for 2019. I tillegg har foretakets daglige leder og ansvarlig revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget registrerer at driftsregnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 563 532,97. Det er ikke foretatt investeringer i 2019. Utvalget registrerer at foretakets styre foreslår at mindreforbruket settes av til utviklingsfond. Kontrollutvalget har ingen kommentar til forslag til inndekning.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 31. mars 2020, har kontrollutvalget ingen merknader til Fauna KF sitt årsregnskap for 2019.

11/20 Redegjørelse fra administrasjonen: Status for regnskap og årsberetning for 2019

Økonomisjef Kariann Sørdahl møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:
Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Redegjørelsen fra administrasjonen tas til orientering.

12/20 Bestilling av eierskapskontroll / forvaltningsrevisjon: Oppfølgning av IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlig anskaffelse

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjon Oppfølging av Iris Salten IKS – selvkost og offentlig anskaffelse slik det er beskrevet i prosjektplan datert 17.04.2020.

Innenfor rammen av forvaltningsrevisjonens formål gir kontrollutvalget revisor fullmakt til å foreta justering av fastsatt problemstilling ved behov.

Kontrollutvalget ber revisor fortløpende rapportere til kontrollutvalget om fremdriften og om det er gjort endringer i prosjektets problemstillinger.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjon Oppfølging av Iris Salten IKS – selvkost og offentlig anskaffelse slik det er beskrevet i prosjektplan datert 17.04.2020.

Innenfor rammen av forvaltningsrevisjonens formål gir kontrollutvalget revisor fullmakt til å foreta justering av fastsatt problemstilling ved behov.

Kontrollutvalget ber revisor fortløpende rapportere til kontrollutvalget om fremdriften og om det er gjort endringer i prosjektets problemstillinger.

13/20 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisor orienterte:

- Regnskapsrevisjon: Revisor orienterte om status for arbeidet med revisjon av kommunens regnskap. Revisjonsberetning planlegges utstedt 29. mai, slik at utvalget kan få regnskap til behandling i sitt møte 8. juni.

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken.
- Rapport fra forvaltningsrevisjon Offentlige anskaffelser er mottatt fra revisor. Denne legges frem til behandling i utvalgets møte 8. juni.

14/20 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Fauske, den 18. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes: Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer, Fauske kommune v/ ordfører og rådmann, Salten kommunerevisjon IKS

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/580	413– 5.3

SAK 16/20

Rapport forvaltningsrevisjon: Offentlige anskaffelser

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	08.06.2020

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 7. mai 2020: Rapport forvaltningsrevisjon Offentlige anskaffelser.

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget har 4. juni 2019, i sin sak 17/19, bestilt forvaltningsrevisjon med tema Offentlige anskaffelser.

Plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2019, kommunestyrets sak 171/16, inneholdt følgende prioriteringer:

1. Introduksjonsordningen (gjennomført)
2. Arealplanlegging (gjennomført)
3. Sykefraværsoppfølgning (gjennomført)
4. Ressursutnyttelse teknisk sektor
5. Psykisk helse
6. Forvaltning av ressurser til kultur / idrett i Fauske kommune
7. Varsling
8. Fauske Eiendom KF

Kommunestyret ga kontrollutvalget fullmakt til å *«foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig»*. I møte 1. mars 2019 besluttet kontrollutvalget å gjøre en endring i forhold til planen ved at innkjøp / anskaffelse ble prioritert som tema for forvaltningsrevisjon. I følge utvalgets bestilling skulle rapporten vært ferdig høsten 2019, og

da innenfor en ramme på 300 timer. Kontrollutvalget har i egen sak 05/20, i møte 26. februar 2020, tatt forsinkelsen opp med revisor. Ifølge revisor var rapporten på dette tidspunktet planlagt ferdigstilt til utvalgets møte 27. april 2020. Dette møtet ble ikke avholdt.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært om Fauske kommune ivaretar dokumentasjonsplikten, følger regelverket og egne rutiner ved innkjøp av varer og tjenester til kommunen. I tillegg om Fauske kommune har rutiner for å ivareta habilitetsutfordringer.

Følgende problemstilling er undersøkt av revisor:

1. I hvilken grad følger Fauske kommune regelverket om offentlige anskaffelser?

Revisor har besvart problemstillingen ut fra hvordan kommunen forholder seg til de fem prinsippene som regelverket om offentlige anskaffelser bygger på: konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

For å belyse problemstillingene har revisor gjennomført intervjuer, med Innkjøpsansvarlig, Kommunalleder eiendom, Leder for vei, vann og avløp og Enhetsleder for plan og utvikling.

I tillegg har revisor gått gjennom dokumentasjon for perioden 2017-2019. Revisor har plukket ut og gjennomgått 12 tilfeldige anskaffelser i denne periode

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er spesifisert i vedlegg 2 til rapporten, og er utledet fra bl.a Kommuneloven, Forvaltningsloven, Lov og forskrift om offentlige anskaffelser og kommunens egne rutiner og retningslinjer.

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 1: I hvilken grad følger Fauske kommune regelverket om offentlige anskaffelser?

Revisjonskriterier:

1. Fauske kommune skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, forutberegnelighet, likebehandling, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.
    a. Fauske kommune skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.
    b. Fauske kommune skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.
    c. Fauske kommune skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.

d. Fauske kommune skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.

e. Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over nasjonal terskelverdi, gjennom Doffin1.

f. Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED2.

g. Fauske kommune skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.

h. Fauske kommune bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser.

i. Fauske kommune skal skrive protokoll fra tilbudsåpningen.

j. Fauske kommune skal sørge for at vesentlige endringer av kontrakt konkurranseutsettes etter regelverket om offentlige anskaffelser.

2. Innkjøpspersonalet i Fauske kommune skal ha god kjennskap til, å praktisere regelverket om habilitet.

   a. Fauske kommune skal treffe egnede tiltak for å forebygge identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen.

Revisors funn og vurdeinger:
Når det gjelder organisering av offentlige anskaffelser er denne etter revisors vurdering godt tilpasset kommunens behov. Bruken av innkjøpssystemet Ajour ivaretar mange av de grunnleggende prinsippene for offentlig anskaffelse. *Konkurransegrunnlagene revisor har gått gjennom er utførlige og vil slik revisor ser det gi stor grad av forutberegnelighet*

I forhold til innkjøpsveilederen opplyser revisor at denne sist ble oppdatert i august 2019,og at denne etter revisors vurdering gir gode retningslinjer for arbeidet med offentlige anskaffelser. Intervjuene revisor har gjennomført tyder på at innkjøperne kjente veilederen. Veilederen inneholder imidlertid ingen rutine for *«å sørge for habilitetsvurdering og dokumentering av dette»*

1. a) … anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen: I 7 av 12 anskaffelser som er gjennomgått mangler dokumentasjon av beregning av anskaffelsesverdi. Revisors vurdering er at det er *«all grunn til å tro at det legges stor vekt på å gjøre grundige vurderinger av anskaffelsens verdi»*, og at mangel på dokumentasjon i sakene har sammenheng med at innkjøpsveilederen ikke stiller krav om slik dokumentasjon

1. b) … skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.: Revisor opplyser at de fikk tilsendt flere mapper med saksdokumenter, men at flere av disse var mangelfulle. Revisors vurderer det slik at problemet har vært at ikke alle dokumenter har vært lagret samme sted, og i rapporten opplyses det at det er truffet tiltak i administrasjonen slik at alle dokumentene

tilknyttet saker om innkjøp samles i Websak. Når det gjelder føring av anskaffelsesprotokoll manglet denne i 4 av 12 saker. Etter revisors vurdering burde protokollene som var utarbeidet vært mer utfyllende. *«Likevel ser det ut til at føring av anskaffelses protokoll er en rutine som i stor grad følges opp.»*

1. c) … skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-: Dette mangler i 4 av 12 saker. Etter revisors vurdering er dette et brudd på dokumentasjonskravet.

1. d) … Fauske kommune skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten: Av de undersøkte anskaffelsene var det 4 hvor regelverket tilsa et absolutt krav om denne dokumentasjonen. Den manglet imidlertid i 2 av de 4 sakene.

1. e) … skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over nasjonal terskelverdi, gjennom Doffin1., og f) … skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED2: Etter revisors vurdering er det ikke feil på dette området. I 2 av 12 saker er det foretatt kunngjøring på høyere nivå enn nødvendig, men dette er innenfor regelverket.

1. g) … skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser: Revisors gjennomgang viser at miljø var tema i 6 av 12 anskaffelser. Intervjuene med innkjøperne viser at det er *«utfordrende å finne metoder for å stille slike krav uten i for stor grad å gå på akkord med andre behov som pris og likebehandling»* Kun i en av 12 anskaffelser har miljøkravet vært utslagsgivende for konkurransen.

1. h) … bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser: Revisor rapporterer at kommunen har få unntak fra regelverket. Kun 1 av 12 utvalgte anskaffelser var et unntak fra regelverket. *«I denne saken var dette utførlig begrunnet og forklart i saken»*. Etter revisors vurdering ivaretar kommunen krav på dette området.

1. i) … skal skrive protokoll fra tilbudsåpningen: Ved bruk av innkjøpsverktøyet Ajour skal det i følge rapporten ikke la seg gjøre å unnlate å skrive åpningsprotokoll. Revisor bemerker at *«Det er derfor noe overaskende at det er mangler når det gjelder dokumentasjon av dette. Det er imidlertid mest sannsynlig at disse protokollene finnes i systemet, men ikke har blitt sendt over til revisor på grunn av arkivutfordringene. Revisor legger til tross for manglene i dokumentasjonen til grunn at dette er en rutine som følges.»*

1. j) … skal sørge for at vesentlige endringer av kontrakt konkurranseutsettes etter regelverket om offentlige anskaffelser: Det opplyses i rapporten at det ikke blir gjennomført ny konkurranse i byggekontrakter, *«selv om de har vært vesentlig dyrere enn anskaffelsesverdien»*. Etter revisors mening vil det å ikke gjennomføre ny konkurranse være å unnta anskaffelsen fra regelverket om offentlig anskaffelse. *«Det bør dermed i saker hvor det forekommer vesentlig overstigelse, og det ikke kjøres ny konkurranse, foreligge en dokumentert begrunnelse for dette i saken.»*

2. a) … skal treffe egnede tiltak for å forebygge identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen: Revisor opplyser at intervjuene tyder på at innkjøperne har bevissthet om og kjennskap til kommunens etiske retningslinjer og at habilitet skal vurderes. Det er imidlertid ikke satt krav, verken i etiske retningslinjer eller innkjøpsveileder, om at vurdering av habilitet skal dokumenteres. *«Revisor mener at dokumentering av habilitetsvurderingen vil kunne både forebygge inhabilitet å øke tilliten til kommunen ved spørsmål utenfra».* I forhold til å kunne sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen, viser revisor til anskaffelsesprogrammet Ajour. Saksbehandler vil alltid kunne identifiseres ved bruk av Ajour.

Revisors anbefalinger:
Revisor konkluderer med at kommunen i stor grad følger regelverket om offentlige anskaffelser. Basert på funnene i rapporten gir revisor følgende 8 anbefalinger:

1. Fauske kommune skal sørge for å skrive anskaffelsesprotokoll i henhold til anskaffelsesforskriften.

2. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere en beregning av anslått anskaffelsesverdi for alle sine anskaffelser i henhold til anskaffelsesforskriften.

3. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere skatteattest før kontraktsinngåelse i henhold til anskaffelsesforskriften.

4. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere egenerklæring og dokumentasjonsbevis i alle saker i henhold til anskaffelsesforskriften.

5. Fauske kommune bør sørge for å kunne dokumentere en begrunnelse for alle unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse.

6. Fauske kommune bør lagre dokumentene for sine anskaffelser systematisk og samlet.

7. Fauske kommune bør dokumentere en begrunnelse dersom de ved vesentlig overstigelse av anskaffelsesverdien ikke kjører ny konkurranse.

8. Fauske kommune bør sørge for at habilitetsvurderingen kan dokumenteres.

Rådmannens kommentar:
Rådmannens kommentar er i sin helhet lagt ved rapporten.

Vurdering:
Forsinkelsen i tiknytning til rapporten er tatt opp og adressert i utvalgets sak 05/20, og gjentas ikke her. Ved oversendelsen av rapport opplyser revisor medgått tid på 350 timer. Ved bestillingen var det i revisors prosjektplan lagt til grunn en ressursbruk på 300 timer. Årsak til økningen er ikke kommentert i rapporten

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport i samsvar med bestillingens innhold.

Rapporten får frem at mye av kommunens arbeid i forhold til offentlige anskaffelser skjer i samsvar med krav i regelverk. Samtidig har revisors gitt anbefalinger på områder hvor det er synliggjort forbedringspotensial.

Forslag til vedtak (innstilling til vedtak):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem

Inndyr, 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KOMMUNEREVISJON

Forvaltningsrevisjon

Offentlige anskaffelser

Fauske kommune

Rapport mai 2020

Forord

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy. Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Vi har 3 forvaltningsrevisorer med følgende profesjoner: Mailen Evjen - statsviter, Kai Andre Blix - siviløkonom og Bjørn Vegard Gamst - jurist, alle med bred erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4. Formålet med forvaltningsrevisjon er å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

Kontrollutvalget i Fauske kommune vedtok i møte 04.06.2019 saksnummer 17/19 bestilling av forvaltningsrevisjon «Offentlige anskaffelser». Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst.

Bodø, den 07.05.2020

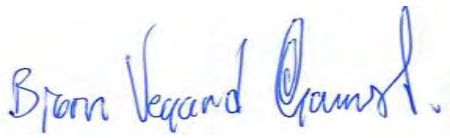

Bjørn Vegard Gamst
ansvarlig forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

FORORD **2**

SAMMENDRAG **4**

1 INNLEDNING **6**

2 FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER **7**

2.1 FORMÅL 7

2.2 PROBLEMSTILLING 7

2.3 AVGRENSNINGER 7

3 METODE OG GJENNOMFØRING **8**

4 REVISJONSKRITERIER **10**

5 FAKTA OG VURDERINGER **12**

5.1 FAUSKE KOMMUNES ORGANISERING AV OA 12

5.2 INNKJØPSVEILEDEREN 15

5.3 GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER 15

5.3 FAUSKE KOMMUNES FORHOLD TIL KRITERIENE 17

5.4 OPPSTILLING AV DOKUMENTASJON PR. ANSKAFFELSE 22

5.4.1 Anskaffelser over kr 100.000,- *23*

5.4.2 Anskaffelser over nasjonal terskelverdi *26*

5.4.3 Anskaffelser over EØS terskelverdi *27*

5.4.4 Oversiktstabell *31*

5.5 HABILITET 32

5.6 VURDERINGER 34

5.6.1 Organisering av OA *34*

5.6.2 Innkjøpsveilederen *34*

5.6.3 Grunnleggende prinsipper *35*

5.6.4 Habilitet *39*

6 KONKLUSJON **40**

7 ANBEFALINGER **41**

8 KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR **42**

9 VEDLEGG **43**

VEDLEGG 1: KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR 43

VEDLEGG 2: REVISJONSKRITERIER 44

Sammendrag

Salten Kommunerevisjon IKS har i denne undersøkelsen gått gjennom virksomhetens behandling av området offentlig anskaffelse. Formålet har vært å belyse om Fauske kommune overholder regelverket på området.

Ved undersøkelsen forsøker vi å besvare følgende problemstilling:

«I hvilken grad følger Fauske kommune regelverket om offentlige anskaffelser?»

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervjuer.

Revisor har satt inn mest ressurser på kommunens evne til å sørge for etterprøvbarhet ettersom dette er et prinsipp som stadig viser seg å være krevende å oppfylle. Hva gjelder virksomhetens gjennomføring av anskaffelsesprosesser har vi derfor bare dannet oss et oversiktsbilde.

Organiseringen av innkjøp er etter revisors vurdering godt tilpasset kommunens behov. Bruken av Ajour og dette innkjøpsverktøyets system ivaretar mange av de grunnleggende prinsippene for offentlig anskaffelse (OA). Konkurransegrunnlagene revisor har gått gjennom er utførlige og vil slik revisor ser det gi stor grad av forutberegnelighet. Vi ser også at det anvendes betydelig større ressurser på store anskaffelser enn små. Dette tydeliggjør at de som arbeider med anskaffelsene forholder seg til forholdsmessighetsprinsippet.

Kommunens anvendelse av innkjøpskonsulent ser ut til være en god løsning og kan trolig gi litt ekstra tyngde til de valgene som tas innkjøpsfaglig i kommunen.

Fauske kommune viser gjennom de dokumentene de har fremlagt for revisor at deres anskaffelsesprosesser i stor grad er gode og følger kravene i lov og forskrift. De har en Innkjøpsveileder som er oppdatert og dekker de viktigste delene av regelverket. De intervjuede gir inntrykk av at veilederen følges opp. Noe som også gjenspeiler seg i sakene.

Revisor har tatt tolv stikkprøver fra de siste tre årene med anskaffelser 2017-2019.

Ved gjennomgang av disse har revisor sett at det forkommer at dokumenter mangler. Dette handler nok om at de har flere systemer for lagring av dokumenter. Manglene kan derfor ha årsak i at ikke alle dokumentene finner veien til Websak som er hovedsystemet. Det viser seg også at det ikke ser ut til å være noen gjennomgående mappestruktur i saksmappene til anskaffelsessakene.

De intervjuede gir uttrykk av å være kjent med Fauske kommunes etiske retningslinjer. Og er kjent med behovet for å vurdere habilitet. Det fremgår imidlertid ikke av de etiske retningslinjene hvordan habilitetsvurderingen skal gjennomføres rent praktisk. Habilitetsvurderingen er ikke dokumentert i noen av anskaffelsessakene revisor har gått gjennom. Revisor mener at dokumentering av habilitetsvurderingen vil kunne både forebygge inhabilitet å øke tilliten til kommunen ved spørsmål utenfra.

Fauske kommunes bruk av Ajour i alle innkjøpssaker vil kunne være med på å identifisere habilitet ved at saksbehandler alltid vil kunne identifiseres.

Konklusjon:

Fauske kommune følger i stor grad regelverket om offentlige anskaffelser.

Når det gjelder systemet og gjennomføringen av dokumentasjonsplikten viser gjennomgangen at det forekommer brudd på lovgivningen.

1 Innledning

Ved behandling av lov om offentlige anskaffelser påpekte Stortinget at det er viktig at all offentlig ressursbruk skal fremme det offentliges måloppnåelse. Man skal opptre ansvarlig, slik at alle har tillit til at det offentlige gjennomfører alle anskaffelser på en hensiktsmessig måte, og sikrer konkurranse og effektiv ressursutnyttelse. Dette gjelder for alle innkjøp etter lov om offentlig anskaffelse. For anskaffelser over kr 100.000,- gjelder de grunnleggende prinsippene.

«Anskaffelsesregelverket er basert på visse grunnleggende prinsipper. Prinsippene skal bidra til å realisere anskaffelsesregelverkets formål, jf. anskaffelsesloven § 1. De skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. At anskaffelser skal foretas på en samfunnstjenlig måte vil kunne ivareta hensyn til bl.a. konkurranse, arbeidslivskriminalitet, miljø, klima og sosiale forhold.

Anskaffelsesregelverkets grunnleggende prinsipper har forskjellig opphav. Dels springer de ut av EØS-avtalens regler om de fire friheter, dels er de forankret i anskaffelsesdirektivene. Det norske regelverket er derfor i all hovedsak bygget på prinsipper som gjelder etter EØS-avtalen, anskaffelsesdirektivene og forvaltningsrettens prinsipp om forsvarlig saksbehandling.

De grunnleggende prinsippene har i hovedsak to funksjoner. For det første kan de danne selvstendig grunnlag for plikter og rettigheter for oppdragsgivere og leverandører. Både EU domstolen, norske domstoler og Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) har i en rekke saker utledet nærmere rettigheter og plikter fra prinsippene. For det andre fungerer de grunnleggende prinsippene som momenter ved tolkningen av enkeltbestemmelser i anskaffelsesregelverket.»

Hentet fra: Veileder til reglene om offentlige anskaffelser 2017, kapittel 7.

2 Formål, problemstilling og avgrensninger

2.1 Formål

Formålet med prosjektet er belyse om Fauske kommune ivaretar dokumentasjonsplikten, følger regelverket og egne rutiner ved innkjøp av varer og tjenester til kommunen. I tillegg har vi sett på om Fauske kommune har rutiner for å ivareta habilitetsutfordringer.

2.2 Problemstilling

Av formålet har vi utledet følgende problemstilling:

«I hvilken grad følger Fauske kommune regelverket om offentlige anskaffelser?»

2.3 Avgrensninger

Prosjektet er avgrenset mot anskaffelser som faller inn under Samordnede innkjøp i Nordland (SIIN).

3 Metode og gjennomføring

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

Innsamlingen av data baserer seg på intervju med følgende personer:

- Innkjøpsansvarlig for Fauske kommune
- Kommunalleder eiendom
- Leder for vei, vann og avløp
- Enhetsleder for plan og utvikling

I undersøkelsen er det også innhentet og gjennomgått diverse skriftlig dokumentasjon. Undersøkelsen retter seg mot perioden 2017-2019.

Vi har i det videre valgt å besvare problemstillingen ved å belyse hvordan virksomheten forholder seg til de fem prinsippene regelverket om offentlige anskaffelser bygger på.

Vi vil også se på i hvilken grad virksomheten ivaretar dokumentasjonsplikten.
I denne delen har vi tatt et tilfeldig utplukk av tolv anskaffelsessaker (2017-2019) fordelt på de tre anskaffelsesnivåene. Disse er gjennomgått for å undersøke om de dokumentene våre kriterier krever skal være dokumentert, er dokumentert i saksmappene.

Til slutt vil vi kort redegjøre for anskaffelsespersonalets forhold til habilitet.

Revisjonen legger til grunn at de innhentede fakta er tilstrekkelige til å svare ut problemstillingene.

Alle faktaopplysninger er verifisert av Innkjøpsansvarlig og Kommunallederen for eiendom. Kommunallederen for eiendom ettersendte ved verifiseringen seks dokumenter som manglet i saksmappene revisor kopierte fra en minnepenn. Kommunallederen mener disse seks

dokumentene lå på minnepennen. Det er ikke korrigert for dette da revisor legger til grunn at det ikke ville fått betydning for konklusjonen.

4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er en samlebetegnelse på de krav og forventninger som kan stilles til den funksjon, aktivitet eller prosedyre som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kriteriene holdt sammen med faktagrunnlaget danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon. Aktuelle kilder for utledning av revisjonskriterier er lover, forskrifter, retningslinjer, vedtak, avtaler og anerkjent teori. I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn:

- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift om offentlige anskaffelser
- Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser
- Kommunens egne rutiner for behandling av offentlige anskaffelser
- Kommunens etiske retningslinjer

For å besvare problemstillingen har vi satt opp følgende revisjonskriterier.

1. Fauske kommune skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, forutberegnelighet, likebehandling, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.
    a. Fauske kommune skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.
    b. Fauske kommune skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.
    c. Fauske kommune skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.

d. Fauske kommune skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.
e. Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over nasjonal terskelverdi, gjennom Doffin[1].
f. Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED[2].
g. Fauske kommune skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.
h. Fauske kommune bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser (OA).
i. Fauske kommune skal skrive protokoll fra tilbudsåpningen.
j. Fauske kommune skal sørge for at vesentlige endringer av kontrakt konkurranseutsettes etter regelverket om offentlige anskaffelser (OA).

2. Innkjøpspersonalet i Fauske kommune skal ha god kjennskap til, å praktisere regelverket om habilitet.
   a. Fauske kommune skal treffe egnede tiltak for å forebygge identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen.

Detaljert utledning av revisjonskriteriene ligger som vedlegg II til denne rapporten.

[1] Den nasjonale databasen for kunngjøring av anbudskonkurranser
[2] Den Europeiske databasen for kunngjøring av anbidskonkurranser

5 Fakta og Vurderinger

1. *Fauske kommune skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, forutberegnelighet, likebehandling, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.*

5.1 Fauske kommunes organisering av OA[3]

Fauske kommune benytter etter det alle de intervjuede forteller innkjøpsverktøyet «Ajour innkjøp» (Ajour) for alle sine innkjøp.

Ajour er en innkjøpsportal som er utviklet av Aksess Innkjøp AS. De har siden 2008 jobbet med løsninger og konsulenttjenester innenfor fagområdet innkjøp med hovedvekt på digitalisering.

Det hele startet med at selskapet vant en konkurranse, og skulle med Bodø kommune som vertskommune utvikle en digital innkjøpsløsning for et interkommunalt innkjøpssamarbeid i Salten. I dag er det 21 kommuner med i samarbeidet, og samarbeidet har fra 2018 endret navn til Samordna Innkjøp i Nordland.

Aksess Innkjøp AS forteller på sine nettsider at de har opparbeidet seg en lang og bred erfaring med kunnskap om suksess og risikofaktorene ved implementering av digitale innkjøpsløsninger i over 10 år.

De skriver videre at innkjøpsportalen i dag er en fullverdig innkjøpsløsning som dekker alle steg fra utlysning til og med handel. 19. mars 2020 la Aksess Innkjøp ut på sin facebookside at de var blitt kjøpt opp av Mercell-gruppen.

[3] Offentlige anskaffelser

Innkjøpsansvarlig forklarer at Fauske kommune er en del av Samordnet Innkjøp i Nordland (SIIN). De leverer inn sine ønsker og krav til vertskommunekontoret i Bodø og benytter de samordnede avtalene inngått gjennom SIIN. Alt dette skjer gjennom Ajour.

Innkjøpsansvarlig har på forespørsel levert en oversikt med ca. 100 navngitte ansatte i Fauske kommune som er «bestillere» og kan gjøre innkjøp på inngåtte avtaler i Ajour. Noen få har også opplæring i KGV verktøyet[4] (KGV). Disse kan gjennomføre konkurranser opp til nasjonal terskelverdi (kr 1.3 mill.eks. mva. 2019). Innkjøpsansvarlig forklarer at det bare er en håndfull personer som har tilgang og opplæring til å gjennomføre slike konkurranser. De øvrige har tilbud om å benytte Innkjøpsansvarlig til å kjøre anbudsprosessene i KGV. Han kjører ca. 20 anskaffelser i året under nasjonal terskelverdi. Over nasjonal terskelverdi har han ca. 2-3 anskaffelser i året. Over nasjonal terskelverdi er det bare Innkjøpsansvarlig selv som har kompetanse og gjør anskaffelser. Disse anskaffelsene gjøres også gjennom KGV.

Organiseringen av innkjøpspersonalet hentet fra Fauske kommunes innkjøpsveileder:

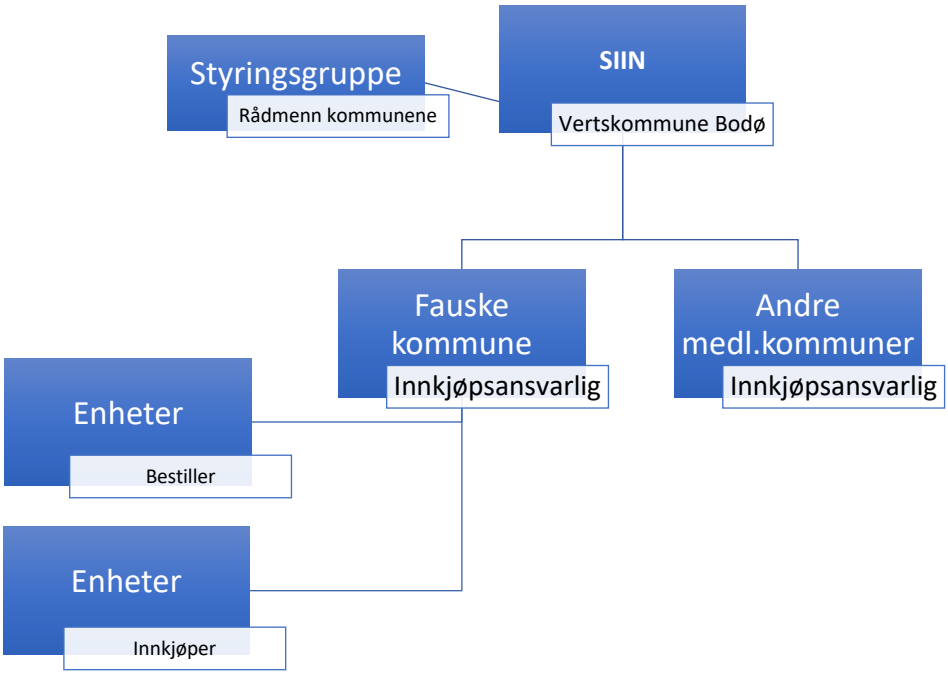

[4] KGV er et verktøy innenfor innkjøpsportalen «Ajour» som benyttes for å kjøre anbudskonkurranser

Innkjøpssjefen i Bodø er delegert fullmakt til å gjennomføre anskaffelser og inngå bindende rammeavtaler på vegne av medlemskommunene i SIIN. Fauske kommunes egen innkjøpsansvarlig har fullmakt til å gjennomføre anskaffelser på alle nivåer på vegne av egen kommune. Innkjøperne har fullmakt til å gjennomføre anskaffelser på alle nivåer, men kjøp over nasjonal terskelverdi (1.3 mill. eks. mva.) skal kvalitetssikres av Innkjøpsansvarlig/innkjøpskonsulent. Bestillerne har fullmakt til å foreta et hvert kjøp gjennom inngåtte rammeavtaler, og gjennomføre konkurranser/direkteanskaffelser under kr 100.000,- eks. mva. Innkjøp over 100.000,- skal dermed kvalitetssikres av Innkjøpsansvarlig.

Eiendomsavdelingen gjennomfører sine anskaffelser selv, men bruker i all hovedsak Innkjøpsservice AS[5] (Innkjøpsservice) som innkjøpskonsulent.

Avdeling for vei, vann og avløp benytter i henhold til Lederen for vei, vann og avløp Innkjøpsansvarlig til å utføre noen mindre anskaffelser og Innkjøpsservice på større anskaffelser. Det aller meste de trenger bestiller de gjennom rammeavtalene som er inngått av SIIN (Samordnede innkjøp i Nordland).

Innkjøpsansvarlig legger til grunn at ansvarsfordelingen for innkjøp framgår av Innkjøpsveilederen. Og at det er avdelingslederne som har ansvar for innkjøp på hver sine avdelinger. De andre intervjuede avdelingslederne har den samme forståelsen. Avdelingslederne må dermed selv vurdere egen kompetanse og bistandsbehov opp mot de innkjøpene de må gjennomføre.

Etter det Innkjøpsansvarlig forteller har Fauske ingen saker hvor de er blitt dømt for brudd på regelverket, noe som han mener gir en viss pekepinn på at de ordner dette med OA på en relativt god måte.

[5] Innkjøpsservice AS er en advokatvirksomhet som bistår det offentlige og private bedrifter med å gjennomføre og kvalitetssikre sine innkjøp.

5.2 Innkjøpsveilederen

Fauske kommune har en innkjøpsveileder som var oppdatert så sent som 09.08.19.

Veilederen består av 15 kapitler. De seks første kapitlene består av mer grunnleggende mål, strategi og organisering av kommunens arbeid med OA. Mens de ni siste kapitlene består av metode og regler/rutiner for gjennomføring av anskaffelser. I tillegg inneholder veilederen 6 maler for praktisk gjennomføring av informasjons- og dokumentasjonsplikten.

Veilederen legger betydelig vekt på å legge til rette for lokalt næringsliv. To av de syv overordnede målene i kapittel to handler om etikk og god innkjøpsskikk i anskaffelsesprosessen. Det er også et eget kapittel om miljø og fremgangsmåte for å kunne ta miljøhensyn i anskaffelsesprosessen.

Vi vil nedenfor se på om veilederen har mangler og svakheter når det gjelder kravene den stiller til dokumentasjon av anskaffelsesprosessen.

5.3 Grunnleggende prinsipper

Fauske kommune har i Innkjøpsrutinen tatt med at de skal følge de grunnleggende prinsippene for offentlig anskaffelse. De intervjuede legger alle til grunn at deres bruk av Ajour i stor grad medfører at de ivaretar prinsippene.

De forholder seg etter det de intervjuede forteller alltid til konkurranseprinsippet. Det er etter det innkjøpsansvarlig forteller bare unntaksvis og ved behov som vanskelig kan dekkes på annen måte der og da, de eventuelt gjør direkteanskaffelser[6]. For de aller fleste anskaffelser foreligger det rammeavtaler gjennom SIIN i Ajour, og da benytter de disse avtalene.

[6] Anskaffelser hvor de ikke kjører anbudskonkurranse etter regelverket om OA, men anskaffer direkte fra leverandør

Likebehandling handler etter innkjøpsansvarliges utsagn mye om at alle får lik informasjon og bedømmes likt etter klare kriterier. Dette ivaretas godt i KGV[7] ved at lik informasjon alltid sendes ut til alle tilbyderne. I tillegg har de en regel om at det ikke deles informasjon muntlig.

Når det gjelder forutberegnelighet er det kravene de stiller til konkurransegrunnlaget og at regelverket på området følges som er det viktigste. De intervjuede mener de er nøye med å arbeide fram gode konkurransegrunnlag slik at tilbyderne vet hva de har å forholde seg til. De mener de også legger mye i å beregne oppdragenes størrelse (anskaffelsesverdien) slik at tilbyderne også på dette området får det de er lovet når oppdraget skal gjennomføres.

Ajour stiller visse krav til dokumentasjon og de intervjuede mener de i stor grad overholder disse kravene. Denne dokumentasjonen mener de ivaretar nødvendig etterprøvbarhet. Imidlertid har innkjøpspersonellet etter det Innkjøpsansvarlig forteller litt utfordring med at de har flere arkivsystemer med forskjellige krav, og mangler litt merkantil støtte.

Kommunallederen for Eiendom tydeliggjør at det er utfordrende for dem å ha kapasitet til å få lagt ut alle dokumentene i anskaffelsessakene på Websak[8]. Ettersom Websak er offentlig tilgjengelig må de gå gjennom alle dokumentene i sakene for å sikre at det de legger ut ikke er i strid med GDPR[9] og regelverket om offentlig innsyn.

Forholdsmessigheten vil etter innkjøpsansvarliges syn i stor grad ivaretas så lenge de følger lover og retningslinjer. Anskaffelser over kr 100.000,- vil gjennom Ajour følge det anskaffelsesregimet som er satt opp gjennom lover og forskrifter. For anskaffelser under kr 100.000,- følger de veilederens krav om å konkurranseutsette i den grad det er mulig. Erfaringen Innkjøpsansvarlig har er at det er lite ekstra utfordringer med å sende ut forespørsel til tre leverandører. De vil jo uansett ha det beste mulige produktet til best mulig pris. Dokumenter knyttet til konkurransen arkiveres også i kommunens sak- og arkivsystem, og vil da gå fram av kommunens postliste.

[7] Konkurranseverktøyet i Ajour
[8] Websak er
[9] EØS-retningslinjer for personvern

5.3 Fauske kommunes forhold til kriteriene

Nedenfor har vi gått gjennom tolv anskaffelsessaker. Vi har plukket ut og undersøkt i hvilken grad sakene inneholder den dokumentasjonen som kreves i henhold til våre kriterier.

Før vi går inn på disse konkrete sakene skal vi gå gjennom hvordan kommunen forholder seg til kriteriene vi har satt opp.

a) Beregning av anskaffelsens verdi og dokumentasjon av beregningen.

Alle de intervjuede forteller at de er nøye med beregningen av anskaffelsens verdi. De er imidlertid ikke sikre på at de alltid har dokumentert beregningen. De forteller at det kan være vanskelig særlig ved innkjøp av nytt utstyr der de ikke har noe å sammenlikne med. Likevel er de veldig klare på at de anser det som viktig å gjøre en god beregning. I Innkjøpsveilederen kapittel 8 fremgår det også klart som en av punktene som må vurderes for å bestemme anskaffelsesform at det må gjøres en vurdering av anskaffelsens verdi. Innkjøpsveilederen har imidlertid ingen klare bestemmelser om at beregningen av anskaffelsesverdien skal dokumenteres i saken.

Kommunallederen for eiendom sier at disse beregningene i alle fall for større anskaffelser ofte er gjort veldig nøye i de politiske sakene som blir forelagt kommunestyret. Videre forteller har nok ført opp den beregnede verdien i protokollen til anskaffelsessaken. Han mener likevel at beregningen vil kunne dokumenteres, ved å hente bystyrevedtaket.

Ved revisors gjennomgang av sakene viste det seg at det forelå dokumentert beregning av anskaffelsesverdi i fire av tolv saker.

b) Samling av alle dokumentene og føring av anskaffelsesprotokoll

Kommunallederen for eiendom forteller at de har alle dokumentene, men det er flere mapper pr. sak. Det er likevel relativt raskt å samle alt ved behov. Etter intervjuet med ham fortalte han i en telefonsamtale at de nå har gjort tiltak for å sørge for at alt som har med hver innkjøpssak blir samlet på Websak med en gang.

Etter at vi ba om et utvalg på tolv mapper hadde de relativt raskt[10] samlet alle dokumentene og sendt dem over til oss sortert etter sak.

Ved vår gjennomgang av dokumentene i sakene vi hadde plukket ut fant vi at det manglet dokumenter i nesten alle sakene.

Ved verifisering av fakta sendte kommunallederen for eiendom seks av de dokumentene som vi mente å ikke ha fått overlevert til revisor sammen med sin kommentar. Han sa også i sin kommentar at disse dokumentene lå på den minnepennen revisor mottok og kopierte. Revisor fant ikke dokumentene på de filene som var kopiert fra minnepennen. Det er uvisst hvordan disse har forsvunnet ved nedlastingen hos revisor. Dette vil uansett ikke få betydning for revisors vurderinger og konklusjonen i rapporten.

I innkjøpsveilederen kommer det frem i punkt 18.8 at føring av protokoll begynner samtidig som forberedelsene til anskaffelsen starter. Protokollen skal beskrive hele anskaffelsen, og benyttes som en del av dokumentasjonen sammen med øvrige dokumenter. Det er også lagt ved en mal for anskaffelsesprotokoll i Innkjøpsveilederen.

Innkjøpsansvarlig forteller at anskaffelsesprotokollen genereres i Ajour. Protokollen skal rutinemessig føres, men hvor nøyaktig dette er gjort har vært avhengig av den enkelte innkjøperen. Han forteller likevel at de ikke har hatt rutine for å lage en fullverdig hendelsesprotokoll for anskaffelsene. Dette kravet følger heller ikke av Innkjøpsveilederen.

Ved gjennomgang av sakene viser det seg at det foreligger anskaffelsesprotokoll i 7 av de 12 sakene revisor har plukket ut og gjennomgått.

c) Skatteattest for skatt og merverdiavgift

Fauske kommunes innkjøpsveileder stiller de samme krav til dette som lovgivningen ellers. Likevel mangler skatteattest fra konkurransevinneren i fire av tolv saker. Riktignok er det i flere av disse sakene dokumentert både årsregnskap totaløkonomirapport og

[10] I løpet av en uke til tross for at koronakrisen var veldig krevende på denne tiden.

revisjonsberetning. Dette kan imidlertid ikke komme i stedet for lovgivningens klare krav om skatteattest.

d) Egenerklæringsskjema-HMS

For anskaffelsessaker som er over EØS-terskelen skal det anvendes ESPD-skjema[11].

Dette mangler i to av tolv saker.

e) og f) Kunngjøring i riktig database Doffin og/eller TED ut fra anskaffelsens størrelse

Av de 12 sakene revisor har undersøkt er alle konkurransene gjennomført på riktig nivå. Det er også i to saker valgt å kunngjøre på høyere nivå enn nødvendig, med begrunnelsen at det var viktig å få inn gode tilbud.

g) Minimalisering av miljøbelastning

De intervjuede forteller at de arbeider mye med å få inn denne type krav i konkurransegrunnlaget. Imidlertid er det utfordrende i mange saker ettersom dette kan være veldig prisdrivende og kan virke ekskluderende. Ofte vil ekstra miljøhensyn være dyrt for leverandørene og dermed vanskelig for de små å kunne tilby. Innkjøpsansvarlig anslår at de ender opp med å stille miljøkrav i opp mot halvparten av anskaffelsene sine.

I Innkjøpsveilederen er det et eget kapittel med veiledning og råd om hvordan en kan få med miljøkrav og at dette bør forsøkes. Det er funnet at det er stillet miljøkrav i seks av tolv saker.

h) Begrunne og dokumentere unntak fra OA[12]

Unntak fra regelverket om offentlige anskaffelser forekommer etter det Innkjøpsansvarlig forteller veldig sjelden, men han mener de har hatt en sak innenfor helseområdet. Dette var på grunn av akutte behov. Han mener de dokumenterer begrunnelsen ved slike unntak. De bruker også intensjonskunngjøring i Doffin for å sikre seg dersom de er usikre på om det

[11] Elektronisk egenerklæringsskjema som benyttes i den Europeiske databasen for kunngjøring av anbudskonkurranser (TED)
[12] Regelverket om offentlige anskaffelser

finnes leverandører. Kommunallederen på eiendom mener også at det nærmest ikke forkommer slike unntak hos dem.

Intensjonskunngjøring er etter forskrift om offentlige anskaffelser § 21-5 enkunngjøring som kan benyttes dersom oppdragsgiveren mener at han har hjemmel til å inngå en kontrakt direkte, uten å kunngjøre konkurransen i samsvar med kunngjøringsreglene. Oppdragsgiver kan da etter at valget av leverandør er besluttet, kunngjøre at kontrakten vil bli inngått ved en intensjonskunngjøring.

En slik kunngjøring gir de som mener at oppdragsgiveren ikke har hjemmel til å inngå kontrakt direkte, en mulighet til å gripe inn i prosessen. De kan for eksempel stille spørsmål til oppdragsgiveren om den planlagte kontraktsinngåelsen, eller ta rettslige skritt etter anskaffelsesloven.

Av de 12 sakene som ble plukket ut var en av dem en direkteanskaffelse. I denne saken var det vedlagt en begrunnelse hvor det var forklart hvorfor de hadde gått til direkteanskaffelse og omgått regelverket for OA.

i) Utfyllende protokoll fra tilbudsåpningen

Ajour har en egen mal for dette som skal ivareta at tilbudsåpningen går riktig for seg. Ettersom Ajour anvendes i alle konkurranser vil de være nødt til å følge opp metoden som er fastsatt der.

Innkjøpsservice har sine verktøy for å ivareta dette, men da er det de som er ansvarlige overfor Fauske kommune selv om Fauske kommune har ansvaret og skal sørge for å ha dokumentasjonen for alt. Innkjøpsservice skal sikre det innkjøpsfaglige.

Innkjøpsansvarlig forteller at åpningsprotokollen er rutinemessig og gjennomføres i henhold til Ajour. Av og til gjennomføres det imidlertid forhandlinger. Da blir protokollføringen mer omfattende med forhandlingsprotokoller. Han forteller at de også til tider får presentasjoner som må vurderes opp mot konkurransegrunnlaget og da må protokollen utformes deretter. Dette mener han de har gode rutiner på.

I Innkjøpsveilederen er tilbudsåpning viet et eget kapittel (kap. 18). Her er det sagt om åpningsprotokoll at åpningen av tilbud i konkurranser under forskriftens DEL II og III skal skje med minimum 2 personer til stede og det skal føres åpningsprotokoll. Videre fremgår det at protokollen skal inneholde hvilke firma som har levert inn tilbud, firmaopplysninger og kontaktperson. Alle som deltar under åpningen av anbudet skal også underskrive åpningsprotokollen. Til slutt står det at det er valgfritt om en ønsker å la tilbydere delta under tilbudsåpningene, men dette er ikke vanlig praksis i Fauske kommune.

I tre av de tolv sakene revisor har undersøkt mangler det åpningsprotokoll. Dette gjelder de tre konkurransene med lavest anskaffelsesverdi. Den ene av disse var den anskaffelsen som vi viste til ovenfor og var unntatt fra regelverket om OA med begrunnelse. I en av sakene som hadde åpningsprotokoll var denne ikke signert av de som var tilstede.

j) Vesentlig endringer av kontrakt konkurranseutsettes etter regelverket om OA

Innkjøpsansvarlig sier i sitt intervju at vesentlige avvik[13] fra av prisvurderingen fører til ny konkurranse. Dette setter de også inn klausuler om i noen av avtalene. Han forklarer at de bruker store ressurser på å benytte fagkompetanse for å sikre at disse prisvurderingene er gode. De har likevel aldri stoppet eksempelvis byggeprosjekter og utlyst på nytt på grunn av overstigelse av anskaffelsesverdien. Kommunallederen for eiendom sier at det vil være nærmest umulig å utlyse på nytt mot slutten av et byggeprosjekt både med tanke på pris og kvalitet på bygget. I tillegg vil det være vanskelig å få noen til å ta på seg å fullføre et nesten ferdig byggeprosjekt med all den risikoen det vil medføre.

Innkjøpsansvarlig forteller videre at de også bruker klausuler om at enkeltkjøp over en viss størrelse er utenfor avtalen. Han legger til grunn at de har blitt flinkere til å benytte slike klausuler for å hindre utfordringer på dette området.

Innkjøpsveilederen har ingen bestemmelser om hva de skal gjøre ved vesentlig overstigelse av pris og hvordan de inngår avtaler for å unngå dette.

Vi har imidlertid funnet klausuler i flere av de gjennomgåtte konkurransegrunnlagene hvor ansvaret for overstigelse av beregnet anskaffelsesverdi fullt og helt faller på tilbyderen. Dette vil eventuelt måtte medføre at Fauske kommune ikke vil måtte dekke kostnader over beregnet anskaffelseverdi.

5.4 Oppstilling av dokumentasjon pr. anskaffelse

Nedenfor har vi, basert på kriterielisten fra c til i, satt opp hvilke dokumenter vi har fått pr. anskaffelse sortert etter år, selskap og anslått verdi. Vi har også tatt med dersom det er ført anskaffelsesanskaffelsesprotokoll etter kriterie b) der det er gjort.

[13] I Avvik legger vi pris som vesentlig overstiger estimert anskaffelsesverdi

5.4.1 Anskaffelser over kr 100.000,-

1. **Administrasjonsbygget himling og foldevegg**

Anskaffelsen gjelder rehabilitering av kantinen i administrasjonsbygget. Det skal blant annet legges ny himling og skiftes foldevegg mellom kantine og møterom 1.

Det foreligger en beregning av anskaffelsesverdi. Denne er basert på priser innhentet fra aktører i markedet. Det fremgår ikke av dokumentet hvem som har utført beregningen. Beregningen gir samlet en anskaffelsesverdi på kr 826.352,-. Denne er lagt til grunn for vedtak i kommunestyret på tilsvarende sum. Kommunestyrevedtaket er vedlagt saken.

Rehabiliteringsarbeidet denne anskaffelsen gjelder er imidlertid bare en del av verdien som er beregnet i vedlegget.
Verdien som er satt på denne delen er kr 275.000,-.

Det er sendt ut forespørsel til tre tilbydere. Tilbyderen som fikk tilbudet, oppgav en pris på kr 388.125,- inkl. mva.

Det foreligger ingen anskaffelsesprotokoll eller åpningsprotokoll i saken.

Det er ikke stillet miljøkrav i saken.

2. **Valnesfjord skole, gulv til hall**

Anskaffelsen gjelder membran for å dekke til sportsgulvet ved bruk til andre tilstelninger.

Anskaffelsesverdien er satt til kr 278. 200,- og er lik prisen i anbudet til virksomheten som fikk kontrakten. Vi kan ikke se at det foreligger noen beregning av anskaffelsesverdi ut over dette.

Tre leverandører er forespurt, men bare en gav tilbud.

Vi har ikke fått tilsendt noen anskaffelsesprotokoll, eller åpningsprotokoll. Det er ingen dokumentasjon på om det er tatt miljøhensyn.

Dette betyr at hvis de manglende dokumentene finnes er de ikke lagret sammen med de andre.

3. Pasientvarslingssystem

Anskaffelsen gjelder pasientvarslingssystem inkludert integrasjon mot Sensio velferdsplattform. Integrasjon av eksisterende system for brannvarsling er inkludert som opsjon.

Anskaffelsesverdien er satt til kr 300.000,- i anskaffelsesprotokollen.

Revisor kan ikke finne dokumentasjon av beregningen.

To leverandører er forespurt og har gitt tilbud.

Det er dokumentert Egenerklæringsskjema-HMS.

Det foreligger Anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll i saken.

Det er stillet krav om å dokumentere miljøledelsessystem. Dette er dokumentert av anbudsvinneren.

4. Reparasjon/berging av flytebrygge

Etter storm i januar 2019 var vurderingen at flytebrygga kunne komme i fri drift og gjøre skader på fartøy og kyst installasjoner. Det ble vurdert at dette var en nødsituasjon og reglene om offentlig anskaffelse ble omgått. Det foreligger dermed ingen vanlig anskaffelsessak for denne anskaffelsen.

Anskaffelsesverdien var på kr 600.000,-.

Skatteattest foreligger ikke.

Kontrakten gikk til de som var vurdert nærmest til å kunne gjennomføre redning og utbedring slik at bryggen ble sikret. Det er sparsomt med dokumentasjon i mappen.

Det foreligger begrunnelse for unntaket fra reglene om OA i saken.

5. Prosjekteringsgruppe

Målet var å anskaffe en samkjørt prosjekteringsgruppe med erfaring fra lignende bygg og funksjoner for å prosjektere blålysbygget. Overordnet oppgave for prosjekteringsgruppen skulle være å utarbeide funksjonsbeskrivelser og kravspesifikasjon med nødvendig detaljeringsgrad for konkurransegrunnlag for totalentreprise for utførelse.

Verdiberegningen var kr 800.000,-.

Revisor har ikke funnet dokumentasjon for verdiberegningen av anskaffelsen.

Konkurransen ble frivillig kunngjort på Doffin. Sweco AS var eneste tilbyder.

Det foreligger anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll i saken.

Det er tatt forbehold i konkurransegrunnlaget om at tilbyder tar det hele og fulle ansvar for om oppdraget blir større eller mindre en antatt.

Det var levert egenerklæringsskjema-HMS, skatteattest for skatt og mva. og dokumentasjonsbevis.

Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget. Tilbyder er imidlertid bedt om å dokumentere miljøledelsessystem.

6. LMS til RKK

Anskaffelsen gjelder ny LMS-plattform (Learning Management System) til Regionalt kompetanseutviklingskontor i Salten.

Anskaffelsesverdien var beregnet til kr 1.000.000,-.

Revisor har ikke funnet dokumentasjon for beregning av anskaffelsesverdien.

Det foreligger anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll i saken.

Det var i utgangspunktet fem tilbydere, hvorav en tilbyder trakk seg og et tilbud ble avvist.

Anskaffelsen var til tross for at verdien var beregnet til under nasjonal terskel utlyst på Doffin.

Det er levert skatteattest og egenmeldingsskjema-HMS.

Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

5.4.2 Anskaffelser over nasjonal terskelverdi

7. Aktivitetsbuss

Anskaffelsen gjelder innkjøp av aktivitetsbuss som skal benyttes daglig av et utvalg sjåfører til transport av brukere. Bussen skal blant annet benyttes til transport av bevegelseshemmede og skal dermed være utrustet med rullestolheis.

Anskaffelsesverdien er beregnet til kr 1.300.000,-.

Revisor finner ingen dokumentert beregning av anskaffelsesverdi.

Det er tatt forbehold i konkurransegrunnlaget om at tilbyder tar det hele og fulle ansvar for om oppdraget blir større eller mindre en antatt.

Det er foreligger anskaffelsesprotokoll og protokoll fra tilbudsåpningen.

Det foreligger skatteattest og egenerklæring-HMS. Det er også lagt ved ESPD skjema.

Anskaffelsen ble lagt ut på Doffin og det kom inn en tilbyder.

Det er stillet miljøkrav som tildelingskriterie i konkurransegrunnlaget.

8. E-lås til hjemmebaserte tjenester

Anskaffelsen gjelder at Fauske kommune skal anskaffe en nøkkelfri e-lås løsning for hjemmeboende brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette gjelder hvor kommunen administrerer nøkler til de private boligene og felles oppganger. Avtalen skal omfatte anskaffelse av låser og en fellesadministrasjonsløsning for disse.

Anskaffelsesverdien er beregnet til kr 2.000.000,-.

Revisor har ikke funnet dokumentert beregning av anskaffelsesverdien.

Konkurransen er kunngjort på Doffin og det har kommet inn tre tilbud.

Det foreligger både anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll i saken.

Det mangler attest for skatt og mva. Det foreligger imidlertid årsregnskap og økonomisk totalrapport for tilbyder. Dette vil gi god økonomisk oversikt, men kan formelt sett ikke erstatte kravet om skatteattest. HMS-egenerklæring er dokumentert.

Det er i konkurransedokumentet bedt om dokumentasjon av miljøledelsessertifisering eller relevant ordning/rutinebeskrivelse. Dette er dokumentert fra tilbyder.

9. Rehabilitering Fauske rådhus

Fauske Eiendom KF skal rehabilitere tak og fasade i det gamle rådhuset i Fauske kommune.

Anskaffelsesverdien er beregnet til kr 4.500.000,-

Det er gjennomført et kostnadsestimat som er behandlet i kommunestyret og vedlagt saken.

Attest for skatt og mva. og HMS-egenerklæringsskjema er dokumentert.

Anskaffelsen er kunngjort på Doffin og det kom inn fem tilbud.

Det foreligger både anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll.

Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

5.4.3 Anskaffelser over EØS terskelverdi

10. Kjøp av konsulenttjenester

Fauske kommune skal anskaffe prosjektledertjenester i forbindelse med flere ulike prosjekter som skal gjennomføres fra 2018 til utgangen av 2020.

Samlet anskaffelsesverdi er beregnet til ca. kr. 4.000.000.- eks mva. det er tatt forbehold om at tilbyder tar det hele og fulle ansvar om oppdraget blir større eller mindre en antatt.

Det foreligger ingen dokumentert beregning av anskaffelsesverdi.

Det foreligger ikke anskaffelsesprotokoll eller åpningsprotokoll i saken.

Konkurransen er utlyst på TED, og det kom inn fire tilbud.

HMS-egenerklæring (ESPD-skjema) dokumentert. Men det foreligger ikke skatteattest i saken.

Revisor kan ikke se at det er stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

11. Rådhus teknisk oppgradering

Fauske kommunale eiendommer skal renovere Fauske rådhus innvendig. De tekniske installasjoner er fra byggets opprinnelse og trenger en renovering. Arbeidet som skal utføres er utskifting av alt elektrisk anlegg med etablering av nye tavler. Det skal også etableres ventilasjon for hele bygget med ett anlegg for kontorfløyen og ett anlegg for kinodel.

Anskaffelsesverdien er beregnet til kr 15.000.000,-. Det foreligger dokumentert kostnadsberegning i saken.

Konkurransen er kunngjort på Doffin. Det kom inn tilbud fra én tilbyder.

Det foreligger anskaffelsesprotokoll og åpningsprotokoll. Åpningsprotokollen er imidlertid ikke undertegnet av de som var med på åpningen.

Revisor kan ikke se at skatteattest eller HMS-egenerklæring er dokumentert i saken.

Det er bedt om dokumentasjon for miljøledelsessystem i konkurransegrunnlaget. Dette er dokumentert av tilbyder.

12. Blålysbygget

Anskaffelsen gjelder teknisk driftsbygg og «blålysbygg» som skal huse alle redningsetatene samt opparbeidelse av utearealer. Prosjektet er organisert som en tre-delt totalentreprise.

Total anskaffelsesverdi som framgår av utlysningen i Doffin og Ted er kr 17.000.000,-. Det samme står på oversikten revisor mottok fra Fauske kommune. I et annet utkast av konkurransegrunnlaget som ligger i saksmappen revisor har fått fra Fauske kommune fremgår et samlet beløp på kr 170.000.000,-. Det samme går fram av kommunestyresaken.

Prisene som fremgår av tilbudene til tilbyderne relaterer seg til et totalbeløp på kr 170.000.000,-.

Revisor har ikke funnet anskaffelsesprotokoll i saken. Men det foreligger protokoll fra søknadsåpningen.

Ettersom dette er en tredelt entreprise fremgår det at det er tre forskjellige anbudsvinnere. En fot utendørs (grunnarbeid), en for bygg med fundamentering og en for teknisk anlegg (teknisk bygg og teknisk utendørs).

Det mangler attest for skatt og mva. for to av tre tilbydere. Det foreligger imidlertid årsregnskap for disse. Dette vil gi god økonomisk oversikt, men kan formelt sett ikke erstatte kravet om skatteattest.

For de to tilbyderne som hver på sin side har tilbud som overstiger EØS-terskelen[14] vil det være krav om elektronisk ESPD skjema[15]. Dette mangler for en av disse to. For den siste tilbyderen er dennes tilbud lavere enn EØS-terskel og tilbyderen har levert egenerklæring om HMS.

[14] Fra og med 06.04.2018 kr 51.000.000,- i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser.
[15] Egenerklæringsskjema for HMS

Avgjørelsen av tilbudet på grunnarbeid er påklaget av en av tilbudstaperne.

Den samlede konkurransen er utlyst på Doffin og TED.

Revisor har ikke funnet at det er stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

5.4.4 Oversiktstabell

Tabellen viser samlet oversikt over gjennomgangen av dokumentasjon.

Tegnforklaring M = Mangler I = Ikke aktuelt OK = Dokumentert * = Ingen signatur Anskaffelsesverdien er oppgitt i tusen kr.	**Skal anslå anskaffelsens verdi og dokumentere vurderingen**	**Skal føre anskaffelses protokoll over kr 100.000,-.**	**Skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for ansk. over kr 500.000,-**	**Skal innenfor del III kreve egenerklærings skjema og dokumentasjons bevis før tildeling av kontrakten**	**Skal konkurranse utsette anskaffelser over nasjonal terskelverdi og utlyse på Doffin**	**Skal konkurranse utsette anskaffelser over EØS-terskelverdi og utlyse på TED**	**Skal begrense miljø belastningen ved sine anskaffelser**	**Bør begrunne og dokumentere unntak fra OA**	**Bør skrive utfyllende protokoll fra tilbuds åpningen**
Over kr 100.000,-									
1.Adm.bygg himling/vegg	275/ OK	M	I	I	I	I	M	I	M
2.Valnesfjord skole gulv-hall	278/ M	M	I	I	I	I	M	I	M
3.Pasientvarslingssystem	300/ M	OK	I	OK	I	I	OK	I	OK
4.Reperasjon flytebrygge	600/ I	I	I	I	I	I	I	OK	I
5.Prosjekteringsgruppe	800/ M	OK	OK	I	OK (frivillig)	I	OK	I	OK
6.LMS til RKK	1.000/ M	OK	OK	I	OK (frivillig)	I	OK	I	OK
Over nasjonal terskel									
7.Aktivitetsbuss	1.300/ M	OK	OK	OK	OK	I	OK	I	OK
8.Rammeavtale e-lås	2.000/ M	OK	M	OK	OK	I	OK	I	OK
9.Rehabilitering rådhus	4.500/ OK	OK	OK	OK	OK	I	M	I	OK
Over EØS-terskel									
10. Kjøp konsulenttjenester	4.000/ M	M	M	OK	OK	OK	M	I	M
11.Rådhus teknisk	15.000/ OK	OK	M	M	OK	I	OK	I	OK *
12. Blålysbygget	170.000/ OK	M	OK/M/M #	OK/OK/M #	OK	OK	M	I	OK

Dette er en tredelt konkurranse med krav til dokumentasjon fra tre forskjellige tilbydere. Når det er forskjellig dokumentert, har vi valgt å dele svaret i tre.

I første kolonne hvor det handler om å anslå anskaffelsens verdi har vi satt opp verdien og svart på om beregningen er dokumentert.

5.5 Habilitet

For habilitetsvurderingen har vi satt opp følgende kriterier:

1. Innkjøpspersonalet i Fauske kommune skal ha god kjennskap til å praktisere regelverket om habilitet.

Revisor har snakket med fire av innkjøpspersonalet i Fauske kommune.
De forteller at de er nøye med å vurdere habilitet og at de følger Fauske kommune sine «Etiske retningslinjer».
Disse retningslinjene retter seg, etter det de intervjuede forteller, ikke direkte mot innkjøp, men mot alle ansatte som kommer i etiske dilemmaer. De er alle kjent med at det er de selv som er ansvarlige for sin egen habilitet og å vurdere om den er i orden. De forteller imidlertid at det ikke har vært noe krav om å dokumentere at de har vurdert sin egen habilitet før de begynner å arbeide med en sak som kan føre til spørsmål i denne retning.

Det er ikke dokumentert i noen av de 12 sakene revisor har gjennomgått at saksbehandler har vurdert sin habilitet.

a. Fauske kommune skal treffe egnede tiltak for å forebygge, identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen.

Når det stilles spørsmål om hvilke tiltak som er truffet i Fauske kommune for å ivareta disse forholdene viser de intervjuede til de etiske retningslinjene.

Alle innkjøpssaker i Fauske kommune skal etter retningslinjene behandles i Ajour. I dette programmet vil det ikke være mulig å legge inn dokumenter uten å benytte en bruker som representerer en person. På spørsmålet om det var mulig å produsere noe å delta i å legge grunnlaget i en innkjøpssak uten at det framgår at du har vært med svarer innkjøpsansvarlige at da må eventuelt en annen bruker ta ansvaret for å legge inn et dokument som noen andre

har utarbeidet. Men da skal det alltid fremgå hvem som har skrevet dokumentet. Gjør det ikke det vil den som har lagt det inn stå som ansvarlig for det.

På denne måten vil bruken av Ajour i alle innkjøp langt på vei både forebygge og identifisere tilfeller av inhabilitet.

I tillegg bruker Fauske kommune Innkjøpsservice som på sin side må sørge for at habiliteten er i orden i de sakene de arbeider med. Innkjøpsansvarlig forklarer også at anskaffelsen kan settes ut til Innkjøpsservice dersom de kommer til at det er habilitetsutfordringer blant innkjøpspersonellet som vanskelig lar seg løse internt.

5.6 Vurderinger

5.6.1 Organisering av OA

Organiseringen av innkjøp er etter revisors vurdering godt tilpasset kommunens behov.

Bruken av Ajour og dette innkjøpsverktøyets system ivaretar mange av de grunnleggende prinsippene for OA. Konkurransegrunnlagene revisor har gått gjennom er utførlige og vil slik revisor ser det gi stor grad av forutberegnelighet. Vi ser også at det anvendes betydelig større ressurser på store anskaffelser enn små. Dette tydeliggjør at de som arbeider med anskaffelsene forholder seg til forholdsmessighetsprinsippet.

Kommunens anvendelse av innkjøpskonsulent ser ut til være en god løsning og kan trolig gi litt ekstra tyngde til de valgene som tas innkjøpsfaglig i kommunen.

5.6.2 Innkjøpsveilederen

Innkjøpsveilederen ble sist oppdatert 09.08.2019. Dokumentet er detaljert og gir på flere områder gode retningslinjer for arbeidet med OA. I all hovedsak beskriver veilederen på en god måte regelverket på området, og vil kunne være et godt verktøy for behandling av anskaffelsessaker. Alle de intervjuede gir inntrykk av å kjenne dokumentet.

Veilederen gir til tross for stor vekt på innkjøpsetikk ingen rutiner for å sørge for habilitetsvurdering og dokumentering av dette. Ellers viser veilederen til at Ajour alltid skal benyttes i alle anskaffelsessaker.

5.6.3 Grunnleggende prinsipper

I Innkjøpsveilederen legges det stor vekt på konkurranseprinsippet. Dette finner vi også resultater av i de to tolv sakene som er undersøkt av revisor. Det er kjørt konkurranse i alle sakene bortsett fra en som var unntatt fra regelverket på grunn av en nødssituasjon.

Alle de intervjuede har forklart at de er nøye med at tilbyderne behandles likt. Dette ser vi også spor av i saksmappene hvor det er dokumentert åpne spørsmålsrunder hvor alle tilbyderne får den samme informasjonen om konkurransen. De forklarer også at de har en forståelse om å ikke snakke med hverken tilbydere eller andre om anskaffelsessakene slik at alle spørsmål og svar skal være skriftlige og gå ut til alle tilbydere.

Når det gjelder etterprøvbarhet ser vi at det er mangler på dokumentasjonssiden. Dette handler nok om at de har flere arkivsystemer med lagrede dokumenter. Dette kan føre til at ikke alle dokumentene finner veien til Websak som er hovedsystemet. Et annet forhold som revisor må kommentere er at det ikke ser ut til å være noen gjennomgående mappestruktur i saksmappene til anskaffelsessakene. En fast organisering av disse saksmappene ville gjort det veldig mye enklere å etterprøve og holde orden i disse sakene både internt og for kontrollorganer og andre som trenger innsyn i noe.

Fauske kommunes forhold til kriteriene

a) Beregning av anskaffelsens verdi og dokumentasjon av beregningen.

Det er all grunn til å tro at det legges stor vekt på å gjøre grundige vurderinger av anskaffelsens verdi. Dette ser vi også av de sakene hvor denne beregningen er dokumentert.

Vi har i de tolv sakene vi har gjennomgått funnet at dokumentasjon av beregningen av anskaffelsesverdi mangler i syv av tolv saker. Dette henger trolig sammen med at Innkjøpsveilederen ikke stiller krav til at dette skal dokumenteres.

Selv om anskaffelsen er behandlet i kommunestyret er det ikke alltid at kommunestyresaken gjengir beregningen på en måte som egner seg som dokumentasjon av beregningen etter lovverket.

b) Samling av alle dokumentene og føring av anskaffelsesprotokoll

Revisor fikk relativt raskt oversendt mapper med samlede saksdokumenter for hver enkelt anskaffelsessak. Flere av mappene var imidlertid mangelfulle. Revisor fikk ved oversendelsen av sakene bekreftelse på at mappene skulle være komplette.
Ved verifiseringen av fakta fikk revisor tilsendt seks av de manglende dokumentene fra Kommunalleder for eiendom, han mente de lå på minnepennen revisor hadde mottatt. Dokumentene ligger imidlertid ikke i de mappene revisor kopierte ned fra minnepennen.

Revisor mener blant annet på bakgrunn av dette at Fauske kommune trolig kunne fremskaffet de manglende dokumentene. Utfordringen var nok mere at systemene dokumentene har vært lagret på ikke har samlet alle dokumentene på samme plass. Det var dermed utfordrende å få oversikt over alle dokumentene ved oversendelsen. Avdelingslederen for eiendom har i telefonsamtale med revisor fortalt at de allerede har gjort tiltak for at alle dokumentene i sakene fra nå av vil bli samlet i Websak med en gang de produseres eller kommer inn til kommunen.

Når det gjelder føring av anskaffelsesprotokoll viste det seg at protokollen manglet i fire av tolv saker. Anskaffelsesprotokollene som er dokumentert kunne nok også vært mer utfyllende. Eksempelvis hadde det vært naturlig å få med beregningen av anskaffelsens verdi i protokollene. Likevel ser det ut til at føring av anskaffelses protokoll er en rutine som i stor grad følges opp.

c) Skatteattest for skatt og merverdiavgift

Skatteattest mangler i fire av tolv saker. Til tross for annen dokumentasjon for selskapenes økonomi er dette et brudd på dokumentasjonskravet.

d) Egenerklæringsskjema-HMS, ESPD-Skjema

ESPD- skjema eller elektronisk egenmeldingsskjema, mangler i to av fire saker hvor det er absolutt krav om at dette skal foreligge.

e) og
f) Kunngjøring av konkurransen på riktig nivå i Doffin eller TED

Revisor har ikke funnet at det er gjort feil på dette området. I to av de tolv sakene revisor har undersøkt har saken blitt kunngjort på høyere nivå enn nødvendig. Dette kunne hvis det var gjennomgående vært en utfordring i forhold til forholdsmessighetsprinsippet. Dette står imidlertid saksbehandler fritt til å gjøre dersom de mener det kan være smart for å få inn flere tilbydere. Revisor mener derfor at dette er positivt.

g) Minimalisering av miljøbelastning

Innkjøpsansvarlig har anslått at de får med slike krav ca. i halvparten av sakene. I sakene revisor har gjennomgått var dette et tema i 6 av 12 saker. De intervjuede gir inntrykk av å ha miljø i tankene under anskaffelse, men forteller at det er utfordrende å finne metoder for å stille slike krav uten i for stor grad å gå på akkord med andre behov som pris og likebehandling. Selv om det stilles krav til dokumentasjon av miljøsertifisering i mange av sakene er det bare i en av 12 saker miljøkravet har vært tellende ved avgjørelsen av konkurransen.

h) Begrunne og dokumentere unntak fra OA

Kommunen har få unntak fra regelverket om OA. Blant de tolv sakene revisor plukket ut var en av sakene unntatt. I denne saken var dette utførlig begrunnet og forklart i saken. De intervjuede var veldig klare på at unntak ikke skulle forekomme og at de vurderte dette strengt. I saker hvor de ikke kjenner til at det finnes flere tilbydere benyttes også

intensjonskunngjøring for å sikre konkurranse dersom det er mulig. Revisor mener derfor å kunne legge til grunn at kommunen ivaretar dette kravet.

i) Utfyllende protokoll fra tilbudsåpningen

Det er tydelig i Innkjøpsveilederen at det er et absolutt krav til åpningsprotokoll. Ved anvendelse av Ajour KGV skal det ikke la seg gjøre å la være å føre åpningsprotokoll. Det er derfor noe overaskende at det er mangler når det gjelder dokumentasjon av dette. Det er imidlertid mest sannsynlig at disse protokollene finnes i systemet, men ikke har blitt sendt over til revisor på grunn av arkivutfordringene. Revisor legger til tross for manglene i dokumentasjonen til grunn at dette er en rutine som følges.

j) Vesentlig endring av kontrakt skal konkurranseutsettes etter regelverket om OA

Revisor har i sin gjennomgang av saker sett klausuler i konkurransegrunnlagene som legger ansvaret for å holde seg innenfor kontraktsprisen på tilbyderen. Det framgår ikke av Innkjøpsveilederen at vesentlig overstigelse av pris vil føre til ny konkurranse. Innkjøpsansvarlig forteller at de ikke har kjørt ny konkurranse i byggekontrakter selv om de har vært vesentlig dyrere enn anskaffelsesverdien. Avdelingslederen for eiendomsavdelingen sier at det ikke ville være mulig å kjøre ny konkurranse for avslutningen av et prosjekt. Revisor mener på sin side at dersom dette ikke gjøres vil det være å unnta saken fra regelverket om OA. Det bør dermed i saker hvor det forekommer vesentlig overstigelse, og det ikke kjøres ny konkurranse, foreligge en dokumentert begrunnelse for dette i saken.

5.6.4 Habilitet

2. Innkjøpspersonalet i Fauske kommune skal ha god kjennskap til å praktisere regelverket om habilitet.

    a) Fauske kommune skal treffe egnede tiltak for å forebygge identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen

De intervjuede gir uttrykk for å være kjent med Fauske kommunes etiske retningslinjer. Og er kjent med behovet for å vurdere habilitet. Det fremgår imidlertid ikke av de etiske retningslinjene hvordan habilitetsvurderingen skal gjennomføres rent praktisk. Det foreligger verken i Innkjøpsveilederen eller i de etiske retningslinjene noe krav om at en habilitetsvurdering bør dokumenteres. Habilitetsvurderingen er ikke dokumentert i noen av anskaffelsessakene revisor har gått gjennom. Revisor mener at dokumentering av habilitetsvurderingen vil kunne både forebygge inhabilitet å øke tilliten til kommunen ved spørsmål utenfra.

Etter Innkjøpsveiledningen skal Ajour benyttes i alle anskaffelsesaker. Ved bruk av Ajour vil saksbehandler alltid kunne identifiseres. Den som legger inn et dokument eller gjør endringer vil registreres og være ansvarlig for det som blir lagt inn hvis ikke dokumentet er undertegnet av noen andre. Revisor legger til grunn at bruken av Ajour vil være med på å identifisere habilitet ved at saksbehandler alltid vil kunne identifiseres.

6 Konklusjon

I hvilken grad følger Fauske kommune regelverket om offentlige anskaffelser?

Fauske kommune følger i stor grad regelverket om offentlige anskaffelser.

Når det gjelder gjennomføringen av dokumentasjonsplikten viser gjennomgangen at det forekommer brudd på lovgivningen.

7 Anbefalinger

1. Fauske kommune skal sørge for å skrive anskaffelsesprotokoll i henhold til anskaffelsesforskriften.
2. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere en beregning av anslått anskaffelsesverdi for alle sine anskaffelser i henhold til anskaffelsesforskriften.
3. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere skatteattest før kontraktsinngåelse i henhold til anskaffelsesforskriften.
4. Fauske kommune skal sørge for å kunne dokumentere egenerklæring og dokumentasjonsbevis i alle saker i henhold til anskaffelsesforskriften.
5. Fauske kommune bør sørge for å kunne dokumentere en begrunnelse for alle unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse.
6. Fauske kommune bør lagre dokumentene for sine anskaffelser systematisk og samlet.
7. Fauske kommune bør dokumentere en begrunnelse dersom de ved vesentlig overstigelse av anskaffelsesverdien ikke kjører ny konkurranse.
8. Fauske kommune bør sørge for at habilitetsvurderingen kan dokumenteres.

8 Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren har 07.05.2020. avgitt sin kommentar til rapporten.

Kommunedirektøren er på generelt grunnlag positiv til forvaltningsrevisjoner og den positive innvirkning dette kan ha på kommunens forvaltning.

Kommunedirektøren gir uttrykk for å være tilfreds med rapportens vurderinger og konklusjon. Han anerkjenner slik revisor forstår det, kommunens forbedringspotensial når det gjelder dokumentasjon og vil ta med seg anbefalingene og følge disse opp.

Kommentaren har ikke ført til endringer i rapporten.

9 Vedlegg

Vedlegg 1: Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren har gitt følgende kommentar:

Det vises til Salten Kommunerevisjons henvendelse om rådmannens kommentar Forvaltningsrapporten om Offentlige anskaffelser i Fauske kommune før denne legges til Kontrollutvalget.

Rådmannen har gjort seg kjent med innholdet og funnene i rapporten.

Rådmannen vil innledningsvis få understreke verdien av forvaltningsrevisjoner. Det er alltid nyttig for organisasjonen å få en vurdering om hvordan vår forvaltningspraksis står seg i forhold til gjeldende lovverk – og at forvaltningsrevisjon representerer god veiledning- og er et rådgivingskompass for videre utviklingsarbeid innenfor det valgte temaområdet.

Rådmannen konkluderer på et overordnet nivå at kommunen tilfredsstiller de plikter vi har i forhold til regelverket om offentlige anskaffelser.

Rådmannen tolker at revisjonen mener organiseringen er tilpasset de behov kommunen har, og at de plattformer og verktøy organisasjonen bruker, ivaretar majoriteten av de grunnleggende prinsippene for offentlig anskaffelser. Rådmannen er også tilfreds med av vurderingen av forholdsmessighetsprinsippet knyttet til hvordan organisasjonen disponerer ressursene i anskaffelsesprosessene.

Forvaltningsrevisjonen har gått gjennom 12 saker av ulik kategori, og rådmannen vurderer at revisjonen ikke har avdekket kritiske avvik og brudd på regelverket for offentlige anskaffelser. Rådmannen forstår rapporten slik at de aller fleste prosessuelle krav til gjennomføring av offentlige anskaffelser er godt ivaretatt i Fauske kommune.

Revisjonens vurdering av dokumentasjon er i stor grad er gode - og følger kravene i lov og forskrift. Rådmannen konkluderer likevel med at de funn som er gjort, at organisasjonen har forbedringspotensialer i forhold til dokumentasjon – og systematisering av denne.

Rådmannen tolker at rapporten stadfester god bevissthet i organisasjonen i forhold til både etiske retningslinjer og habilitet. Rapporten stadfester likevel at det det er behov for beskrivelser og dokumentasjon av hvordan habilitetsvurderingene blir gjort for å øke tilliten i kommunens anskaffelser.

Rådmannen tar med seg anbefalingene som fremkommer i rapporten, og rådmannen vil følge opp disse opp i arbeidet med vår forvaltningspraksis i forhold til regelverket for offentlige anskaffelser.

Vedlegg 2: Revisjonskriterier

Lov om offentlig anskaffelse §4 gir fem grunnleggende prinsipper som oppdragsgiver skal følge ved offentlige anskaffelser: konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.
Fauske kommune har i sin innkjøpsveileder gitt instrukser til sine innkjøpsmedarbeidere for å ivareta dette regelverket. I veilederens innledning står det:

«Fauske kommune ønsker gjennom sin innkjøpsveileder å fastsette overordnede prioriteringer for kommunens anskaffelser, og organiseringen av arbeidet med innkjøp i kommunen som helhet. Veilederen legger derfor føringer overfor alle kommunens enheter om hvordan de skal innrette sitt arbeid med anskaffelser. Formålet er å sikre at kommunen etterlever regelverket, oppnår en mest mulig optimal ressursutnyttelse, og legger til rette for lokalt næringsliv innenfor gjeldende rammer.»

I Innkjøpsveilederen kapittel 7 viser kommunen til at de skal følge alle de grunnleggende prinsippene for offentlige innkjøp som kommer frem av §4 i lov om offentlige anskaffelser.

Konkurranse
Prinsippet om konkurranse har særlig betydning ved innhenting av tilbud og utlysning av konkurransen.

Konkurranser anses som et egnet virkemiddel for å sikre en mest mulig effektiv ressursbruk i det offentlige. Hovedregelen er at konkurranse skal avholdes.

Over terskelverdiene ivaretas konkurranseprinsippet ved at oppdragsgiveren skal kunngjøre konkurransen. Ved å kunngjøre har oppdragsgiveren mulighet til å nå ut til et stort marked. Markedet vil kunne respondere og alle aktuelle leverandører vil kunne inngi tilbud. Dette vil gi oppdragsgiveren flere valgmuligheter når det kommer til pris og kvalitet. Den enkelte leverandør vil også være klar over at alle konkurrentene kan inngi tilbud, og dermed søke å gi det beste tilbudet.

Under terskelverdiene må oppdragsgiveren også sørge for konkurranse om kontrakten ved at han gjør oppdraget kjent for «et rimelig antall leverandører, for på denne måten å oppnå best mulig pris og kvalitet i det relevante markedet». Dette kan eksempelvis gjøres gjennom en frivillig kunngjøring av konkurranse på Doffin eller ved at oppdragsgiveren selv innhenter tilbud fra flere.

Kravet til konkurranse gjelder så langt det er mulig. Kun unntaksvis vil oppdragsgiveren derfor kunne tildele en kontrakt direkte til en leverandør uten konkurranse.

Likebehandling

Likebehandlingsprinsippet har særlig betydning ved vurderingen av eventuelle kvalifikasjonskrav, evalueringen av tilbudene og gjennomføringen av eventuelle forhandlinger.

Prinsippet er ikke et generelt forbud mot forskjellsbehandling, men skal sikre at alle potensielle leverandører gis like muligheter. Dette oppnås gjennom at like tilfeller skal behandles likt, og ulike tilfeller behandles ulikt, med mindre noe annet er saklig og objektivt begrunnet. For å vurdere om to tilfeller lovlig kan behandles forskjellig, må det derfor først vurderes om tilfellene er sammenlignbare.

Likebehandlingsprinsippet innebærer også at all informasjon som blir gjort tilgjengelig for en leverandør, også må gjøres tilgjengelig for de andre leverandørene. Ingen leverandører skal få noe konkurransefortrinn av noen art.

Forutberegnelighet

Prinsippet om forutberegnelighet har særlig betydning ved planleggingen av anskaffelsen, beskrivelsen av anskaffelsen og gjennomføringen av konkurransen i henhold til hva som er angitt i anskaffelsesdokumentene.

Anskaffelsesprosessen skal være forutsigbar for leverandørene og skal sikre åpenhet om alle stadier i prosessen. Kravet om forutberegnelighet skal gjøre det mulig for leverandørene å vurdere om de vil delta i konkurransen. Prinsippet skal også sikre at leverandørene kan stole på at de angitte opplysningene om den enkelte konkurransen blir fulgt

Etterprøvbarhet

Prinsippet om etterprøvbarhet har særlig betydning ved begrunnelsen og oppfølgingen av dokumentasjonsplikten.

Kravet om etterprøvbarhet innebærer at oppdragsgiveren må kunne dokumentere hva som har foregått i anskaffelsesprosessen og hvilke beslutninger som er tatt i den. Oppdragsgiveren må derfor fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig, klar og utfyllende nok til at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgiverens vurderinger.

Forholdsmessighet

Oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsens art, omfang, verdi og kompleksitet.

Forholdsmessighetsprinsippet får dermed betydning for gjennomslagskraften til alle de øvrige grunnleggende prinsippene. Dette innebærer at plikter og rettigheter som i den enkelte anskaffelse utledes av de grunnleggende prinsippene, ikke uten videre vil kunne overføres på en annen anskaffelse.

2. *Fauske kommune skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.*

Beregning av anskaffelsens anslåtte verdi

Oppdragsgiver skal i henhold anskaffelsesforskriften §5-4 beregne kontraktens anslåtte verdi etter retningslinjene i bestemmelsen. I veiledningen heter det at oppdragsgiveren må foreta en forsvarlig vurdering av anskaffelsens verdi for å vurdere om anskaffelsen kommer over eller under de aktuelle terskelverdiene, og for å kunne slå fast hvilke regler som gjelder for den aktuelle anskaffelsen. Reglene om beregning av terskelverdier gjelder både for de nasjonale terskelverdiene og EØS-terskelverdiene.

I veiledningen slås det videre fast at vurderingen skal kunne dokumenteres:

Det følger av det grunnleggende kravet til etterprøvbarhet at oppdragsgiveren skal kunne dokumentere at det er foretatt en forsvarlig og realistisk vurdering av anskaffelsens verdi. Der oppdragsgiveren er i tvil om anskaffelsen kommer over eller under aktuelle terskelverdier, bør han synliggjøre hvilke vurderinger som er foretatt i et eget notat eller i anskaffelsesanskaffelsesprotokollen.

I Fauske kommunes Innkjøpsveilederen framgår om dette:
Når verdien av anskaffelsen skal vurderes, er det verdien i hele kontraktsperioden som skal oppgis / beregnes. Det er viktig at det gjøres en saklig vurdering av verdien, slik at minst mulig avvik oppstår. Har varen blitt kjøpt tidligere, kan det være en ide og se hvor mye man har kjøpt for i tidligere år ved å se i regnskapet, eller få en statistikk fra leverandøren som har vært.

Det framgår ikke av veilederen at Fauske kommune må sørge for at vurderingen av anskaffelsens verdi skal dokumenteres.

a) *Fauske kommune skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.*

Dokumentasjonsplikt/anskaffelsesprotokollplikt
Etter anskaffelsesforskriften §7-1 første ledd skal oppdragsgiveren oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen.
I veilederen sies om dette:

Dette kan blant annet omfatte beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt mv. Aktuelle dokumenter som skal oppbevares kan for eksempel være meddelelser om avvisning, avlysning og valg av leverandør. Det kan også være e-poster til og fra oppdragsgiver i forbindelse med eksempelvis spørsmål fra tilbydere og ettersending av dokumentasjon.

Etter tredje ledd skal vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnes eller samles i en anskaffelsesprotokoll.
I veilederen sies om dette:

«Forskriften del I gir ikke detaljerte føringer for hvordan anskaffelsesprotokollplikten oppfylles. Det stilles ikke krav til at anskaffelsesprotokollen skal ha en spesiell form. Oppdragsgiveren kan velge om han vil nedtegne vesentlige forhold i et dokument, eller om han vil samle opplysningene i en anskaffelsesprotokoll. Sistnevnte betyr at oppdragsgiveren har mulighet til å nedtegne de vesentlige opplysningene i flere dokumenter så lenge disse enkelt kan samles til en enhet».

I Fauske kommunes Innkjøpsveileder vises det i kapittel 11 til anskaffelsesforskriften §7-1. Det vises også til arkivloven og Kommunerevisjonens forventninger til god dokumentasjon. I tillegg har de satt opp liste over dokumenter som lagres i deres tre behandlingssystemer, Ajour, Websak og House of Control.

b) Fauske kommune skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.

Skatteattest

Etter anskaffelsesforskriften §7-2 første ledd fremgår det at oppdragsgiveren skal kreve at den valgte leverandøren leverer skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt for anskaffelser som overstiger 500 000 kroner ekskl. mva. Etter tredje ledd skal leverandøren ved bygge- og anleggskontrakter tilsvarende kreve skatteattest fra alle underleverandører ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget.

I veilederen er dette formulert på følgende måte:

«I dette ligger det at kun leverandøren som vinner konkurransen må levere skatteattest, og at det ikke er nødvendig å innhente skatteattest fra de øvrige deltagerne i konkurransen».

Videre følger det av forskriftens andre ledd at skatteattesten ikke skal være eldre enn 6 måneder regnet fra fristen for å levere forespørsel om å delta i konkurransen eller tilbud.

Kravet om skatteattest gjelder etter første ledd siste punktum bare for norske leverandører.

Kravet om skatteattest framkommer i Innkjøpsveilederen kapittel 17. og er i overenstemmelse med Veilederens krav.

c) *Fauske kommune skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.*

Egenerklæring

Oppdragsgiveren kan kreve at leverandørene som vil delta i konkurransen iht. anskaffelsesforskriften §8-10 for alle anskaffelser over nasjonal terskelverdi skal levere egenerklæringsskjema. Skjemaet skal tjene til foreløpig dokumentasjon av at leverandøren oppfyller kvalifikasjonskrav, fyller utvelgelseskriteriene i en konkurranse hvor det er satt grense for antall deltakere og at de ikke er i en situasjon som medfører at de kan eller skal avvises.

Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal virksomhetene levere separate egenerklæringer.

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap, skal de deltakende leverandørene levere separate egenerklæringer.

I henhold til anskaffelsesforskriften §17-1 plikter oppdragsgiveren for kontrakter over EØS terskel å fylle ut det elektroniske egenerklæringsskjemaet (ESPD-forespørsel) for

anskaffelser over EØS-terskelverdiene. Forespørselen skal gjøres tilgjengelig på XML-format sammen med kunngjøringen av konkurransen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.

Leverandøren skal levere det europeiske egenerklæringsskjemaet sammen med forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet som foreløpig dokumentasjon på at de oppfyller kravene.

Før tildeling av kontrakten skal oppdragsgiveren kreve at den valgte leverandøren straks leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis. Dette gjelder ikke ved tildeling av kontrakter under en rammeavtale uten gjenåpning av konkurransen.

I Fauske kommunes Innkjøpsveileder er dette i liten grad beskrevet. Men det kommer frem at dette skal være en del av dokumentasjonen i kapittel 17. Dokumentasjonsbevis omtales som dokumentasjon av kvalifikasjonskrav. Og er behandlet hovedsakelig i kapittel 18 hvor det framgår at det skal kontrolleres om det kan dokumenteres at alle kvalifikasjonskriteriene er oppfylt. Mangler i denne dokumentasjonen fører til avvisning.

d) *Fauske kommune skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.*

Nasjonale terskelverdier

Etter anskaffelsesforskriften §8-17 første ledd jf. §5-1 nr. 2 skal alle kontrakter med en anslått verdi over nasjonal terskelverdi kunngjøres i Doffin ved bruk av et skjema fastsatt av departementet.

Fauske kommunes Innkjøpsveileder henviser til korrekte terskelverdier.

Figuren viser de nasjonale terskelverdiene (2017-18) og hvilke regler som gjelder for anskaffelser med anslått verdi over de oppgitte tersklene. Terskelverdiene justeres jevnlig. Revisor har tatt hensyn til justeringene av terskelverdiene i perioden for undersøkelsen.

Terskelverdi	**Type anskaffelse**	**Henvisning til anskaffelsesforskriften**
100.000	Alle anskaffelser som er omfattet av forskriften	§ 1-1 (og anskaffelsesloven § 2)
1,1 millioner	Anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeid	§ 5-1 (2) bokstav a
1,1 millioner	Særlige tjenester	§ 5-1 (2) bokstav b

Tabell 1 - Nasjonale terskelverdier - Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933)

e) Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over nasjonal terskelverdi, gjennom Doffin.

EØS-terskelverdier

I anskaffelsesforskriften §1-2 skiller lovgiver mellom statlige myndigheter, fylkeskommunale og kommunale myndigheter, offentligrettslige organer og sammenslutninger med en eller flere oppdragsgivere. Vi kan dermed legge til grunn at en kommune ikke faller inn under terskelverdien for «statlige myndigheter».

I forskriften §5-3 første ledd b) fremgår det at EØS-terskelverdien for andre oppdragsgivere enn statlige myndigheter var på 1,75 millioner kroner. Ettersom Fauske kommune ikke er en statlig myndighet vil de måtte forholde seg til denne EØS-terskelverdien.

Figuren viser EØS-terskelverdiene (2017-18) og hvilke regler som gjelder for anskaffelser med anslått verdi over de oppgitte tersklene. Terskelverdiene justeres jevnlig. Revisor har tatt hensyn til justeringene av terskelverdiene i perioden for undersøkelsen.

Terskelverdi	**Type anskaffelse**	**Henvisning til anskaffelsesforskriften**

1,1 millioner	Statlige myndigheters vare- og tjenestekjøp og plan- og designkonkurranser	§ 5-3 (1) bokstav a
1,75 millioner	Andre oppdragsgiveres vare- og tjenestekjøp og plan- og designkonkurranser	§ 5-3 (1) bokstav b
44 millioner	Bygge- og anleggskontrakter	§ 5-3 (1) bokstav c
6,3 millioner	Kontrakter om helse- og sosialtjenester Kontrakter om særlige tjenester	§ 5-3 (2)
650.000	Delkontrakt (varer og tjenester) som kan unntas EØS-kunngjøring	§ 5-4 (8)
8,4 millioner	Delkontrakt (bygge- og anleggsarbeid) som kan unntas EØS-kunngjøring	§ 5-4 (8)
1,1 millioner	Statlige myndigheters varekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet (varer angitt i WTO-avtalen om offentlige anskaffelser tillegg I, Norges vedlegg 4, punkt 2)	§ 5-3 (3)
1,75 millioner	Statlige myndigheters varekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet (øvrige varer)	§ 5-3 (3)

Tabell 2 - EØS terskelverdier- Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933)

Fauske kommunes Innkjøpsveileder henviser til korrekte terskelverdier.

f) Fauske kommune skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED.

Miljøkrav

Oppdragsgiveren skal etter anskaffelsesforskriften §7-9 legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent.

I veilederen er miljøkrav i all hovedsak knyttet opp mot merkeordninger og at det er naturlig å stille krav om miljømerking.

I Fauske kommunes Innkjøpsveileder er det under kapittel 3.2 henvist til §5 i lov om offentlige anskaffelser og satt opp en liste over tiltak som bør gjennomføres i anskaffelser for å sikre miljøkrav.

g) *Fauske kommune skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.*

Unntak fra regelverket

I forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) finnes det muligheter for å unnta enkelte anskaffelser fra regelverket av forskjellige hensyn og på forskjellige nivåer. Blant annet gjelder dette mulighet til å unnta FoU-kontrakter fra kunngjøringsplikten (FOA § 2-5.). Bestemmelsen er et unntak, og må ikke tolkes utvidende.

Det følger av prinsippet om etterprøvbarhet at vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen skal dokumenteres.

Når det gjelder unntaket for FoU-Kontrakter anbefaler DiFi[16] at virksomheter som vurderer å unnta slike kontrakter fra anskaffelsesregelverket, etablerer en intern arbeidsprosess for dette. Arbeidsprosessen bør sikre dokumentasjon om at vilkårene i FoU-unntaket er oppfylt og at det utarbeides en begrunnelsene for hvorfor prosjektet ikke settes ut på konkurranse.

[16] Link til Difi hjemmeside: https://www.anskaffelser.no/verktoy/maler/mal-unntakshjemmel-fou-prosjekter

Revisor legger etter dette til grunn at unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse bør begrunnes og kunne dokumenteres.

Fauske kommune har ikke satt opp er generelt krav til at unntak skal begrunnes og dokumenteres. Under nødanskaffelser, i kapittel 10.4 er de imidlertid veldig tydelige på at begrunnelsen skal kunne dokumenteres.

h) *Fauske kommune bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser.*

Det finnes ikke noe krav til at det skal skrives åpningsprotokoll hverken i lov om offentlige anskaffelser, forskrift om offentlige anskaffelser eller i den offisielle veilederen om offentlige anskaffelser. Det er imidlertid alminnelig anerkjent at åpningen av tilbudene må dokumenteres for å sikre at det kan «bevises» det ikke var noe uredeligheter rundt at kontrakten gikk til den tilbyderen som fikk den. Dette ordnes sedvanemessig ved å skrive en åpningsprotokoll.

I Fauske kommunes Innkjøpsveileder kommer frem at åpningen av tilbud i konkurranser under forskriftens DEL II og III skal skje med minimum 2 personer til stede og det skal føres åpningsprotokoll. Videre står det at protokollen skal inneholde hvilke firma som har levert inn tilbud, firmaopplysninger og kontaktperson, og at alle som deltar under åpningen av anbudet skal underskrive åpningsprotokollen. De har valgt å gjøre det valgfritt å la tilbydere delta under tilbudsåpningene, men dette er ikke vanlig praksis i Fauske kommune.

i) *Fauske kommune skal skrive protokoll fra tilbudsåpningen.*

Av FOA §11-2 første ledd følger det at oppdragsgiveren kan foreta endringer som ikke er vesentlige i en kontrakt uten å gjennomføre en ny konkurranse etter forskriften.

Rettspraksis gir mer konkret veiledning for hvilke endringer som anses vesentlige.

Hvis den økonomiske balansen ikke er endret i leverandørens favør og endringen ikke medfører at flere kunne deltatt i konkurransen, vil det være forhold som peker i retning av at endringen ikke er vesentlig.

Det må foretas en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak, og vurderingen skal være en fullt ut objektiv vesentlighetsvurdering.

Videre følger det av annet ledd at en endring er vesentlig dersom den fører til at innholdet i kontrakten blir vesentlig forskjellig fra den opprinnelige kontrakten

Forskrift om offentlige anskaffelser § 28-1 (1) inneholder en liste over endringer som er tillatt, og der det følgelig ikke er nødvendig å foreta noen vesentlighetsvurdering. Følgende endringer er tillatt, forutsatt at de oppfyller de øvrige vilkårene i forskriften (se § 28-1 første ledd bokstav a-f):

- endringer som følger av avtalte endringsklausuler, jf. § 28-1 første ledd bokstav a
- endringer som ikke overstiger EØS-terskelverdiene og heller ikke overstiger 10 % av kontraktsverdien (15 % ved bygge- og anleggskontrakter), jf. § 28-1 første ledd bokstav b
- nødvendige supplerende leveranser fra den opprinnelige leverandøren, jf. § 28-1 første ledd bokstav c
- endringer som følge av uforutsette omstendigheter, jf. § 28-1 første ledd bokstav d
- endringer ved overdragelse av kontrakten til en ny leverandør på tilsvarende vilkår, jf. § 28-1 første ledd bokstav e.

Vesentlighetsvurderingen

Forskriftens § 28-2 gir følgende veiledning om hvilke endringer som anses som vesentlige (og ulovlige) endringer: En endring er vesentlig dersom den fører til at «innholdet i kontrakten blir vesentlig forskjellig fra den opprinnelige kontrakten». Hva innebærer dette? Rettspraksis har gitt følgende veiledning, som nå er nedfelt i en liste over endringer som alltid anses som vesentlige, jf. FOA § 28-2:

- endringer av betingelsene som kunne ha ført til andre leverandørinteressenter hvis betingelsene hadde vært slik i den opprinnelige konkurransen
- endringer som medfører at kontraktens verdi økes slik at konkurransen skulle ha vært kunngjort, eventuelt kunngjort i TED
- endringer av kontraktens økonomiske balanse til fordel for leverandøren
- endringer som utvider kontraktens omfang betydelig
- overdragelse til en ny leverandør uten at denne forpliktes til tilsvarende vilkår

Vi kan ikke finne at Fauske kommune har tatt med regler som går på dette med overstigelse av pris i sin Innkjøpsveileder.

j) Fauske kommune skal sørge for at vesentlige endringer av kontrakt konkurranseutsettes etter regelverket om offentlige anskaffelser.

Habilitet

Den nye kommuneloven har i § 13-3 bestemmelser om habilitet for ansatte. Bestemmelsen lyder som følger:

Bestemmelsene om inhabilitet i forvaltningsloven kapittel II gjelder ved behandlingen av saker i kommunens og fylkeskommunens administrasjon, med de særreglene som følger av denne paragrafen.

Når en klage skal behandles etter forvaltningsloven § 28 andre ledd, er en ansatt som har vært med på å forberede eller treffe vedtaket, inhabil til å delta i klageinstansens behandling av vedtaket, eller i forberedelsen av saken for klageinstansen.

Hvis en overordnet ansatt er inhabil i en sak, kan heller ikke en direkte underordnet ansatt delta i klageinstansens behandling av saken eller i forberedelsen av saken for klageinstansen.

Forvaltningsloven angir i kapittel 6 når en tjenestemann er å anse som inhabil. Og i §8 fremgår hvem som avgjør habilitetsspørsmålet. Det framgår ikke her noen krav om dokumentasjon.

Sett i lys av det overordnede kravet til god forvaltningsskikk og en forsvarlig saksbehandling som innbyr til tillit er det vår vurdering at habilitetsvurderinger bør dokumenteres på en enkel og grei måte slik at det framgår av sakene at den som har behandlet saken har gjort en vurdering opp mot habilitetsregelverket.

Ettersom forvaltningsloven §8 legger ansvaret for å vurdere sin egen habilitet til den enkelte tjenestemann, må den enkelte saksbehandler som arbeider med innkjøp i Fauske kommune ha kunnskap om disse etiske retningslinjene og praktisere dette regelverket.

For å vite hvor ansvaret ligger i den enkelte sak vil det naturligvis være nødvendig å kunne identifisere den som tar de enkelte avgjørelsene og gjør vurderingene inne i innkjøpsverktøyet.

I Fauske kommunes Etiske retningslinjer står det følgende under kapitlet om habilitet:

Du som ansatt og folkevalgt kan ikke ta del i saker der du selv eller en av dine nærmeste har personlige eller økonomiske interesser.

Du skal også opptre upartisk og å unngå å komme i situasjoner som kan medføre interessekonflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser.

Generelt er det sagt at formålet med de etiske retningslinjene er å bidra til at ansatte og folkevalgte i Fauske kommune opptrer på en måte som bygger på verdiene åpenhet, redelighet og ansvar.

2. *Innkjøpspersonalet i Fauske kommune skal ha god kjennskap til, å praktisere regelverket om habilitet.*

a) *Fauske kommune skal treffe egnede tiltak for å forebygge identifisere og avhjelpe tilfeller av inhabilitet, herunder sørge for at saksbehandler kan identifiseres i anskaffelsesprosessen.*

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/581	412– 5.3

SAK 17/20

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	08.06.2020

Vedlegg:
a) Risiko- og vesentlighetsvurdering 2020

Bakgrunn:
Forvaltningsrevisjon er viktig i kommunens egenkontroll og dermed et redskap for de folkevalgtes kontroll med kommunens administrasjon og beslutningsgrunnlag.

Kommuneloven pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal sikre at de gjennomføres forvaltningsrevisjon regelmessig, i et omfang som er i samsvar med kommunens størrelse, kompleksitet og risiko. Planen skal både dekke den virksomheten som skjer i kommunen selv og den virksomheten som drives av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å sikre nyttige og målrettede forvaltningsrevisjoner skal planene baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering for å finne ut på hvilke områder det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Vurderingen skal på denne måten bidra til gode og nyttige forvaltningsrevisjoner.

Det er kontrollutvalget som har ansvaret for å se til at det utføres forvaltningsrevisjoner av virksomheten i kommunen og i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Dette fremgår av kommuneloven §23-2 bokstav c og d som har følgende ordlyd:

«Kontrollutvalget skal påse at

...

c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
d) Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)»

Kommuneloven §23-3, første ledd, definerer forvaltningsrevisjon slik:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.»

Kommuneloven «34-3, andre ledd og tredje ledd, omhandler plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og lyder som følger:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Det fremgår av bestemmelsen at plan for forvaltningsrevisjon skal dekke både virksomhet som drives av kommunen selv, og virksomhet som drives av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter konstituering. Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal være et grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer og angi hvilke områder det er størst behov for at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll, og som derfor bør være med inn i en plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Hensikten med vurderingen er at den skal identifisere mulige avvik eller svakheter i forvaltningen sett i forhold til økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkinger ut fra kommunestyrets vedtak.

Den gjennomførte risiko- og vesentlighetsvurderingen bygger på et faglig skjønn. Den endelige prioriteringen må imidlertid kontrollutvalget selv foreta, samtidig som de da også får mulighet for å komme med egne innspill, ut fra egne vurderinger av risiko og vesentlighet.

Arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisjonen kan beskrives som en bestiller-/ utførermodell. Det vil si at kontrollutvalget bestiller oppdrag hos revisjonen, som leverer etter bestilling. Sekretariatet bistår kontrollutvalget i dette arbeidet både før og etter behandlingen, og vedtak er gjort.

Kommunens revisor, Salten kommunerevisjon IKS, har nylig vedtatt fordeling av ressurser til forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll) mellom selskapets eiere. I en veiledende beregning er det lagt til grunn at Fauske kommune skal få 780 timer til forvaltningsrevisjon / eierskapskontroll per år, altså 1 200 timer over en fireårsperiode.

Høsten 2020 legges det frem egen sak til kontrollutvalg og kommunestyre angående Plan for eierskapskontroll 2020-2023.

Vurderinger:
Det vises til innholdet i risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Veiledende beregning fra revisor tilsier at Fauske kommune vil ha 780 timer per år disponibelt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Omfanget av hver enkelt forvaltningsrevisjon kan variere. En forvaltningsrevisjon uten særskilt krevende problemstillinger bør kunne gjennomføres innenfor en ramme på 250 timer. Mer komplekse undersøkelser vil imidlertid kreve noe høyere timetall. Også gjennomføring av eierskapskontroll kan variere fra cirka 50 timer for enkle kontroller, men også her høyere timetall ved mer krevende undersøkelser. Forvaltningsrevisjoner som er felles for flere kontrollutvalg, fordeles med lik andel per utvalg. Med et såpass høyt timetall disponibelt vil det være rimelig å forvente 3 rapporter per år innen forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget ber revisor utarbeide prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon .....(velges i møtet). Med forbehold om kommunestyret sitt vedtak i saken, behandler utvalget prosjektplanen og foretar bestilling i møte i juni 2020.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):
Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planene, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Inndyr, 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/582	413– 5.3

SAK 18/20

Årsregnskap Fauske kommune 2019 – uttalelse fra kontrollutvalget

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	08.06.2020

Vedlegg:

- Fauske kommune: Regnskap Fauske kommune 2019, datert 27. april 2020
- Fauske kommune: Årsmelding 2019, udatert
- Salten kommunerevisjon IKS: Uavhengig revisors beretning (Fauske 2019), datert 29. mai 2020
- Salten kommunerevisjon IKS: Revisjon av Fauske kommunes regnskap 2019 - oppsummering, datert 29. mai 2020

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget skal avgi sin uttalelse om årsregnskap 2019 til kommunestyret.

Det fremgår av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 at kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskap og årsberetning før formannskapet innstiller til vedtak. Kontrollutvalget avgir sin uttalelse til kommunestyret, men kopi av uttalelsen oversendes formannskapet før formannskapets behandling av regnskapet.

Innholdet i kontrollutvalgets uttalelse er ikke regulert i retningslinjer, lover eller forskrifter. Bestemmelsen gir kontrollutvalget rett til å knytte kommentarer til årsregnskapet med revisjonsberetning før årsregnskapet skal behandles i kommunestyret. Som grunnlag for kontrollutvalgets uttalelse om regnskapet ligger:

- Årsregnskapet for 2019

- Årsberetning for 2019
- Revisjonsberetning 2019 fra Salten kommunerevisjon IKS

I tillegg til ovennevnte dokumenter oversendes til kontrollutvalget fra revisor brev datert 29. mai 2020: «Revisjon av Fauske kommunes regnskap 2019 - oppsummering». I oppsummeringsbrevet har revisor gått gjennom innholdet i revisjonsarbeidet i 2019, samt at det er tatt med et utdrag av revisjonshandlinger og funn.

Årsberetning skal utarbeides i tråd med kommuneloven § 14-7:

Årsberetningene skal redegjøre for

a) *forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid*

b) *vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene*

c) *virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne*

d) *tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard*

e) *den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling*

f) *likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.*

Regnskap 2019 er fremlagt med et regnskapsmessig merforbruk med

2018: merforbruk	kr 27,4 mill
2017: merforbruk	kr 2,0 mill,
2016: mindreforbruk	kr 5,2 mill,
2015: mindreforbruk	kr 0,3 mill,

Regulert budsjett for mer/mindreforbruk var kr 0

Regnskapet viser et negativt netto driftsresultat med ca 37,2 mill

2018: negativt	kr 23,1 mill
2017: negativt	kr 17,8 mill
2016: positivt	kr 20,7 mill,
2015: negativt	kr 7,7 mill)

Rådmannen innleder sin årsberetning med å påpeke at *«Resultatet for 2019 er dramatisk, og gir grunn til stor bekymring.»*

I årsberetningen pekes det på en del årsaker til at resultatet er svakere enn budsjettert, bl.a følgende:

- Merforbruk fast lønn kr 16,7 mill (2018 kr 10,4 mill, 2017: kr 2,8 mill, 2016: kr 1,5 mill).
- Netto merforbruk vikarer og overtid kr 14,5 mill (2018:kr 10.2 mill, 2017: kr 7,6 mill, 2016: kr 6,2 mill)
- Merforbruk sosiale utgifter kr 2,7 mill (2018: kr 3,6 mill)
- Merforbruk kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon viser et samlet merforbruk med ca kr 17,8 mill (2018: kr 9,9 mill, 2017: kr 14,3 mill, 2016: kr 5,4 mill)
- Merforbruk kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon cirka kr 2,6 mill (2018: kr 3,8 mill, 2017: mindreforbruk ca kr 1 mill, 2016: mindreforbruk kr 2,2 mill)
- Statstilskudd / andre tilskudd viser merinntekter med cirka 7,36 mill,

Helse og omsorg har et samlet merforbruk på kr 24 mill. Hjemmetjenesten er på kr 13,8 mill mer enn budsjett, institusjonsdriften kr 9,7 mill mer.

Oppvekst og kultur har et samlet merforbruk på kr 2,5 mill.

Eiendom, plan og samfunnsutvikling sitt merforbruk er kr 2,5 mill.

Politikk, hhv Administrasjon har samlet sett små merforbruk.

Resultatenhetene viser samlet sett et merforbruk på kr 30,7 mill. I rådmannens årsmelding fremkommer det at økonomimelding 2/2019 beregnet at dette merforbruket ville bli kr 18,1 mill på årsbasis. I forhold til tidspunktet for økonomimeldingen er situasjonen forverret med kr 12,6 mill. Differansen mellom meldt merforbruk og resultat var noe mindre i 2018: merforbruk 2018 var kr 27,4 mill, mens økonomimelding 2/2018 la til grunn et merforbruk på kr 18 mill i resultatenhetene.

Investeringsregnskapet viser sum utgifter med kr 154,4 mill (2018: kr 254,4 mill, 2017: kr 297 mill, 2016: kr 254 mill). Budsjett 2019 var kr 240 mill. Finansieringsbehov for året med kr 133, mill er hovedsakelig dekket med bruk av lån. Investeringsregnskapet er avlagt i balanse / intet udekket.

I note 27 til regnskapet er det tatt informasjon om at kommunen er klaget inn til Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Klagen gjelder to utlysninger av slamtømming av private slamavskillere.

Revisors beretning

Revisor har avlagt en revisjonsberetning med følgende konklusjon i sin uttalelse om årsregnskapet:

Vi har revidert Fauske kommunes årsregnskap som viser kr 555 431 593,28 til fordeling drift og et regnskapsmessig merforbruk på kr 46 369 618,79. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til regnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Fauske kommune per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

I tillegg har revisor uttalt seg om budsjett, årsberetningen og registrering / dokumentasjon. Revisor har avgitt en uttalelse med forbehold om budsjett hvor det vises til at flere av driftsenhetene *har hatt betydelige avvik mot regulert budsjett.* Revisor viser til redegjørelsen i administrasjonssjefens årsberetning side 6-10.

Videre er det tatt forbehold når det gjelder investeringsregnskapet: *«Avvik i investeringsregnskapet skyldes i hovedsak at investeringsbudsjettet ikke er regulert som et ettårig budsjett i henhold til kommunelovens § 46.»*

Revisjonsberetningen er lagt ved saken.

Regnskap for foretaket Fauna KF er lagt frem i separat sak, og ble behandlet av kontrollutvalget i møte 18. mai 2020. Utvalgets uttalelse er oversendt kommunestyret.

Kontrollutvalget har i henhold til forskrift om kontrollutvalg ansvar for å følge opp at forhold revisor påpeker i forhold til årsregnskapet blir fulgt opp. Kommunestyret behandlet kommunens regnskap for 2018 i sak 020/19. Vedtaket inneholdt ikke forhold som forutsetter noen særskilt oppfølgning fra kontrollutvalgets side.

Sammenlignet med tidligere års behandling av regnskap i kontrollutvalg, blir regnskap for 2019 forholdsvis sent behandlet. Tidligere års regnskap ble behandlet følgende datoer i kontrollutvalget:
2018: 26. april 2019
2017: 20. april 2018
2016: 28. april 2017
2015: 29. april 2016

Vedlagte regnskap er datert 27. april 2020, mens fastsatt frist for regnskap er 15. februar året etter regnskapsåret. Kontrollutvalgets opprinnelige møteplan tilsa behandling av regnskap i møte 27. april 2020. I møte 18. mai 2020, sak 11/20 fikk utvalget en redegjørelse fra administrasjonen om årsaker til forsinkelsen.

Vurderinger:
Generelt sett bør kontrollutvalget i sin uttalelse si noe om regnskapsresultatet, og hvordan utvalget stiller seg til administrasjonssjefens forslag til disponering av et eventuelt overskudd/dekning av et eventuelt underskudd, såfremt dette foreligger. Gitt kontrollutvalgets oppgave bør uttalelsen fokusere på lovlighet og økonomiske konsekvenser heller enn politisk hensiktsmessighet.

Videre bør utvalget vurdere om det skal uttale seg om budsjettdisiplinen, den interne kontrollen, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger m.m. Dersom kommunen har vedtatt handlingsregler for økonomien, kan disse være et utgangspunkt når kontrollutvalget skal uttale seg.

Regnskap og årsmelding oversendes svært mye senere enn vanlig, og det synes på sin plass å påpeke dette i kontrollutvalgets uttalelse.

Det ser ut til at kommunens økonomirapportering i løpet av 2019 i begrenset grad har klart å fange opp og rapportere kommunens reelle økonomiske situasjon. Dette jfr at årsresultatet for resultatenhetene er såpass mye forverret enn prognosen basert på 8 måneders drift i 2019 tilsa. Temaet er i noen grad gjentagende fra 2018. Det er nok mer sannsynlig at kommunens prognoser og rapportering er feil eller for optimistisk, enn at kommunen årlig i september til desember skal oppleve en kraftig økning i tjenestebehov. Det kan derfor være aktuelt å peke på behov for en bedret og mer realistisk økonomirapportering.

Kontrollutvalget kan også finne det nødvendig å utdype/omtale forhold som kommer frem i revisjonsberetningen. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalgets uttalelse gjør kommunestyret oppmerksom på den del av revisjonsberetningens innhold som inneholder forbehold om budsjett, fordi investeringsbudsjettet ikke er regulert som et ettårig budsjett i henhold til kommunelovens krav.

Kontrollutvalgets sekretariat har ut over dette ikke funnet grunn til å kommentere forhold vedrørende regnskapet ut over det som fremgår av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.

I tilknytning til saken er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt møte og redegjøre for kontrollutvalget om regnskapet for 2019.

Forslag til vedtak:
Til kommunestyret i Fauske:

Kontrollutvalgets uttalelse om Fauske kommunes årsregnskap for 2019.

Kontrollutvalget har i møte 8. juni 2020 behandlet Fauske kommunes årsregnskap for 2019.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 29. mai 2020, og rådmannens årsberetning for 2019. I tillegg har ansvarlig revisor og rådmannen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger

Kontrollutvalget viser til at regnskapet er betydelig forsinket i forhold til tidligere års regnskap, og minner om kommunelovens bestemmelser om frist for avleggelse av regnskap.

Kontrollutvalget viser til at årsresultatet for resultatenhetene er såpass mye forverret fra økonomimelding 2/ 2019 og frem til resultatet foreligger. Utvalget ser behov for en bedret og mer realistisk økonomirapportering

Kontrollutvalget gjør kommunestyret oppmerksom på at revisors beretning inneholder et forbehold om budsjett, fordi investeringsbudsjettet ikke er regulert som et ettårig budsjett i henhold til kommunelovens krav.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter samt rådmannens årsberetning, tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av Fauske kommunes aktivitet i 2019.

Kontrollutvalget har merket seg at årsregnskapet for 2019 viser et merforbruk med kr 46.369.618,79. Utvalget er ikke kjent med forslag til inndekning av dette.

Ut over ovennevnte, og det som fremgår av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 29. mai 2020, har kontrollutvalget ikke merknader til Fauske kommunes årsregnskap for 2019.

Inndyr, 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN
KOMMUNEREVISJON

Salten kontrollutvalgservice
Dato
Jnr.
Arkiv nr.
Hjemmel u off:

Kommunestyret i Fauske kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fauske kommunes årsregnskap som viser kr 555 431 593,28 til fordeling drift og et regnskapsmessig merforbruk på kr 46 369 618,79. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Fauske kommune per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsoppgjør, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Kommunedirektøren ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon med forbehold om budsjett

Flere av driftsenhetene i regnskapsskjema 1B har betydelige avvik mot regulert budsjett. Det er driftsenhetene *Institusjon* og *Hjemmetjenesten* som har de største avvikene i forhold til regulert budsjett på henholdsvis kr 9 692 966,- og kr 13 815 604,-. Vi viser til redegjørelsen i administrasjonssjefens årsberetning side 6 – 10.

Også investeringsregnskapet viser store avvik mellom regnskapstallene og budsjettallene. Avvik i investeringsregnskapet skyldes i hovedsak at investeringsbudsjettet ikke er regulert som et ettårig budsjett i henhold til kommunelovens § 46.

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi, med unntak av forholdene beskrevet ovenfor, at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet, som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Fauske, den 29. mai 2020

Barbro Sakariassen

Barbro Sakariassen
oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget, formannskapet og kommunedirektøren i Fauske kommune

SALTEN
KOMMUNEREVISJON

Salten kontrollutvalgservice
Dato
Jnr.
Arkiv nr.
Hjemmel u off:

Til kontrollutvalget i Fauske kommune

Deres ref.: * Vår ref.: 4010 /BS Dato: 29. mai 2020

OPPSUMMERING ÅRSREGNSKAPET 2019

Viser til revisjonsberetning datert 29. mai 2020. Revisjonsberetningen som er avgitt er en beretning med forbehold om budsjett.

Revisjonens innhold og angrepsvinkel
Formålet med regnskapsrevisjon er å gjøre revisor i stand til å avgi en uttalelse om hvorvidt årsregnskapet i det alt vesentlige er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Med vesentlig menes her at årsregnskapet ikke inneholder feilinformasjon som ville fått brukerne av årsregnskapet til å treffe en annen beslutning dersom feilinformasjonen ikke var tilstede.

Revisjon etter kommunelovens bestemmelser skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk jf § 78 i tidl. Kommunelov med tilhørende forskrift. Dette innebærer blant annet at vi skal følge de internasjonale revisjonsstandardene. Relevante standarder er implementert i vårt revisjonsprogram og har betydning for revisjonens utforming og strategi.

Våre revisjonshandlinger har vært rettet inn mot å bekrefte at årsregnskapet er uten vesentlige feil. Handlinger og omfang er utformet på bakgrunn av en risikovurdering basert på kommunens størrelse, økonomi og interne forhold. Revisjonshandlingene har bestått av å innhente informasjon, gjennomføre analyser og kontroller av utvalgte transaksjoner og rutiner. Utvalgte handlinger vil bli nærmere omtalt senere i oppsummeringen.

Regnskapsavleggelsen og revisjonsprosessen
Årsregnskap med noter ble oversendt revisor 27.04.20. Årsregnskapet viser et regnskapsmessig merforbruk på kr 46 369 618,79.

Noter er tilleggsopplysninger for å gi en nærmere utdyping av en eller flere poster i regnskapet. Revisor har kontrollert at regnskapet inneholder noteinformasjon i samsvar med forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Rådmannens årsberetning ble mottatt den 25.05.20. Revisjonen har kontrollert at årsberetningen inneholder informasjon i samsvar med forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Salten kommunerevisjon IKS www.salten-revisjon.no Org. nr.: 986 655 271 MVA E-post: post@salten-revisjon.no

Hovedkontor Fauske
Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø
Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 80

Ledelsen har avgitt uttalelse datert 25.05.20 med bekreftelse på å ha oppfylt sitt ansvar for utarbeidelse av årsregnskapet, og at det så langt ledelsen kjenner til, inneholder de opplysninger som kreves etter lov og god kommunal regnskapsskikk. Erklæringen er avgitt uten tilleggsopplysninger.

Revisors uavhengige beretning, med forbehold om budsjett, ble avgitt 29.05.20. Bakgrunn for konklusjon med forbehold vedrørende budsjett er at regnskapet viser vesentlige budsjettavvik i både drifts- og investeringsregnskapet. Budsjettavvik i drift er hovedsakelig knyttet til merinntekter på overføringer og skatteinntekter, og merforbruk vedrørende lønnskostnader og kjøp av varer og tjenester. Investeringsregnskapet viser betydelige budsjettavvik på de fleste regnskapslinjene. Budsjettavvik i investering skyldes i høy grad at investeringsbudsjettet er satt opp med hensyn til tidligere års bevilgninger. Dette er ikke i tråd med kommunelovens bestemmelser, som fastslår at budsjettet skal vise bevilgninger som er nødvendig for å kunne pådra kommunen utgifter i budsjettåret. Dette innebærer at investeringsbudsjettet skal være ettårig og ikke årsuavhengig.

Ifølge Kommunelovens § 47, jf. budsjettforskriften § 10 og 11 skal det foretas endringer i årsbudsjettet når dette anses påkrevd. Revisjonen registrerer at budsjettet på en del områder mangler reguleringer ved endret forutsetning/aktivitet i forhold til det som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett.

Forhold vi har blitt oppmerksomme på gjennom vår revisjon blir løpende kommunisert til økonomiavdelingen. Revisors merknader og forespørsler har i stor grad blitt ivaretatt. Forhold av større betydning vil bli omtalt under aktuelle avsnitt nedenfor.

Budsjettoppfølging
I tertialmelding 2/2019 som er basert på regnskapstall til og med august 2019, rapporteres det om et totalt forventet merforbruk ved årets slutt på 19,7 mill. kr. De endelige regnskapstallene viser et merforbruk på 46,4 mill. kr.

Det store avviket mellom årsprognosen i tertialmelding 2/2019 og endelig regnskap skyldes i hovedsak økte utgifter. Et så stort avvik som tilfellet er her, burde vært avdekket med framskrivning av den aktiviteten som var kjent etter 8 måneders drift.

Etter revisors vurdering indikerer dette at kommunen har hatt manglende oversikt/økonomisk kontroll på flere områder. Det anbefales at det settes i verk tiltak for å unngå at en slik situasjon oppstår på nytt.

Inntekter
For inntekter og tilskudd har revisjonen vært rettet mot å verifisere fullstendighet og at inntektene har vært henført riktig regnskapsår. For de poster hvor det på en enkel måte var mulig å totalavstemme inntekter mot ekstern dokumentasjon er dette gjennomført. I andre tilfeller er det gjennomført kontroll av utvalgte transaksjoner mot dokumentasjon. Vi har også benyttet oss av analytiske kontroller, blant annet av antall inntektsførte terminer, med rimelighetsvurdering av terminbeløp mot budsjett og tidligere regnskapsår.

Utgifter
For utgifter og overføringer har revisjonen vært rettet mot gyldighet, periodisering og korrekt bokføring. Kontrollene vedrørende innkjøp har i høy grad vært gjennomført i kombinasjon med kontroller vedrørende de 6 terminene for momskompensasjon. Kontrollene har vært basert på kontroll av utvalgte inngående fakturaer, blant annet at dokumentasjonen er tilfredsstillende, at de er bokført i henhold til dokumentasjonen, stilet til kommunen og at det foreligger attestasjon og anvisning.

For overføringsutgifter er det på stikkprøvebasis kontrollert at utgiftene er tilstrekkelig dokumentert og at det foreligger vedtak eller attestasjon og anvisning knyttet til dokumentasjonen.

Lønnskostnader er i stor grad kontrollert på stikkprøvebasis for å bekrefte om rutiner fungerer som forutsatt. Dette gjelder både for variabel og fastlønnstransaksjoner.

Balanseposter
I henhold til bokføringsregelverket skal alle balanseposter være dokumentert med mindre de er ubetydelige. Revisor har kontrollert at kommunen har oppfylt dette lovkravet. I det alt vesentlige dokumenteres alle betydelige balanseposter.

Avdragsutsettelse
Da Kommunestyret i Fauske vedtok budsjettet for 2019 var dette med forutsetning om avdragsutsettelse på kr 6 000 000,-. Det ble i henhold til dette vedtaket søkt om betalingsutsettelse i Kommunalbanken i mai 2019. Søknaden ble derimot ikke behandlet av Kommunalbanken før mars 2020. På grunn av at endelige årsoppgaver var kjørt var det ikke mulig å tilbakeføre avdrag. Avdragsutsettelsen (minus avsatt avdrag på grunn av vektingsregelen) ble bokført i regnskapet 2019. Dette har ført til at det netto er kostnadsført kr 1,7 millioner for lite i regnskapet for 2019.

Periodisering av inntekt
Inntekten vedrørende en del brukerbetalinger innenfor Helse og omsorg for 2019 er inntektsført på feil år (2020). Det er også inntektsført for lite vedrørende refusjon av sykepenger i 2019. For lite inntektsført refusjon sykepenger og brukerbetalinger utgjør ca kr. 960 000,-.

Spillemiddelfond
Kommunestyret vedtok i sak 161/08 at det skulle etableres et fond for forskuttering av spillemidler med en grunnkapital på 3 millioner kroner. Fondet ble opprettet i 2008 og er gjennom årenes løp benyttet i henhold til forutsetningene. Saldo på dette fondet er pr. 31.12.2019 negativt med kr. 487 100,-. I 2019 ble avsetninger på til sammen kr. 2 000 000,- strøket da investeringsregnskapet først ble avsluttet med udekket beløp. Etter merknad fra fylkesmannen ble bokføring av innlån flyttet fra 2020 til 2019, og investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse. Strykningen kunne dermed teknisk sett reverseres, men dette ble ikke utført i regnskapet for 2019.

Kjøp av andeler i Helsetunets borettslag
Det er i 2019 kjøpt andeler i Helsetunets borettslag for kr. 219 718,-, vedtatt i Kommunestyret sak 122/18. Vedtaket setter imidlertid en øvre ramme for kjøp til kr. 150 000,- og ramma er dermed overskredet med kr. 70 000,-.

Selvkost kommunale tjenester
Fauske kommune benytter selvkostverktøyet Momentum.

Selvkostregnskapet for 2019 er vurdert opp mot regnskapsopplysninger fra kommunens regnskap og forutsetninger etterkalkylen for øvrig bygger på. Vi har kontrollert at benyttet kalkylerente er i henhold til kommunalbankens beregnede selvkostrente for 2019. Det er videre kontrollert at bruk og avsetning til selvkostfond er i henhold til kalkyler.

Særattestasjoner
Revisjonen har kontrollert og attestert på 6 terminer for skattemeldingen for momskompensasjon for 2019. Revisjonens merknader i forbindelse med disse kontrollene har blitt tatt til følge og feil har blitt løpende korrigert.

Revisjonen har gjennomført kontroller og levert følgende revisjonsuttalelser ihht ISRS 4400 – Avtalte kontrollhandlinger:

- Tilskudd fra Nordland fylkeskommune til utbygging av vannforsyning – Vann Bjørnbakk
- Tilskudd fra Nordland fylkeskommune – Samiske dager
- Tilskudd fra Statens vegvesen, trafikksikkerhetsmidler - Gatelys Bremsebakken
- Spillemidler fra Nordland fylkeskommune til Dråvika motorsportsenter - motorcrossbane
- Tilskudd fra Fylkesmannen i Nordland – Kommunalt kompetansetilskudd
- Tilskudd fra Helsedirektoratet til innsatte i fengsel – Fengselshelsetjenesten
- Tilskudd fra Helsedirektoratet til Jobbspesialistteam
- Spillemidler fra Kulturdepartementet til Valnesfjord aktivitetspark
- Tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene
- Rapportering av antall psykisk utviklingshemmede
- Tilskudd fra Helsedirektoratet til styrking og utvikling av helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- Tilskudd fra Bufdir for inkludering av barn i lavinntektsfamilier – Gata 74
- Tilskudd fra Bufdir for inkludering av barn i lavinntektsfamilier – Sommerjobb 2019 barnevern

Ved gjennomgang av krav om tilskudd til ressurskrevende brukere ble det avdekket avvik på et par punkter i beregningen. Avvik ble meldt til kommunen ved rutineansvarlig og ny beregning ble gjennomført. Dette medførte at kravet ble redusert med kr. 432 000,-.

Kommunale foretak
Vi har gjennomført regnskapsrevisjon og utstedt normalberetning for Fauna KF.

Barbro Sakariassen

Barbro Sakariassen
oppdragsansvarlig revisor

Fauske kommune

ÅRSMELDING 2019

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

1 Rådmannens årsberetning 4
1.1 Økonomi 4
1.2 Nærmere om driftsregnskapet 6
1.3 Nærmere om avvik mellom budsjett og regnskap 7
1.3.1 Lønn 7
1.3.2 Sosiale utgifter 8
1.3.3 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon 9
1.3.4 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon 10
1.3.5 Overføringsutgifter 10
1.3.6 Overføringsinntekter/refusjoner 11
1.3.7 Statstilskudd, andre tilskudd 11
1.3.8 Skatt og rammetilskudd 11
1.3.9 Finansinntekter/finansutgifter 12
1.4 Investeringsregnskapet 13
1.5 Nøkkeltall/analyse 14
1.5.1 Netto driftsresultat/resultatgrad 14
1.5.2 Likviditet 14
1.5.3 Lånegjeld 16
1.5.4 Egenkapital – fondsbeholdning 17
1.5.5 Finansielle plasseringer 18
1.6 Foreløpig KOSTRA-statistikk – økonomi 18
1.7 Klagesak KOFA 20
1.8 Interkommunalt samarbeid 20
1.9 Personal 20
1.9.1 Etikk 20
1.9.2 Likestilling 21
1.9.3 Sykefravær 21
1.10 Internkontrolltiltak 22
2 Resultatvurdering samhandlingsområder 24
2.1 Oppvekst og kultur 24
2.1.1 Skole 25
2.1.2 Integrering 26
2.1.3 Barnehage 26
2.1.4 Barn og familie 27
2.1.5 Kultur 27
2.2 Helse og omsorg 27
2.2.1 Institusjon 28

2.2.2 Hjemmebaserte tjenester 29
2.2.3 Fauske storkjøkken 31
2.2.4 Helse 31
2.2.5 NAV 31
2.3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling 32
2.3.1 Fauske kommunale eiendommer 33
2.3.2 Plan og utvikling 34
2.3.3 Vei og gatelys 34
2.4 Øvrige områder 35
2.4.1 Politikk 35
2.4.2 Rådmannens stab 35

1 Rådmannens årsberetning

1.1 Økonomi

Etter forskrift om årsregnskap og årsberetning og kommunal regnskapsstandard skal rådmannen redegjøre for økonomisk stilling og avvik mellom revidert budsjett og regnskapet.

Denne framstillingen forutsettes å være dekkende for formelle krav til årsberetningen, mens utfyllende tjenesteinformasjon er tatt inn i kapittel 2 resultatenhetenes årsmelding.

Regnskapet for 2019 er avlagt med et regnskapsmessig merforbruk på 46,37 mill. kr, og et negativt netto driftsresultat på 37,2 mill. kr. Differansen mellom de to tallene skyldes netto avsetning til bundne driftsfond.

Resultatet for 2019 er dramatisk og gir grunn til stor bekymring. Negative driftsresultat over flere år og ingen frie midler (disposisjonsfond) medfører svak likviditet og tilnærmet ingen økonomisk handlefrihet. Denne driftssituasjon har vedvart over tid i kommunen, uten at politikere og administrasjon i fellesskap har klart å finne tilstrekkelige og gode tiltak for å rette på situasjonen. Rådmannen presiserer at kommunen fortsatt er i en svært utfordrende økonomisk situasjon. Over år har betydelig økning av gjelden, endret demografi med færre yngre og flere eldre, samt variasjon i energirelaterte inntekter mellom år, bidratt til behovet for å redusere driftsnivået og tilpasse det de økonomiske rammer kommunen må driftes innenfor.

I vedtatt budsjett 2020 og økonomiplan 2020–2023 er det gitt politisk tilslutning til flere strukturendringer. Da budsjett 2020 ble vedtatt var prognosen for 2019 bedre enn avlagt årsregnskap viser. Dermed økes utfordringene framover for å få kommunens økonomi i balanse. Fremdeles yter kommunen tjenester som ligger over lovpålagt nivå. Særlig har kommunen utfordringer innenfor omsorgssektoren. Vedtatte tiltak har av ulike årsaker ikke blitt implementert så tidlig som forutsatt. Det må jobbes videre med nye tiltak spesielt innenfor de to store tjenestesektorene; Oppvekst og kultur og Helse og omsorg.

Fauske kommune har 75,7 mill. kr i akkumulert merforbruk som må dekkes inn. Kommunen må også allokere større deler av inntektsgrunnlaget til betjening av renter og avdrag på lån, ettersom kommunen er en av de kommunene i landet med mest gjeld per innbygger. Kommunen har gjort betydelige investeringer i nye skolebygg, men vil i fremtiden ha behov for investeringer innenfor omsorg. Dette medfører ytterligere omstillingstiltak utover i økonomiplanperioden.

I KOSTRA-analysen som ble utarbeidet ifb. budsjettet for 2019, så er den finansielle situasjonen i Fauske kommune beskrevet på følgende måte av Håvard Moe fra KS Konsulent: *«Oppsummert kan man si at den finansielle situasjonen er kritisk. Gjelda er skyhøy, disposisjonsfondene er (nesten) tomme og driftsresultatene er meget svake de siste årene (i en periode som betegnes som meget god for kommuneøkonomien). Om ikke Fauske tar umiddelbare (kraftige) grep, så vil man i løpet av kort tid havne (som en av etter hvert ganske få kommuner) på ROBEK-lista. Med Fauske sitt gode økonomiske utgangspunkt ville det være svært forunderlig om så skulle skje.»*

Fauske kommunes budsjettvedtak for 2020 viser at akkumulert merforbruk på 27,4 mill. kr fra 2018 ikke har inndekking. Kommunestyret vedtok å bruke mer enn to år på å dekke inn merforbruket fra 2018, og oppfylte således kriteriet i kommuneloven § 28-1c om forhold som

medfører innmelding i ROBEK. Fauske kommune ble på dette grunnlaget oppført i ROBEK 22. januar 2020.

Fauske kommune har opparbeidet seg høy gjeld over de siste årene, og renter og avdrag på disse lånene er utgifter som kommunen ikke kan gjøre noe med i ca. 35 år fremover, de ligger fast og kan ikke reverseres. Det betyr at det er omstilling og reduksjon av den øvrige driften som er løsningen for å redusere driftsnivået og oppnå økonomisk balanse i Fauske kommune. Hovedårsaken til at Fauske kommune nå er innmeldt i ROBEK, er etter rådmannens vurdering at nødvendig omstilling har blitt utsatt for lenge. Skolestrukturen i Fauske kommune ble endret fra fire til to skoler i sentrum fra august 2019. Dersom skolestrukturen hadde blitt endret allerede da nye Vestmyra skole sto ferdig til skolestart i 2016, så ville kommunen spart anslagsvis 60 mill. kr til sammen fra august 2016 til utgangen av 2019. Hvis omstillingen av helse- og omsorgssektoren hadde startet like tidlig ville omstillingen av driften i Fauske vært kommet vesentlig lenger enn den er i dag, og den driftsmessige effekten av omstillingen kunne blitt realisert før renter og avdrag på de nye skolebyggene slo inn for fullt i regnskapet i 2018 og 2019.

Prisen av å utsette omstilling vises nå i form av innmelding i ROBEK, et betydelig akkumulert merforbruk og en drift som er i enda større ubalanse. En annen årsak enn den rent økonomiske til at rådmannen har advart mot å utsette omstilling, er at det vil gi behov for enda større omstillinger over et kortere tidsrom i fremtiden. Dette er utfordrende for kommuneorganisasjonen, fordi det er de samme menneskene som skal omstille driften, som også skal sørge for at tjenester samtidig leveres til kommunens innbyggere. Rådmannen erkjenner at de vedtatte omstillingstiltakene innenfor helse- og omsorgssektoren har vært mer krevende å implementere enn forutsatt i budsjettet. Dette har bl.a. sammenheng med at sektoren i utgangspunktet har en presset ressurssituasjon, noe som gjør det spesielt krevende å skulle omstille parallelt med å levere tjenester. Utfordringer med lokaler og høyt sykefravær har ytterligere bidratt til å forsinke omstillingen.

I tillegg til at driftsnivået må reduseres for å bringe balanse mellom disponible inntekter og driftsutgiftene, så må driftsnivået ytterligere reduseres for å dekke inn det akkumulerte merforbruket som er på 75,7 mill. kr etter 2019. Dette vil bli en krevende øvelse der det er avgjørende med et tett samarbeid mellom kommunestyret og rådmannen. Fylkesmannen er tydelig på at partipolitikk og valgløfter ikke kan være styrende for en kommune i ROBEK, det kan først gjøre seg gjeldende når kommunen igjen har økonomisk handlingsrom. Inntil Fauske kommune har fått tilbake det økonomiske handlingsrommet, så trenger kommunen en langsiktig strategi som er forankret i kommunestyret, og som gir stabilitet og forutsigbarhet ut over langtidsplanperioden 2020–2023.

1.2 Nærmere om driftsregnskapet

Tabell 1 – Resultat 2019 Resultatområder (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
1 Politikk			
Politikk	10 118	9 149	969
Sum område: 1 Politikk	**10 118**	**9 149**	**969**
2 Administrasjon			
Rådmann stab	31 328	30 602	726
Sum område: 2 Administrasjon	**31 328**	**30 602**	**726**
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling			
Vei og gatelys	8 405	8 986	-581
Fauske kommunale eiendommer	42 133	39 536	2 597
Plan og utvikling	7 353	6 670	683
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 021	1 185	-165
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	**58 912**	**56 377**	**2 534**
4 Oppvekst og kultur			
Skole	143 044	140 268	2 775
Barnehage	36 869	35 102	1 767
Barne og familie	37 018	38 513	-1 496
Kultur	12 721	13 327	-606
Oppvekst og kultur Felles	1 178	1 136	42
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	**230 830**	**228 347**	**2 482**
5 Helse og omsorg			
Helse og omsorg felles	11 083	12 531	-1 449
Institusjon	87 850	78 157	9 693
Hjemmetjenesten	115 677	101 861	13 816
Fauske storkjøkken	3 975	3 110	865
Helse	45 497	43 715	1 782
Nav	22 227	22 923	-696
Sum område: 5 Helse og omsorg	**286 309**	**262 297**	**24 012**
TOTALT	**617 497**	**586 772**	**30 723**

Totalt viser driften av resultatenhetene et merforbruk på 30,7 mill. kr. I forhold til prognosen i økonomimelding 2/2019 som var på 18,1 mill. kr, er dette en forverring på 12,6 mill. kr. Tabellen ovenfor viser at området politikk hadde et merforbruk på 1 mill. kr, administrasjon et merforbruk på 0,7 mill. kr, Eiendom, plan og samfunnsutvikling et merforbruk på 2,5 mill. kr, Oppvekst og kultur et merforbruk på 2,5 mill. kr og Helse og omsorg hadde et merforbruk på 24,0 mill. kr.

Tabell 2 – Resultat 2019 Fellesområder (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Fellesområder	-571 127	-586 773	15 646

Fellesområder består av diverse områder som ikke er naturlig å plassere under resultatenhetene. Postene som inngår her er blant annet rammetilskudd, skatteinntekter, konsesjonskraft og kvotekraft, tilskudd, selvkostområder og premieavvik på pensjon.

Samlet viser fellesområdene et avvik i 2019 på 15,6 mill. kr. Dette er 14 mill. kr dårligere resultat enn prognosen i økonomimelding 2/2019. Selvkostområdet har bidratt med ca. 2 mill. kr i positivt bidrag i 2019. Dette er bidrag til framførbart underskudd fra tidligere år. For vann gjenstår inndekning av 6,3 mill. kr og for avløp gjenstår inndekning av 0,4 mill. kr av framførbart underskudd tidligere år. Negative avvik for fellesområder er knyttet til premieavvik pensjon, tilskudd private barnehager, renter og avdrag, tilskudd ressurskrevende brukere og aksjeutbytte.

Avviket på fellesområdet på 15,6 mill. kr er resultat på fellespostene før årsoppgjørsdisposisjon hvor kommunens samlede merforbruk på 46,37 mill. kr bokføres.

1.3 Nærmere om avvik mellom budsjett og regnskap

1.3.1 Lønn

Tabell 3 – Fast lønn (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Fast lønn	411 396	394 673	16 723

Av merforbruket er 12,5 mill. kr knyttet til Helse og omsorg. I tillegg er det en del lønnsmidler som har ekstern finansiering som ikke var budsjettert. Dette må sees opp mot merinntekter på inntektssiden.

Tabell 4 – Netto vikarutgifter og overtid (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Overtid	9 217	3 277	5 940
Vikarutgifter inkl eksterne vikartj.	52 417	44 673	7 744
Refusjoner syke- og fødselspenger	-30 856	-31 656	801
TOTALT	**30 779**	**16 293**	**14 485**

Tabellen over viser forbruk av vikarer, overtid samt refusjon syke- og fødselspenger for 2019. Tallene viser et merforbruk på i underkant av 14,5 mill. kr i forhold til regulert budsjett. Av merforbruket er 13,7 mill. kr knyttet til Helse og omsorg og 2,1 mill. kr til Oppvekst og kultur, mens Rådmannens stab hadde et mindreforbruk på 0,7 mill. kr.

Tabell 5 – Netto overtid, vikarutgifter og refusjoner 2019 vs. 2018 (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regnskap 2 018	Endring
OVERTID	9 217	6 563	2 654
VIKARER	7 133	7 359	-226
VIKAR VED FØDSELSPERMISJON	3 795	4 177	-382
VIKAR VED SYKDOM	16 210	13 200	3 010
VIKAR VED FERIE	7 203	7 218	-15
EKSTRAHJELP	6 949	5 520	1 429
EKSTRAHJELP ALVORLIGE SYKE	138	332	-194
FELLESVAKTER	17	7	10
KJØP AV EKSTERNE VIKARTJENESTER	10 973	11 799	-826
SUM UTGIFTER	**61 634**	**56 176**	**5 458**
REFUSJON SYKEPENGER	-25 090	-23 321	-1 769
REFUSJON FØDSELSPENGER	-5 766	-5 694	-72
SUM INNTEKTER	**-30 856**	**-29 015**	**-1 841**
NETTO VIKARUTGIFTER	**30 779**	**27 162**	**3 617**

Sammenlignet med 2018 viser regnskap 2019 en økning i bruk av overtid og vikarer på i underkant av 5,5 mill. kr. Det er inntektsført refusjoner på 1,8 mill. kr mer i 2019 enn i 2018. Totalt er netto vikarutgifter økt fra 27,2 mill. kr i 2018 til 30,8 mill. kr i 2019.

1.3.2 Sosiale utgifter

Tabell 6 – Sosiale utgifter (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
PENSJON KLP FELLESORDNING	50 406	50 408	-2
PENSJONSINNSKUDD LÆRERE SPK	8 323	8 322	1
GRUPPELIVSFORSIKRING OPPG.PL.	733	706	27
PREMIEAVVIK PENSJON KLP	-19 228	-22 850	3 622
AMORTISERING AV PREMIEAVVIK KLP	9 712	9 466	246
PREMIEAVVIK SPK	-461	-896	435
PENSJONSPREMIE AFP	0	117	-117
PENSJON SYKEPLEIERE KLP	8 033	8 033	0
AMORTISERING PREMIEAVVIK SPK	-192	-23	-169
ARBEIDSGIVERAVGIFT	25 764	27 114	-1 349
TOTALT	**83 089**	**80 396**	**2 693**

Tabell 6 viser utgiftene til pensjon og arbeidsgiveravgift. Tallene viser et merforbruk på 2,7 mill. kr i forhold til regulert budsjett. Dette skyldes et lavere premieavvik enn forutsatt i budsjettet.

1.3.3 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon

Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon omfatter formelt også kjøp av eksterne vikartjenester. Da disse i praksis er knyttet til lønnsområdet og utfordringene knyttet til vikarbruk, er de i stedet tatt med som en del av netto vikarutgifter, jf. tabell 4 og 5.

Tabell 7 – Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon (ekskl. kjøp av eksterne vikartjenester) (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Kjøp som inngår i kom. tjenesteprod.	131 563	113 748	17 815

Tabell 8 viser poster med vesentlig merforbruk 2019 i forhold til budsjett.

Tabell 8 – Poster med vesentlig merforbruk i 2019 (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
MATVARER	11 048	9 230	1 818
FRIKJØP FOLKEVALGTE	1 951	685	1 266
TRANSP/DRIFT EGNE TRANSPORTMIDLER	6 931	5 842	1 089
ENERGI	14 542	11 643	2 898
HUSLEIE, LEIE AV LOKALER	20 121	15 882	4 239
AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER M.V.	7 038	5 502	1 536
INVENTAR OG UTSTYR	3 413	2 577	836
BYGGETJENESTER, VEDLIKEHOLD OG NYBYGG	7 924	2 399	5 526
VEDLIKEHOLD UTEAREALER/BRØYTING	1 802	374	1 428
KONSULENTTJENESTER/OBS: ikke kjøp av vikartjenester	3 429	2 072	1 357

1.3.4 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon

Tabell 9 – Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
TIL STATEN/STALIGE INSTITUSJONER	5 850	3 207	2 642
TIL FYLKESKOMMUNEN./FYLKESKOMM. INSTIT.	1 550	1 214	336
TIL ANDRE KOMMUNER/INSTITUSJONER	7 461	7 726	-266
TIL ANDRE/DRIFTSAVTALER MED PRIVATE	57 950	58 234	-284
KJØP FRA IKS (KOMM. SELV DELTAKER)	11 752	11 768	-15
OVERFØRING TIL /KJØP FRA KOMMUNALT FORETAK	1 522	1 282	240
TOTALT	**86 085**	**83 432**	**2 653**

Det største avviket gjelder barnevern og betaling til Nordlandssykehuset HF (utskrivningsklare pasienter).

1.3.5 Overføringsutgifter

Tabell 10 – Overføringsutgifter (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
OVERFØRINGER TIL STATEN	16	0	16
SKATT KVOTEKRAFT	1 387	1 680	-293
MOMS, GENERELL KOMPENSASJONSORDN.	17 402	21 609	-4 207
OVERFØRINGER TIL FYLKESKOMMUNER	109	95	14
OVERFØRINGER TIL KOMMUNER	150	0	150
OVERFØRINGER TIL ANDRE	30 427	28 029	2 399
KJØP AV KONSESJONSKRAFT	12 704	13 627	-923
TAP PÅ FORDRINGER	1 278	17	1 261
OVERF. TIL IKS (KOMM. SELV DELTAKER)	0	350	-350
NÆRINGSTILSKUDD	0	1 692	-1 692
TIL EGNE BEDRIFTER	3 875	3 850	25
TOTALT	**67 348**	**70 948**	**-3 600**

Momskompensasjon har tilsvarende refusjonspost på inntektssiden (både i regnskap og budsjett), dvs. nettoeffekt null på resultatet. Avvik på posten Overføringer til andre er i hovedsak knyttet til ulik kontobruk i budsjett og regnskap på enkelte ansvar. Det betyr ikke et tilsvarende merforbruk innenfor samme ansvarsområde. Næringstilskudd er ikke utbetalt iht. budsjett, men utbetalt tilskudd er ført på annen konto. Mindreforbruk netto er avsatt til næringsfondet. Tap på fordringer skyldes rydding i gamle krav flere år tilbake i tid. Slik gjennomgang skal nå tas årlig i forbindelse med årsavslutning av regnskapet.

1.3.6 Overføringsinntekter/refusjoner

Tabell 11 – Overføringsinntekter/refusjoner (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Overføringsinntekter eks syke- og fødslesp.	-72 959	-65 652	-7 308

Merinntekt gjelder i all hovedsak høyere refusjoner fra staten innenfor område Oppvekst og kultur (Utdanningsdirektoratet) og Helse og omsorg (psykiatri).

1.3.7 Statstilskudd, andre tilskudd

Tabell 12 – Statstilskudd, andre tilskudd (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Statstilskudd, tilskudd kommuner og private	-36 919	-35 093	-1 826

Merinntekt gjelder refusjonskrav gjesteelever, tilskudd prosjekt «Ny by – ny E6» og inntekter næringsfond.

1.3.8 Skatt og rammetilskudd

Tabell 13 – Skatt og rammetilskudd (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
RAMMEOVERFØRING	-258 676	-265 292	6 616
INNTEKTSUTJEMNING	-34 468	-39 219	4 751
SKATT PÅ FORMUE OG INNTEKT	-266 024	-252 046	-13 977
TOTALT	**-559 168**	**-556 558**	**-2 610**

Fauske kommune bruker KS sin prognosemodell til fastsettelse av budsjett for skatt og rammetilskudd. Budsjettet ble regulert i økonomimelding 2/2019 i tråd med KS sine oppdaterte tall for skatteinngang.

1.3.9 Finansinntekter/finansutgifter

Tabell 14 – Oversikt finansinntekter/finansutgifter (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
RENTEUTGIFTER	27 649	28 937	-1 288
RENTER KASSEKREDITT	3 231	645	2 586
GEBYRER OG MORARENTER	859	105	754
AVDRAGSUTGIFTER	39 639	33 788	5 851
Sum finansutgifter	**71 378**	**63 475**	**7 903**
RENTEINNTEKTER	-2 496	-1 775	-721
RENTEINNTEKTER UTBEDRINGSLÅN	-4	0	-4
KURSGEVINST FINANSIELLE PLASSERINGER	-781	0	-781
Sum finansinntekter	**-3 281**	**-1 775**	**-1 506**
TOTALT	**68 097**	**61 700**	**6 397**

Fauske kommune hadde i siste del av 2019 en kassekredittramme på 200 mill. kr i Sparebank 1 Nord-Norge. Per 31.12.2019 var det trukket 188,8 mill. kr av denne rammen. Renteutgifter er derfor 1,3 mill. kr over budsjett. Pga. dårlig likviditet i løpet av året er det også avvik på morarenter på 0,75 mill. kr. Budsjetterte avdragsutgifter i 2019 har vært for lave, som gir et negativt avvik på 5,8 mill. kr. Det er krav i kommuneloven om minimumsavdrag i forhold til gjeldsbelastningen. Dette kravet er oppfylt i regnskap 2019.

1.4 Investeringsregnskapet

Nedenfor følger en oppstilling av investeringsprosjektene i 2019 og 2018.

Tabell 15 – Investeringsprosjekt 2019 og 2018 (tall i hele kroner)

	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Regnskap 2018
5621 FORSKUTTERING TIPPEMIDLER	2 755 000	0	3 700 000
6011 Valnesfjord skole/Flerbrukshall	16 604 796	6 000 000	114 954 794
6016 Vestmyra skolesenter 1-10-fase 2	13 045	0	5 967 081
6020 FAUSKE SVØMMEHALL	0	0	3 457 800
6022 SAMLOKALISERING TEKNISKE TJENESTER	3 348 697	70 000 000	6 867 455
6025 ERIKSTAD BARNEHAGE INN I ERIKSTAD SKOLE	21 909 258	8 200 000	7 534 968
6027 FRA LEID TIL EID	726 529	0	1 480 234
6028 HELSETUNET LEGEKONTOR	14 966 961	0	2 940 946
6037 SULITJELMA SKOLE - UTBYGGING	0	0	4 248 891
6040 FINNEID SKOLE	2 381 353	0	7 369 852
6043 HAUAN LYSLØYPE UTBEDRING	218 931	0	0
6059 BUEN FASE 1 BOKOLLEKTIV/BOFELLESSKAP	8 701 671	8 000 000	37 549 146
6072 SKYTEBANE ERSTATNINGSLOKALER	388 722	6 000 000	86 278
6076 SVØMMEBASSENG SULITJELMA REHABILLITERING	0	0	307 146
6078 SULITJELMA BARNEHAGE	124 209	0	5 250 825
6079 VALNESFJORD BARNEHAGE OMBYGGING	1 694 837	7 200 000	0
6089 TRAFIKKSIKKER SKOLEVEG	435 894	0	946 377
6140 VANNFORSYNING	11 705 415	7 000 000	8 889 337
6160 AVLØP, RENSING, NETT	7 577 606	60 000 000	4 475 627
6180 VEGPROSJEKTER	12 347 381	5 575 000	975 349
6181 RASSIKRING FARVIKBAKKEN	713 734	0	734 050
6184 LØKÅSÅSEN BOLIGFELT	0	11 250 000	0
6185 GATELYS	1 647 589	1 000 000	997 675
6200 BYGG EIENDOM INVESTERINGER	125 000	2 140 000	2 699 111
6204 IT-INVESTERINGER	6 266 094	4 400 000	4 383 527
6205 VELFERDSTEKNOLOGI	969 377	5 000 000	0
6300 BORETTER HELSETUNET BORETTSLAG	219 718	0	0
6800 PLAN UTVIKLING	0	1 850 000	8 708 580
6801 GRUNNUNDERSØKELSER	0	0	846 690
6803 OPPVEKST KULTUR HMS-TILTAK	0	0	743 750
6804 HELSE OG OMSORG HMS-TILTAK	0	0	597 117
6805 TAREVEIEN UTLEIEBOLIGER	0	0	3 400 929
6806 KANTINE OPPGRADERING	0	0	192 732
6807 FAUSKE RÅDHUS REHABILLITERING	6 826 446	0	12 508 810
6808 MYRVEIEN UTLEIEBOLIGER	11 134 322	1 000 000	142 370
6810 RIVING-SANERING GAMLE BYGG	4 005 085	5 850 000	151 602
6814 SØBBESVA VEG OG NÆRINGSAREAL	33 572	0	935 834
6815 HMS-TILTAK SAMHANDLINGSOMRÅDENE	989 155	0	154 657
6816 AUTOMATER PARKERINGSAVDELING	0	1 270 000	0
6817 MEDISINTEKNISK UTSTYR	5 237 320	2 300 000	0
6818 KULTURHUS	0	6 000 000	0
6999 INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER INVESTERING	52 469 134	38 600 000	35 751 614
7003 FAUSKE KIRKE - OPPGRADERING KIRKEGÅRD	0	0	200 799
TOTALT INV.UTGIFTER	**196 536 851**	**258 635 000**	**290 151 954**
TILSKUDD, SALG OG REFUSJONER	-41 863 697	-2 600 000	-8 385 898
MOMSKOMPENSASJON	-21 658 352	-39 597 000	-44 665 828
BRUK AV LÅN	-110 517 634	-214 438 000	-218 494 000
MOTTATTE AVDRAG	-7 701 396	-2 000 000	-7 189 739
BRUK AV FOND	-14 795 773	0	-8 207 101
REGNSKPASMESSIG UDEKKET BELØP INVESTERING	0	0	-3 209 389
TOTAL FINANSIERING	**-196 536 851**	**-258 635 000**	**-290 151 954**

Enkelte investeringer løper over flere år, og har dermed fått tildelt ramme i flere budsjettår, men budsjett 2020 viser ikke ubrukte investeringsmidler fra tidligere år. Låneopptak 2019 209,738 mill. kr er tatt opp i januar 2020, men er benyttet til finansiering av prosjekter i regnskap 2019 etter dialog med Fylkesmannen i Nordland. Dette var en forutsetning for godkjenning av låneopptak 2020. Rest udisponerte lånemidler 2019 per 31.12.19 er kr 155 982 787,23.

1.5 Nøkkeltall/analyse

De mest sentrale økonomiske indikatorene er:

- Netto driftsresultat/resultatgrad
- Likviditet
- Langsiktig gjeld
- Egenkapital

1.5.1 Netto driftsresultat/resultatgrad

Tabellen nedenfor viser utviklingen i netto resultatgrad de siste 4 årene.

Tabell 16 – Netto resultatgrad (tall i hele tusen)

	2019	2018	2017	2016
Brutto driftsinntekter i regnskapet	891 655	855 458	828 036	796 972
Netto driftsresultat i regnskapet	-46 697	-26 321	-16 834	22 688
Netto resultatgrad	**-5,24 %**	**-3,08 %**	**-2,03 %**	**2,85 %**

**Alle tall er korrigert for inntektsført netto premieavvik*

Netto driftsresultat viser hva kommunen har igjen til avsetninger og investeringer, og er et mål på kommunens økonomiske handlefrihet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener netto driftsresultat som andel av sum driftsinntekter (netto resultatgrad) bør ligge på ca. 2 % for at økonomien kan betegnes som sunn. Dette nøkkeltallet har for Fauske kommune stort sett vært negativt siden 2010, og er blitt ytterligere forverret fra 2018 til 2019.

1.5.2 Likviditet

Kommunens likviditet avgjør i hvilken utstrekning kommunen evner å dekke sine kortsiktige betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller, med andre ord om kommunen er i stand til å betale lønn til sine ansatte og betale regninger fra sine leverandører etter hvert som de forfaller.

Trekker vi kortsiktig gjeld fra omløpsmidlene framkommer det som kalles arbeidskapitalen. Denne viser hva kommunen sitter igjen med hvis alle disse postene gjøres om til kontanter.

Tabell 17 – Arbeidskapital og likviditetsgrad 1 (tall i hele tusen)

Arbeidskapitalen					
	2019*	2018	2017	2016	2015
Omløpsmidler	250 892	278 329	298 851	275 473	253 819
Kortsiktig gjeld	310 753	223 222	230 683	135 490	226 499
Arbeidskapital	**-59 861**	**55 108**	**68 168**	**139 983**	**27 320**
Avtale kvotekraft	-	-6 030	-12 060	-18 090	-24 120
Premieavvik	57 061	46 372	42 989	44 829	47 341
Kortsiktig gjeld fratrukket kvotekraft gjeld	310 753	217 192	218 623	117 400	202 379
Omløpsmidl. korrigert for positivt premieavvik	193 831	231 957	255 862	230 644	206 478
Likviditetsgrad 1					
	2019	2018	2017	2016	2015
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	0,62	1,07	1,17	1,96	1,02

** Omløpsmidler er korrigert for låneopptak 2019. Lån 2019 er tatt opp i januar 2020, men er etter dialog med Fylkesmannen i Nordland bokført i regnskapet for 2019. Likviditetsmessig er ikke midlene tilgjengelig før i 2020.*

Likviditetsgrad 1 viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld i %, og bør som tommelfingerregel være større enn 2. Tallet for Fauske kommune i 2019 er 0,62.

Arbeidskapital og likviditetsgrad 1 er interessant i forhold til å se trender over tid, men er altfor upresist fordi de inneholder beløp som ikke er likvide på kort sikt. I tillegg inngår ubrukte lånemidler som er øremerket investeringer.

Tabell 18 – Likviditetsgrad 2 (tall i hele tusen)

	2019*	2018	2017	2016	2015
Sum omløpsmidler	250 892	278 329	298 851	275 473	253 819
Fratrukket:					
Ikke disponible midler (skattetrekksmidler mm.)	59 598	41 788	35 679	36 662	30 993
Ubrukte lånemidler	20 484	37 246	22 502	84 206	1 983
Finansielle papirer	76 039	108 552	136 787	132 473	129 004
Balanseført premieavvik netto	57 061	46 372	43 172	45 215	45 738
Trekk kassekreditt	188 809	64 331	96 109	-	78 931
Mest likvide omløpsmidler	-151 098	-19 960	-35 398	-23 083	-32 830
Likviditetsgrad 2					
	2019	2018	2017	2016	2015
Mest likvide omløpsmidler/korrigert kortsiktig gjeld	-0,49	-0,09	-0,16	-0,20	-0,16

** Omløpsmidler er korrigert for låneopptak 2019. Lån 2019 er tatt opp i januar 2020, men er etter dialog med Fylkesmannen i Nordland bokført i regnskapet for 2019. Likviditetsmessig er ikke midlene tilgjengelig før i 2020.*

Likviditetsgrad 2 (driftslikviditetsandelen) tar hensyn til at ikke alle omløpsmidler er tilgjengelig til enhver tid. Det er derfor justert for kommunens finansplasseringer, ubrukte lånemidler, samt premieavvik (som ikke er reelle omløpsmidler).

Dette nøkkeltallet bør som tommelfingerregel være større enn 1, og tabellen viser at likviditetsgrad 2 for 2019 er på -0,49. Likviditetsgrad 2 er som nevnt innledningsvis det nøkkeltallet som gir best informasjon om likviditetssituasjonen på kort sikt.

Likviditetsgrad 1 og 2 viser kun et «øyeblikksbilde» av situasjonen per 31.12.2019. For å få et mer utdypende bilde av situasjonen, er det mer interessant å følge beholdningen på hovedfoliokonto (den konto som brukes til alle inn- og utbetalinger i kommunen).

Figur 1 – Utvikling likviditet 2018 og 2019

I den løpende drift er kommunen avhengig av å ha tilstrekkelig tilgjengelig likviditet til å betale lønn og andre driftsutgifter. Per 31.12.2019 var trekket på kassekreditten 188,8 mill. kr. Låneopptak til investeringer 2019 ble utsatt til januar 2020. Etter dialog med Fylkesmannen i Nordland er imidlertid lån 2019 tatt inn i regnskap 2019, men likviditetsmessig er ikke disse midlene tilgjengelig før i januar 2020. Kassekreditt-rammen i 2020 er derfor redusert til 140 mill. kr, men etter hvert som de store låneopptakene til investeringer avtar vil behovet for kassekreditt øke ytterligere.

1.5.3 Lånegjeld

Investeringsnivået og opptak av lån må ikke være større enn at utgifter til renter og avdrag kan dekkes av løpende inntekter.

Tabell 31 nedenfor viser kommunens rente- og avdragsbelastning som andel av brutto driftsinntekter.

Tabell 19 – Andel renter og avdrag av brutto driftsinntekter (tall i hele tusen)

	2019	2018	2017	2016
Brutto driftsinntekter	891 655	855 458	828 036	796 972
Rente og avdragskostnad	71 378	56 818	54 148	45 067
Renter og avdrag andel av brutto driftsinntekter	8,01 %	6,64 %	6,54 %	5,65 %

Tabellen viser at betydelig økning i lånegjeld medfører at en større del av driftsinntektene går med til å betjene gjeld, noe som igjen medfører mindre inntekter til å dekke ordinær drift i kommunen. For 2019 er det vedtatt avdragsfrihet med 6 mill. kr, men for å ivareta kommunelovens krav til minimumsavdrag er det kostnadsført 3,9 mill. kr i ekstra avdrag i regnskap 2019.

Tabell 20 – Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter (tall i hele tusen)

	2019	2018	2017	2016
Brutto driftsinntekter	891 655	855 458	828 036	796 972
Langsiktig gjeld til investeringer	1 416 744	1 250 248	1 070 627	932 225
Lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	158,89 %	146,15 %	129,30 %	116,97 %

Tabellen viser at samlet lånegjeld for Fauske kommune har økt fra 117 % av brutto driftsinntekter i 2016 til 159 % i 2019. Dette er en dramatisk økning og innebærer at kommunen nå ligger vesentlig over landssnittet for 2019 som er på 106,2 %.

Lån til investeringer 2019 er tatt opp i januar 2020, men iht. avklaring med Fylkesmannen i Nordland er låneopptaket bokført i regnskap 2019.

1.5.4 Egenkapital - fondsbeholdning

Tabell 21 – Oversikt fondsbeholdning (tall i hele tusen)

	2019	2018	2017	2016
Disposisjonsfond	0	0	0	-8 417
Ubundne investeringsfond	-2 049	-2 224	-6 932	-4 199
Sum frie egenkapitalfond	**-2 049**	**-2 224**	**-6 932**	**-12 615**
Bundne driftsfond	-22 192	-26 217	-25 435	-27 540
Bundne investeringsfond	-33 831	-30 096	-25 860	-21 019
Sum bundne egenkapitalfond	**-56 023**	**-56 313**	**-51 295**	**-48 559**
TOTALT	**-58 072**	**-58 537**	**-58 226**	**-61 175**

1.5.4.1 Ubundne fondsmidler

Fauske kommune har ingen frie reserver tilgjengelig til driftsformål. Disposisjonsfond skal bestå av midler avsatt i drift og kan fritt disponeres både i drifts- og investeringsregnskapet. Siste rest av midler på disposisjonsfond gikk med til å dekke merforbruk på driften i 2017. Iht. KØB (Kommunal økonomisk bærekraft) bør kommunen ha et disposisjonsfond på minst 5 % av driftsinntektene.

Ubundne investeringsfond er fond som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i investeringsregnskapet. Per 31.12.2019 er beholdningen 2,0 mill. kr.

1.5.4.2 Bundne fondsmidler

Bundne fondsmidler består av bundne driftsfond og bundne investeringsfond. Felles for disse er at de er bundet opp av eksterne aktører i form av tilskudd, øremerkede midler og gaver. Midlene kan ikke benyttes fritt av kommunen, men kun benyttes til de formål de er tildelt for. Per 31.12.2019 har kommunen bundne driftsfond på 22,2 mill. kr (hvorav næringsfondet er på 2,6 mill. kr).

Bundne investeringsfond utgjør 33,8 mill. kr og består i hovedsak av ekstraordinære nedbetalinger fra kunder på Husbankens formidlingslån (20,6 mill. kr) og hjemfallsfondet (12,2 mill. kr).

1.5.5 Finansielle plasseringer

Fauske kommune har over flere år plassert midler fra tidligere hjemfallsutbetalinger i såkalt aktiv forvaltning i henholdsvis Pareto AS og Sparebank 1 Kapitalforvaltning AS.

Kommunestyret vedtok i sak 085/18 at rådmannen, for å styrke kommunens likviditet, kunne realisere hele eller deler av porteføljen plassert i aktiv forvaltning. I tråd med vedtaket ble hele beholdningen i Sparebank 1 Kapitalforvaltning realisert i 2018. I 2019 er beholdningen i Pareto realisert og dette styrket likviditeten med 33,3 mill. kr.

1.6 Foreløpig KOSTRA-statistikk – økonomi

Nedenfor følger noen utvalgte økonomiindikatorer basert på foreløpige KOSTRA-tall for 2019. Tallene er foreløpige fordi endelige tall ikke publiseres før i juni 2020. Tall for Fauske kommune sammenlignes med Norge uten Oslo, Nordland og en sammenlignbar gruppe kommuner (EKG12). Gruppen EKG12 er gjennomsnitt hos sammenlignbare kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og høye frie disponible inntekter. Kommunene Meløy og Hadsel inngår bl.a. i denne gruppen. Tallene viser imidlertid at Fauske kommune kommer svært dårlig ut på samtlige av disse nøkkeltallene.

Figur 2 – Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinnntekter 2019

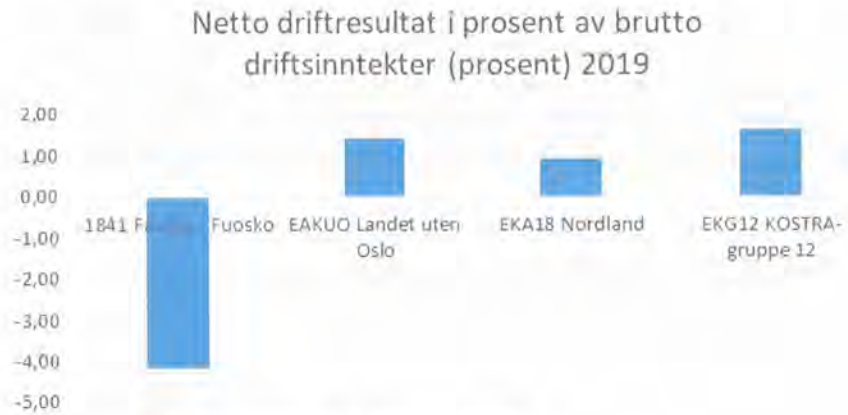

Tallene er ikke korrigert for premieavvik.

Figur 3 – Årets mindre-/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter 2019

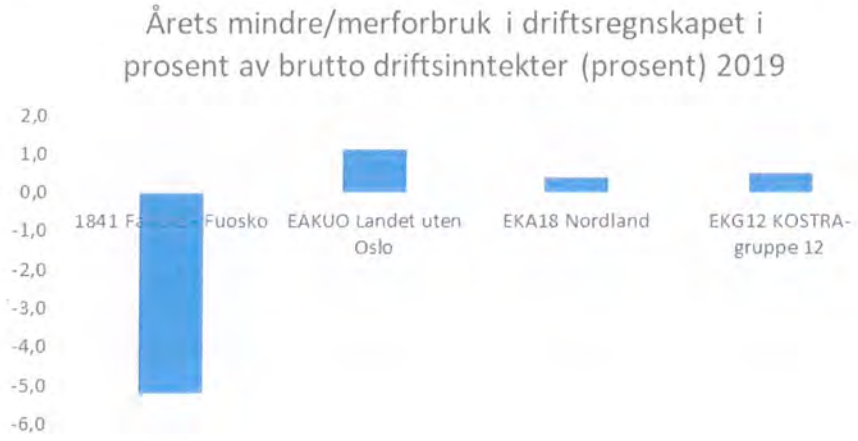

Figur 4 – Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter 2019

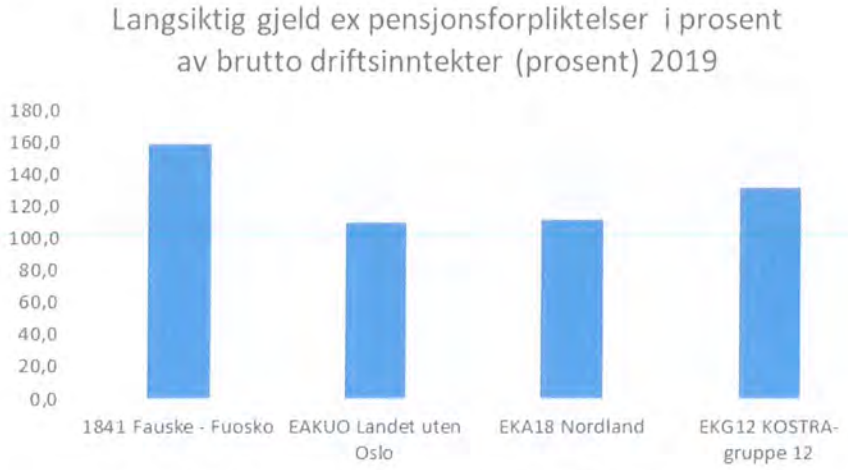

Låneopptak 2019 til investeringer er også inkludert.

Figur 5 – Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter 2019

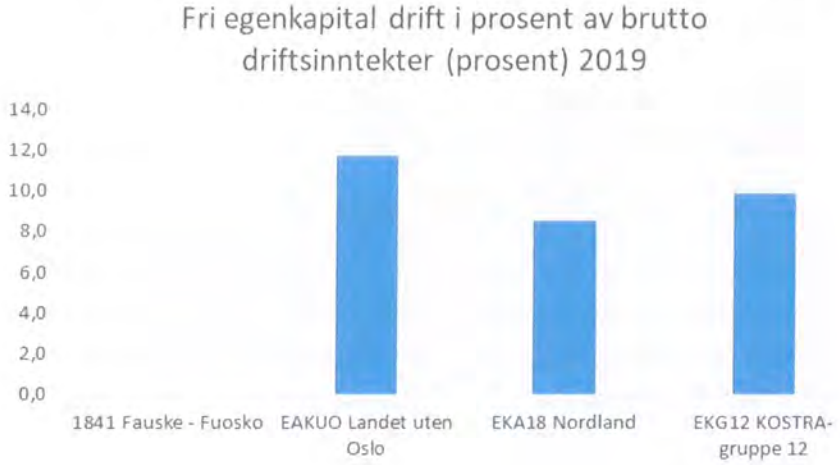

1.7 Klagesak KOFA

Fauske kommune har en klagesak til behandling i Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA). I samarbeid med Sørfold kommune ble det i 2019 i DOFFIN (Nasjonal kunngjøringsdatabasen for offentlige anskaffelser) lyst ut en fire-årig rammeavtale for slamtømming av private slamavskillere. Anbudsprosessen er på vegne av kommunene gjennomført av Innkjøpsservice Advokatfirma AS. Ved innleveringsfristens utløp medio september 2019 var det levert to tilbud. Konkurransen skulle lyses ut med forhandling. Etter at forhandlingene var fullført mottok kommunen klage fra en av tilbyderne der de påpekte at konkurransen var lyst ut som konkurranse uten forhandling. Ved nærmere ettersyn viste det seg at konkurransegrunnlaget var utlyst som en konkurranse uten forhandlinger. Fauske kommune er ikke ansvarlig for feil ordlyd i utlysningen, men klagen ble tatt til følge og ny konkurranse ble lyst ut i DOFFIN.

Ved andre gangs utlysning kom det også inn to tilbud. I begge utlysninger var vektingen 100 % på pris. Etter forhandlinger ble det inngått kontrakt med den tilbyder som hadde det beste tilbudet. Saken er i ultimo februar 2020 på nytt klaget inn for KOFA basert på argument om at det ikke var grunnlag for å avlyse konkurransen etter første utlysning.

1.8 Interkommunalt samarbeid

I årsberetningen skal det tas med opplysninger om interkommunalt samarbeid med hovedkontor i Fauske. Det er et interkommunalt samarbeid med hovedkontor i Fauske; Salten kommunerevisjon IKS. Selskapet har hovedkontor på Fauske og avdelingskontor i Bodø. Tilsammen er det 9 ansatte fordelt med 4 på Fauske og 5 i Bodø.

1.9 Personal

1.9.1 Etikk

Fauske kommune legger stor vekt på åpenhet, redelighet og ansvar i all sin virksomhet, både for folkevalgte og ansatte. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det høye krav til den enkelte medarbeiders etiske holdninger i sin virksomhet for kommunen. Alle plikter å forholde seg lojalt til de vedtak som er truffet. Åpenhet, redelighet og ansvar skal være grunnlaget for tillit mellom kolleger og i forholdet til innbyggere.

Gjennomgang av kommunens etiske retningslinjer
Kommunens etiske retningslinjer gjennomgås årlig i avdelingene.

Fokus (kommunens elektroniske arkiv- og saksbehandlingssystem)
Fauske kommune benytter WebSak Fokus, et fullelektronisk arkivsystem. Fauske kommune ønsker en god og åpen dialog, ikke bare med sine ansatte, men også med sine innbyggere. Postlister er tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Alle brukere av WebSak Fokus har hatt gjennomgang av offentlighetsloven og forvaltningsloven, samt at rutiner for gradering av innkommende og utgående post er gjennomgått.

Kommunens hjemmeside og Facebook

Det er viktig for Fauske kommune å få ut informasjon til så mange som mulig på kortest mulig tid. Til dette brukes kommunens hjemmeside og Facebook.

Intervju
I forbindelse med tilsettinger gjennomføres intervju med påfølgende referansesjekk. Under intervjuene er bl.a. etikk og lojalitet sentrale tema.

Medarbeidersamtale/daglig drift
Etiske holdninger og retningslinjer er tema i de årlige medarbeidersamtalene. Kommunen har for øvrig lav terskel for å ta opp hendelser med den enkelte ansatte dersom det er ønske om endret adferd. Dette gjøres der det anses nødvendig, og så raskt som mulig etter en eventuell hendelse.

1.9.2 Likestilling

I tråd med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven gjennomføres det flere tiltak i Fauske kommune.

Ved tilsettinger oppfordres alle kandidater uansett kjønn til å søke ledige stillinger.

Kommunen har lik lønn for likt arbeid uansett kjønn. Gjennomsnittsinntekten er lavere for kvinner enn menn fordi det er flest kvinner i lavtlønnsyrkene. Utviklingen de siste årene er at denne differansen reduseres.

Det arbeides kontinuerlig i kommunen med å redusere antall små uønskede deltidsstillinger. Dette er et likestillingsfremmende tiltak, fordi det er i de kvinnedominerte yrker vi finner de aller fleste uønskede «småstillingene». Partssammensatt utvalg vedtok 20.9.2016 en anbefaling om at grunnbemanningen i pleie/omsorg økes gradvis over fire år til alle stillinger er minimum 80 %.

Alder er ikke et diskvalifiserende kriterium ved ansettelser i Fauske kommune, en prøver alltid å ansette den søkeren som totalt sett har de beste kvalifikasjonene vurdert i forhold til saklige kriterier.

1.9.3 Sykefravær

Det totale sykefraværet i Fauske kommune i 2019 sammenlignet med året før er som følger:

- Gjennomsnittlig fravær 1. januar – 31. desember 2018: 8,3 %
- Gjennomsnittlig fravær 1.januar – 31.desember 2019: 10,0 %

Kurvene følger samme generelle utviklingstrekk for begge år, med noen unntak. Vinterhalvåret preges av høyest fravær, med en kraftig reduksjon i sommermånedene.

Figur 6 – Utvikling sykefravær 2019 vs. 2018

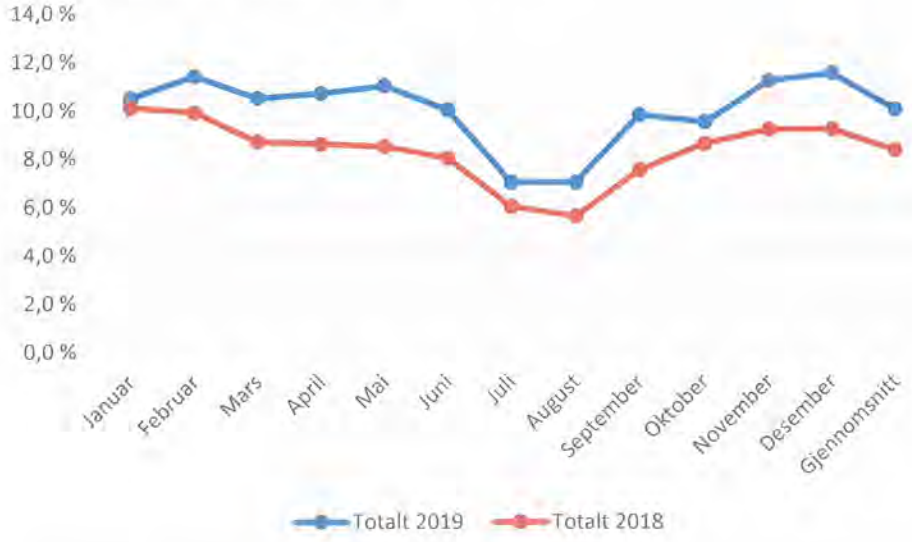

Korttidsfraværet har redusert med 0,6 % fra 2018. I 2019 er korttidsfraværet på 2,5 % mot 3,1 % i 2018.

Langtidsfraværet har økt med 2,4 % fra 2018. I 2019 er langtidsfraværet på 7,6 % mot 5,2 % i 2018.

Endring på de ulike samhandlingsområdene:

	2018	2019	Endring
• Helse og omsorg:	8,8 %	10,3 %	+ 1,5 %
• Oppvekst og kultur:	9,2 %	9,7 %	+ 0,5 %
• Rådmannens stab:	4,9 %	11,1 %	+ 6,2 %
• Eiendom, plan og samfunnsutvikling	9,6 %	9,1 %	- 0,5 %

1.10 Internkontrolltiltak

Kommuneloven § 25-1 omhandler internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Rådmannen er ansvarlig for internkontrollen. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren:

a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Risikovurderinger er et svært viktig grunnlag for forbedringsarbeid og kontrolltiltak. Vurdering av risiko utføres og dokumenteres på ulike nivåer og i ulike dokumenter i kommunen, men er ikke helhetlig utformet. Rådmannen vurderer at det fortsatt er et behov for et mer helhetlig grep og ytterligere formaliseringer.

Dagens IKT-systemer gir muligheter til å begrense tilganger og loggføre endringer på en god måte, både knyttet til personalmessige forhold, effektuering av økonomiske forpliktelser og i saksbehandling.

Fauske kommune har implementert et kvalitets- og styringsverktøy kalt Risk Manager. Her har kommunen felles dokumentsamling og avvikssystem. Alle ansatte, både fast ansatte og midlertidig ansatte har tilgang til dette.

I dokumentsamlingen ligger til enhver tid siste oppdaterte og gjeldende rutiner, prosedyrer og skjema for kommunen. Det er også linket opp til aktuelt lovverk. Hver enhet har sitt område som er gjeldende for underliggende avdelinger. Servicefunksjoner som servicetorg, personal og lønn, innkjøp og IKT og sikkerhet har fellesfunksjoner som gjelder for hele kommunen.

Avvikssystemet er elektronisk. Ansatte har sin profil tilknyttet sitt arbeidssted hvor de kan melde avvik på HMS, tjenestekvaliteten, forbedringsforslag, informasjonssikkerhet og intern varsling. Avviket sendes direkte til nærmeste leder for behandling. Nærmeste leder blir varslet om avviket via e-post med en tidsfrist for lukking. Melder kan følge avviket hele tiden så fremt det ikke er meldt anonymt, og vil få en e-post når avviket er lukket.

2 Resultatvurdering samhandlingsområder

Tabellen nedenfor viser netto forbruk per samhandlingsområde i 2019.

Tabell 22 – Netto forbruk per samhandlingsområde 2019 (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
Politikk	10 118	9 149	969
Rådmann stab	31 328	30 602	726
Eiendom, plan og samfunnsutvikling	58 912	56 377	2 534
Oppvekst og kultur	230 830	228 347	2 482
Helse og omsorg	286 309	262 297	24 012
TOTALT	**617 497**	**586 772**	**30 723**

2.1 Oppvekst og kultur

Tabell 23 – Netto forbruk 2019 for Oppvekst og kultur (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
4 Oppvekst og kultur			
Skole	143 044	140 268	2 775
Barnehage	36 869	35 102	1 767
Barne og familie	37 018	38 513	-1 496
Kultur	12 721	13 327	-606
Oppvekst og kultur Felles	1 178	1 136	42
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	**230 830**	**228 347**	**2 482**

Resultatregnskapet for samhandlingsområdet Oppvekst og kultur viser et merforbruk på ca. 2,5 mill. kr i 2019.

Omlegging av skolestruktur er gjennomført i 2019, og har gitt effekt på høsthalvåret. Omstillingsprosessen og de forventede besparelser er i stor grad gjennomført slik som forutsatt. Helårseffekt for kommunen vil vi først se på regnskapet for 2020, men tallene for 1. kvartal 2020 viser en klar tendens i positiv retning.

Enhet barnehage har vært utfordrende i forhold til å kunne levere et regnskap i balanse. Årsakene til dette forklares nærmere i eget avsnitt om barnehager.

Sammenslåing og samlokalisering av Flyktningkontoret og Voksenpedagogisk senter til Integreringsavdelingen, har medført en mer effektiv ressursbruk og tilpasning til at kommunen over år mottar færre flyktninger. Avdelingens merforbruk i 2019 henger sammen

med omstilling, sykefravær og at kommunen bosatte 8 flyktninger, men hadde budsjettert med inntekter beregnet ut fra et tall på 10. Dette henger sammen med forespørsel om bosetting.

Enhet kultur har hatt et stort aktivitetsnivå, med økte brukerbetalinger som resultat. Dette bidrar positivt til samhandlingsområdets totale resultat.

Det har vært stort fokus på budsjettdisiplin også i 2019, og betydningen av å oppfylle innsparingstiltakene som er vedtatt av kommunestyret gjennom budsjettvedtaket. Selv om vi på noen områder må vise til merforbruk, er det andre områder som bidrar med mindreforbruk. Slik vil det nødvendigvis være all den tid vi leverer ulike tjenester til et dynamisk antall av barn/unge og voksne innbyggere, og må basere budsjetter på erfaringstall fra tidligere år. Behovsendinger som oppstår gjennom året vil til enhver tid påvirke de vedtatte budsjettene.

Samhandlingsområdet har de siste 2–3 årene vært gjennom omfattende omstillingsprosesser. Disse påvirker organisasjonen, og legger beslag på tid, administrative ressurser og de ansattes fokus. Ytterligere omstillinger vil være krevende å gjennomføre innenfor en kort tidsramme.

2.1.1 Skole

Regnskap 2019 for enhet skole viser resultatregnskap for både drift av kommunens grunnskoler, voksenopplæring og flyktningkontor (integreringsavdelingen fra 01.01.2020). Regnskapet viser et totalt merforbruk på 2,8 mill. kr, hvor grunnskoledrift for 2019 har et merforbruk på 1,8 mill. kr.

Merforbruk på skole er i hovedsak knyttet til vikarutgifter, økte lisensutgifter og husleie. Sykefraværet i skole ligger fortsatt noe høyt, og det knyttes store utgifter til vikar ved sykefravær. Det har også vært nødvendig med ekstra innleie for å ivareta tiltak rundt enkeltelever og klasser. Vikarinnleie ved sykefravær får vi i stor grad refundert etter 16 dager, vikarinnleie hvor det har vært nødvendig å sette inn ekstra ressurser, blir ikke refundert. Vikarinnleie er også knyttet til vikar for lærere på videreutdanning. Fauske kommune mottar støtte til utgiftene for vikar gjennom refusjon fra staten. Fauske kommune må likevel stå for utgiftene til skolebøker, reise og overnatting i forbindelse med studiesamlinger for ansatte på utdanning.

Fauske kommune har også økte vikarutgifter knyttet til ressurser for barn hjemmehørende i andre kommuner. Disse utgiftene refunderes fra hjemkommunen, og fører også til økt inntekt for Fauske kommune.

Regnskap 2019 viser lavere inntekter i foreldrebetaling knyttet til SFO enn budsjettert. Fauske kommune har også lavere brukerbetaling for SFO enn mange andre kommuner. GSI tall fra 2019 viser at over 280 kommuner har høyere foreldrebetaling enn Fauske, der den kommunen som har mest i foreldrebetaling tar over kr 5 000,– per plass.

Økte inntekter for grunnskole i 2019 er i hovedsak knyttet til tilskudd for lærere på videreutdanning, sykefraværsrefusjon samt refusjon fra hjemkommunene til fosterhjemsplasserte barn.

I 2019 ble grunnskolestrukturen i Fauske endret, og fra august 2019 ble Hauan og Erikstad skole lagt ned. Deler av bortfall i foreldrebetaling for SFO kan henge sammen med færre barn på SFO høsten 2019, sammenlignet med høsten 2018. Det er en nedgang på 17 barn på SFO

per 1. oktober fra 2018 til 2019. Endring av skolestrukturen har gitt rom for lavere utgifter som følge av færre skoler i drift, på samme tid var det en del utgifter knyttet til husleie og lisenser som ikke var mulig å avslutte høsten 2019. Endring av skolestruktur har ført til færre antall ansatte i grunnskolene i Fauske, og det er nedgang i driftsutgiftene til skole siste halvår 2019 sammenlignet med første halvår.

Strategiplan for Fauske-skolen har IKT som et av satsingsområdene i skole. Målsettingen har vært, og er fortsatt, at skolene skal ha 1:1 tilgang på digitale enheter per elev og ansatt, der 1.–7.trinn benytter læringsbrett og 8.–10.trinn benytter PC. Digital kompetanse er en grunnleggende ferdighet for elevene på lik linje med lesing, skriving, regning og å kunne uttrykke seg muntlig jf. læreplan for grunnskolen. Økt bruk av læringsbrett og PC har også ført til økte utgifter knyttet til programvare og lisenser i skolene.

2.1.2 Integrering

Regnskap 2019 for enhet skole viser resultatregnskap for både drift av kommunens grunnskoler, voksenopplæring og flyktningkontor (integreringsavdelingen fra 01.01.2020). Regnskapet viser et negativt resultat på 2,8 mill. kr, hvor 1 million er knyttet til integreringsavdelingen for 2019. Avviket er i hovedsak knyttet til lavere inntekter for kjøp av grunnskoleplass, lavere overføringer fra staten knyttet til opplæring av voksne, lavere integreringstilskudd og økte utgifter til husleie ut over budsjett. Fauske kommune har fortsatt forpliktelser knyttet til husleie for boliger innleid under flyktningstrømmen for en del år tilbake. Det er fortsatt stort fokus på avvikling av leieforhold, og i løpet av 2020/2021 utløper noen av leieforholdene.

Fauske kommune fattet vedtak om bosetting av 10 flykninger i 2019, og ved årets slutt hadde kommunen bosatt 8 personer. Det gir lavere inntekter i form av integreringstilskudd for kommunen i 2019.

Høsten 2019 ble det gjennomført endring av struktur for integreringsavdelingen, der flyktningkontoret ble slått sammen med voksenopplæringen fra 01.01.2020. Det er gjennomført reduksjon med ett årsverk knyttet til programrådgiver med virking fra samme dato. Tiltak knyttet til avhending av boligkontrakter har vist seg utfordrende å gjennomføre. Flere av kontraktene er inngått med uoppsigelig avtale, og løper dermed til kontrakten utgår. Det er tett samarbeid mellom boligkontoret og integreringsavdelingen for å ha størst mulig belegg i innleide boliger, for slik å redusere kommunens forpliktelser.

2.1.3 Barnehage

Enhet barnehage hadde et merforbruk på 1,8 mill. kr i 2019. Merforbruk fastlønn skyldes i stor grad at rådmannen foreslo at oppfyllelse av bemanningsnorm skulle utsettes. Dette ble ikke vedtatt politisk, men pengene ble heller ikke tilført budsjettet. Det innebar at enhet barnehage hadde 1 mill. kr mindre i budsjett enn behovet ved implementering av bemanningsnormen.

Det var et merforbruk på spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Denne ressursen ble redusert i budsjettet for 2019. Historiske tall tilsier at nedskjæringen i 2019 skulle være håndterbar, men det vil kunne være årlige svingninger på dette området som ikke kan forutsees.

2.1.4 Barn og familie

Barn og familie hadde et mindreforbruk på 1,5 mill. kr i 2019. PPT gikk i balanse i 2019, mens barnevernet hadde et mindreforbruk på kjøp av tjenester og godtgjørelser til blant annet fosterhjem. I tillegg kom det inn mer på refusjoner fra staten enn budsjettert. Familiesenteret gikk i balanse, men har vakanse i stillinger finansiert av Helsedirektoratet. Midlene er satt på fond og forventes brukt i perioden 2020–2022.

Innflytting i Familiens hus skulle medføre en innsparing på utgifter til husleie, energi og renhold for Familiesenteret og barnevern. Familiens hus er ikke realisert og tiltaket kan ikke realiseres i 2020 heller, da innflyttingsdato per tiden er satt til 15. januar 2021.

2.1.5 Kultur

Regnskapet for enhet kultur viser et mindreforbruk på 0,6 mill. kr. Lønnsutgiftene ligger høyere enn budsjettert og skyldes dels høyt aktivitetsnivå i kino og på Fauskebadet. Økt aktivitetsnivå har også bidratt til høyere brukerbetalinger. Innføring av delvis selvbetjent kiosksalg på kinoen har også bidratt til inntektsøkning.

2.2 Helse og omsorg

Tabell 24 – Netto forbruk 2019 for Helse og omsorg (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
5 Helse og omsorg			
Helse og omsorg felles	11 083	12 531	-1 449
Institusjon	87 850	78 157	9 693
Hjemmetjenesten	115 677	101 861	13 816
Fauske storkjøkken	3 975	3 110	865
Helse	45 497	43 715	1 782
Nav	22 227	22 923	-696
Sum område: 5 Helse og omsorg	**286 309**	**262 297**	**24 012**

Samhandlingsområdet hadde store merforbruk i 2019. Det er redegjort nedenfor i mer detalj om årsaker til merforbruket. Generelt kan man derimot si at merforbruket skyldes at samhandlingsområdet er sterkt forsinket med omstillingsarbeidet i 2019. Mye av arbeidet fortsetter i 2020. Det er tatt grep utover våren 2020 for å rette opp de underliggende problemene spesielt når det gjelder merforbruket på fast lønn.

2.2.1 Institusjon

Institusjonsdriften hadde i 2019 et merforbruk på 9,7 mill. kr.

2.2.1.1 Helsetunet 1 – Somatisk avdeling

Helsetunet 1 skulle i løpet av 2019 etableres som den eneste somatiske sykehjemsavdelingen. Tre avdelinger med til sammen 48 plasser skulle slås sammen og antall somatiske plasser reduseres til 30. Prosessen var avhengig av flytting av Korttidsavdelingen ut av sine lokaler ved Helsetunet 1 og inn i Buen.

Våren 2019 ble hjemmetjenestens lokaler stengt og det ble besluttet å flytte hjemmetjenesten til Paviljong 5. Ved frigjøring av lokalene i Paviljong 5 til Hjemmetjenesten måtte lokalene som Korttidsavdelingen flyttet ut fra, brukes av pasienter fra Paviljong 5, og prosessen med sammenslåing og nedtrekk av 18 somatiske sykehjemsplasser ble forsinket med 6 måneder. Konsekvensen av dette er en betydelig økt bemanning sett i forhold til budsjett for 2019.

Prosessen med nedtrekk og sammenslåing ble delvis gjennomført i november 2019. Siste del av prosessen er gjennomført per 31. mars 2020. Helsetunet 1 har 30 senger og 37 årsverk etter omstillingen.

Det er brukt økonomiske midler ut over budsjett i 2019 til ekstra innleie og overtid på natt. Det har stått ledig nattevaktstilling ved Helsetunet 1 nesten sammenhengende i hele 2019.

Budsjettpostene for medisiner, medisinsk forbruksmateriell og mat justeres ikke i henhold til prisvekst, og det er dermed et merforbruk på disse postene.

2.2.1.2 Helsetunet 2 – Demensavdeling

Helsetunet 2 ble i 2019 etablert som demensavdeling i Fauske kommune, 6 måneder forsinket ut fra forutsetningene som lå til grunn for budsjettet. Avdelingen er planlagt med 40 plasser. Avdelingen har i 2019 benyttet 2 plasser til avlastning da avlastningsenheten for demente ikke ble satt i drift i løpet av 2019.

Arealenes utforming ved Helsetunet 2 er ikke tilpasset mennesker med kognitiv svikt og demens. Den manglende tilpasningen gir en betydelig utfordring i forhold til en effektiv og trygg drift for pasienter og personale. For å bøte på en uegnet bygningsmasse samt effektivisere og heve kvaliteten i driften, har man startet innføringen av velferdsteknologi som dørstyring, digitalt medisinrom og ulike alarmer. Ved Helsetunet 2 mangler 14 av pasientrommene slik teknologi, slik at driften blir mer personellintensiv enn nødvendig. 2019 var preget av mange pasienter med et lavt funksjonsnivå. Det lave funksjonsnivået medfører større grad av uro og ikke-ønskede hendelser. Avdelingen er dermed tvunget til å gjennomføre innleie av ekstra personell ved behov.

Helsetunet 2 er på samme måte som Helsetunet 1 rammet av forsinkelser i omorganiseringsprosessen samt mangel på personell på natt. Det innebærer også her at man ikke har evnet å ta ned driften i ønsket tempo.

2.2.1.3 Moveien

I budsjett 2019 skulle Moveien endre drift fra 11 langtidsplasser til 6 avlastningsplasser. Dette tiltaket er ikke gjennomført. Årsaken er forsinkelser i prosessen som er gjort rede for under Helsetunet 1. Moveien bidrar dermed til merforbruket da man ikke trakk ned antallet institusjonsplasser i 2019. Moveien ble lagt ned som institusjon 31. mars 2020 og har per dags dato ikke drift i lokalene.

Paviljong 3, 5 og 9 ble stengt i løpet av 2018 og 2019. Paviljong 7 er i drift da beboerne der ikke kvalifiserer til sykehjemsplass per tiden. Ved utflytting fra Paviljong 7 vil ingen nye flytte inn. Denne prosessen vil ta en del tid, og det vil ikke være forsvarlig ut fra behovet for langtidsplasser i befolkningen for øvrig å flytte beboere fra Paviljong 7 inn på Helsetunet. Driften av Paviljong 7 inngår i den ordinære hjemmetjenestedriften.

2.2.1.4 Institusjonsdriften samlet

Det er gjennomført store endringer i organisering av institusjonstjenestene i 2019. Tjenesten var i utgangspunktet presset på ressurser og det er vanskelig å forutse pasientforløp, og det var derfor stor risiko for at restruktureringen kunne ta lenger tid å gjennomføre enn planlagt. Institusjonsområdet ble sterkt forsinket i denne prosessen og har dermed ikke innfridd kravene om nedtrekk som forutsatt. I tillegg er bemanningssituasjonen spesielt på natt krevende.

En stor del av merforbruket på T-trinn (ulempetillegg) skyldes en sentral avtale om økning av T-trinnstileggene i løpet av 2019. I tillegg har man en lokal avtale som belønner ansatte som arbeider flere timer på helg enn hva som er norm i sektoren, uten at denne utgjør noe vesentlig del av merforbruket.

Institusjonsområdet som helhet har ikke klart å etablere sykepleierteam innenfor de rammene som er lagt.

2.2.2 Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester hadde i 2019 et betydelig merforbruk på 13,8 mill. kr.

2.2.2.1 Korttidsavdelingen

Korttidsavdelingen flyttet i april 2019 fra Helsetunet til Buen for å frigi plass til samlingen av somatiske avdelinger til én. Bygget Buen har kapasitet på 16 korttidsplasser i forhold til pasientrom. Driften av korttidsavdelingen er stort sett uforandret etter flyttingen, dvs. 10 korttidsplasser og 1 KAD-seng.

Det har vært innleie av sykepleier fra vikarbyrå siden april måned på grunn av sykefravær. Avdelingen hadde et merforbruk på 1,4 mill. kr i 2019.

Enkeltstående avdelinger er dyrere å drifte enn avdelinger som er samlokalisert. Korttidsavdelingen er en slik enkeltstående avdeling. Synergieffektene mistes og avdelingen må utelukkende stå på egne ben.

Korttidsavdelingen har i hele 2019 hatt legevisitt hver dag, noe som gir en høy faglig kvalitet. I omorganiseringsprosessen er Korttidsavdelingen brukt som buffer for andre avdelinger, noe som gjør at deler av kapasiteten er brukt som venteplass på langtidsplass.

2.2.2.2 *Hjemmetjenesten*

Hjemmetjenesten hadde i 2019 et turbulent år, og det er vanskelig å holde oversikten over de pågående endringsprosessene sammen med andre uforutsette ad hoc pregete viktige problemstillinger som løses underveis. Spesielt gjelder dette manglende lokaler og sammenslåing av hjemmetjenestene fra to til én avdeling. Samhandlingsområdet har ikke ekstra ressurser å sette inn i Hjemmetjenestens prosesser. På grunn av dårlige arbeidsforhold ble arbeidet med sammenslåingen betydelig forsinket. Arbeidet fortsetter ut over 2020 og 2021.

Hjemmetjenesten har over år hatt mange vakante stillinger. Flere av stillingene er satt på vent i forhold til nyansettelser på bakgrunn av pågående prosesser i samhandlingsområdet. Det er brukt noe vikarbyrå i 2019 for å dekke sommerferiedrift, sykefravær og vakante stillinger.

BPA-ordningen dekkes i dag over Hjemmetjenestens budsjetter. En økning av BPA vil medføre nedtrekk i andre tjenester i hjemmetjenesten. Antall timer BPA er doblet i 2019 til å utgjøre 5 årsverk.

Hjemmetjenesten har i 2019 et totalt merforbruk på 12,4 mill. kr. Av dette utgjør merforbruk på fast lønn 4,6 mill. kr. Dette henger sammen med de kompliserte og mange prosessene Hjemmetjenesten gjennomførte i 2019, og som medførte at ikke alle endringene kunne implementeres før utover høsten 2019 og i løpet av de første månedene i 2020. Det store sykefraværet og de mange vakante stillingene medførte et stort forbruk av vikarbyrå og overtid. Merforbruket for variabel lønn er på 4,2 mill. kr. I tillegg er det et merforbruk på overtid på 1,9 mill. kr.

En stor del av merforbruket på T–trinn (ulempetillegg) skyldes en sentral avtale om økning av T-trinnstileggene i løpet av 2019. I tillegg har man en lokal avtale som belønner ansatte som arbeider flere timer på helg enn hva som er norm i sektoren uten at denne utgjør noe vesentlig del av merforbruket.

Det er ikke samsvar mellom tilgjengelige personellressurser og antall vedtakstimer som gjennomføres per uke. Situasjonen gjør det ustabilt i forhold til planlegging og effektiv drift, og man må leie inn variabel arbeidskraft for å løse situasjonen der og da.

Det er ingen ressurser i hjemmetjenesten til å drive planlegging og oppfølging av gjennomføring av vedtak. Mangelen på administrative ressurser er påtakelig og innebærer svært dårlig utnyttelse av kapasitet, samarbeid med andre aktører og manglende systematisk oppfølgning av tjenester til brukerne. For å bøte noe på situasjonen ble det konstituert en assisterende avdelingsleder fra 1. september 2019. Hjemmetjenesten drifter per dags dato uforsvarlig på systemnivå, noe tilsyn fra Fylkesmannen i 2018 påviste.

Det var et unormalt høyt sykefravær i sommermånedene i hjemmetjenesten.

2.2.3 Fauske storkjøkken

Felleskjøkkenet hadde et merforbruk i 2019 på 0,9 mill. kr. 2019 var et år preget av mye sykefravær på fagarbeidersiden som medførte stor innleie av vikar. Kosthold og ernæring i pleie og omsorgssektoren krever en særlig opplæring, noe som har tatt tid å gjennomføre. Opplæringen er ressurskrevende. I tillegg har en ovn til 0,5 mill. kr blitt byttet ut da den gamle ikke lot seg reparere mer. Annet utstyr til storkjøkkendrift er gammelt og slitt. Det er brukt en del penger på vedlikehold og reparasjon av utstyret.

2.2.4 Helse

Forbruket i enhet helse ligger over budsjett med 1,8 mill. kr i 2019. Merforbruket har bl.a. sin årsak i at Rus- og psykisk helsetjeneste har gått fra å arbeide kun dagtid til å gå turnus fra mars 2019. Dette er et resultat av avvik fra Fylkesmannen på manglende helhetlig tjenester for brukergruppen innen rus og psykisk helsetjeneste. Det er derfor et merforbruk på ca. 0,6 mill. kr på T-trinntillegg, som det ikke var budsjettert for i 2019.

Det var oppstart av det interkommunale samarbeidet Indre Salten legevakt mellom Fauske, Saltdal og Sørfold 6. mai 2019. Dette året har det blitt et merforbruk da man ikke har klart å estimere budsjett for denne tjenesten godt nok i 2019. Utgiftene er fordelt mellom de tre samarbeidskommunene.

I løpet av 2019 har flere av legene vært ute i spesialisering ved Nordlandssykehuset. Dette har medført at det har vært behov for å leie inn vikarer for legene som har vært i permisjon. I store deler av 2019 er det en lege som har vært i fødselspermisjon, hvor det har vært innleid vikar. Legene har nedfelt i sine avtaler at de beholder ordningen med 30 % provisjon når de er i spesialisering, og ved fødselspermisjon. Vikarene vil også få utbetalt provisjon på 30 % i samme periode. Det er i akuttmedisin-forskriften pålagt med bakvakt på legevakt. Årsaken til merforbruk på Indre Salten legevakt er at bakvakt ikke er budsjettert for 2019.

I budsjettet for de privatpraktiserende legene er det et merforbruk på 0,3 mill. kr. Nødnettsamarbeidet med Bodø legevakt har i 2019 økt årsavgiften med 0,4 mill. kr, som det ikke er budsjettert for. Fauske kommune kjøper tjenester ved Bodø overgrepsmottak. De har i 2019 økt årsavgiften med 0,1 mill. kr. Norsk pasientskadeforsikring er en variabel i budsjett som man på forhånd ikke kan forutse. Denne posten er for 2019 0,3 mill. kr høyere enn tidligere år.

2.2.5 NAV

Enhet NAV hadde i 2018 et mindreforbruk på 0,7 mill. kr. Utviklingen innenfor enhetens ansvarsområde har vært positiv. Antall sosialhjelpsmottakere er redusert fra 297 i 2018 til 272 i 2019. Dette gjenspeiles ved at overføringsutgifter (sosialhjelp) i perioden er redusert med ca. 1,8 mill. kr sammenlignet med foregående år. Antall personer som mottok sosialhjelp som livsopphold er redusert fra 107 i 2018 til 101 i 2019. For å videreføre trenden med færre sosialhjelpsmottakere må arbeidet med tidligere avklaring og forebygging videreføres. Tett oppfølging av ungdom og personer med flyktningbakgrunn står sentralt, samt samarbeid med andre offentlige tjenester og leverandører.

Mottakere av sosialhjelp søkte i hovedsak bistand til dekning av husleie og strøm samt bistand til livsopphold og supplerende sosialhjelp. Oppfølging av barnefamilier er prioritert.

Deltakere i arbeidsrettet tiltak gjennom kommunens kvalifiseringsprogram (KVP) har økt, noe som synliggjøres gjennom merforbruk av annen lønn. Alternativet til KVP er for de fleste sosialhjelp. Deltakerne i KVP får tett oppfølging og avklaring av sin situasjon mot arbeid eller uføretrygd.

Jobbspesialistteam ble etablert som et prosjekt over 3 år i 2019. Tiltaket har vært svært positivt og bidrar til at personer med oppfølging fra voksenpsykiatrisk poliklinikk avd. Fauske, eller kommunens rus- og psykisk helsetjeneste får arbeidsrettet bistand. Tilskudd fra Helsedirektoratet og NAV Nordland har vært av et slikt omfang at midler er avsatt til fond i 2019.

Enhetens inntekter ble høyere enn budsjettert. Dette har i hovedsak sammenheng med refusjoner fra staten når uføretrygd innvilges med tilbakevirkende kraft.

I samsvar med budsjettvedtak for 2019 er veiledende norm for sosialhjelp holdt i bero.

2.3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling

Tabell 25 – Netto forbruk 2019 for Eiendom, plan og samfunnsutvikling (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling			
Vei og gatelys	8 405	8 986	-581
Fauske kommunale eiendommer	42 133	39 536	2 597
Plan og utvikling	7 353	6 670	683
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 021	1 185	-165
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutviklin	**58 912**	**56 377**	**2 534**

Fauske kommune var i 2019 inne i en meget hektisk fase med hensyn på prosjektvirksomhet. Flere store prosjekt var i full gang, og planleggingen på andre fortsatte parallelt. Stort fokus på aktivitet i bygge- og anleggsnæringen førte til at det var et optimistisk år sett ut fra en god samfunnsutvikling. Det å kunne fullføre skolebygg, barnehager og andre viktige signalprosjekt, er viktig for å skape optimisme og appellere til økt tilflytting til kommunen.

Urban trigger prosjektet med arkitektstudiet, skapte stor oppmerksomhet og engasjement blant Fauskes befolkning. Etter en hektisk uke på høsten 2019, fortsatte arbeidet med å fullføre og presentere dette til Fauske kommune. Resultatet vil være av stor betydning og bidra med gode moment inn i ny sentrumsutvikling i Fauske. Data fra Urban trigger vil kunne brukes inn i byromsprosjektet, «Fra bru til bru», samt fremtidig hotell og kulturhus som er viktige signalprosjekt som skaper stort engasjement og positivitet.

Det var i 2019 relativt stor aktivitet på salg av næringsareal, og det ble jobbet veldig godt med planprosesser, søknader og i tillegg få disse politisk behandlet slik at etableringer kunne skje. Etablering av et nytt stort bakeri, fremstår som en av de store og viktige tingene som skjedde i

2019. Med en slik nyetablering kan Fauske kommune se frem til et sted mellom 30–35 arbeidsplasser, samt sannsynligvis noe tilflytting til kommunen. Slike etableringer er viktig å jobbe målrettet med, og derav skape ytterligere interesse for Fauske kommune som en attraktiv kommune å komme til. Det planlagte nye næringsarealet på Krokdalsmyra skapte stor interesse, og det ble skapt optimisme rundt dette nye arealet som blir tilgjengelig ved en oppstart av det nye "Blålysbygget" og næringsområde «Terminalveien øst».

2019 har derfor vært et meget hektisk år i samhandlingsområdet eiendom, plan og samfunnsutvikling. Fauske kommune har aldri hatt en så stor samtidighet i prosjekter, både egne som byggherre, men også stor ekstern aktivitet som krever mye på alle enheter. I tillegg har samhandlingsområdet stor aktivitet med samarbeid på tvers med de andre samhandlingsområdene i Fauske kommune.

Folkehelse

Fauske kommune er en folkehelsekommune, og har hatt stort fokus på dette i mange år tilbake. Kommunens folkehelsearbeid er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, og er del av kommunens visjon så vel som overordnede mål og strategier. Folkehelsearbeid er sektorovergripende, og handler om å legge til rette for en samfunnsutvikling som motvirker sosiale helseforskjeller og som fremmer god helse og trivsel i hele befolkningen. I 2020 fokuseres det i stor grad på det systematiske folkehelsearbeidet slik at kommunen får på plass en revidert helseoversikt som kommende planstrategi skal ta utgangspunkt i, jf. lov om folkehelsearbeid samt plan- og bygningsloven.

Gjennom «Samarbeidsavtale om folkehelsearbeid for perioden 2018–2021» mottar Fauske kommune årlige tilskuddsmidler fra Nordland fylkeskommune. Tilskuddsbeløpet utgjør ca. kr 200 000,– hvorav halve beløpet skal gå til lønn (folkehelserådgiver). Samarbeidsavtalen er gjensidig forpliktende, hvor to av resultatområder er obligatoriske å jobbe med; «Bo- og nærmiljø» og «Barn og ungdom» («Helsefremmende barnehage og skole»). Folkehelserådgiver rapporterer årlig til fylkeskommunen på tiltak og økonomi. Når det kommer til øvrige midler jobbes det ut fra lokalt folkehelseprogram. Programmet evalueres og revideres årlig.

2.3.1 Fauske kommunale eiendommer

Fauske kommunale eiendommer har hatt mye aktivitet, både i form av drift på egne bygg, men også i form av prosjekter og nybygg som har vart gjennom hele året. Mange interne prosjekt i daglig drift, samt oppgaver som går på tvers internt i samhandlingsområdet har medført store arbeidsmengder. Det har også vært en del utfordringer med nye bygg som har krevd mye arbeid og oppfølging, en situasjon som vil vedvare i 2020.

Parkeringsavdelingen ble fra 1. januar 2019 tatt inn som kommunal avdeling, sortert under Fauske kommunale eiendommer. Det første driftsåret har vært hektisk, der opprydding i tidligere avtaler har vært fokus, i tillegg til å ha en så normal drift som mulig. Erfaringer fra første driftsår er viktig for å kunne finne gode driftsformer fremover i tid.

Prima arbeidsklima har vært et prosjekt som har vært jobbet mye med i 2019, der sykefravær har vært på agendaen. For samhandlingsområdet har særlig renhold vært en utsatt avdeling med høyt fravær over tid. Dette har medført store utfordringer med hensyn på å klare å løse alle oppgavene med de mannskaper som er igjen. Dette arbeidet fortsetter i 2020, og er en prioritert satsing for å redusere sykefraværet.

Fauske kommunale eiendommer hadde et merforbruk i 2019 på 2,6 mill. kr som i hovedsak skyldes høyere energiutgifter enn budsjettert. Vinteren 2019 hadde høy energipris, noe som medførte et merforbruk på ca. 1,9 mill. kr.

Grunnet bassengprøver som skal tas morgen/kveld er det et merforbruk på overtid på 0,4 mill. kr. Merforbruk lønn på renhold skyldes høyt sykefravær og behov for innleie av vikar. Økning av renholdsarealer i løpet av året medførte også merforbruk på lønn, samt økning i forbruk av renholdsmateriell.

Alle vedtatte tiltak for 2019 er utført.

2.3.2 Plan og utvikling

Plan- og utviklingsenheten driver utstrakt tjeneste mot innbyggere og utbyggere/eiendomsutviklere, og har hatt stor arbeidsmengde det siste året. Reguleringsplaner, byggesøknader og andre kommunale planer, har medført et høyt aktivitetsnivå i 2019. Utfordringer med å kunne finne gode deponiområder har vært en av de store utfordringene i 2019. Deponi for lagring av rene masser er på et kritisk nivå, og dette arbeidet har vært prioritert. Slike prosesser er utfordrende med hensyn på både lokalisering og høringsprosesser som kan ta lang tid.

Plan og utvikling hadde et merforbruk på kr 60 000,– i 2019. Opprettholdelse av bussholdeplass ved Shell er ikke tatt inn i budsjettet, men fylkeskommunen har gitt tilskudd på kr 100 000,– i forbindelse med leie og drift av bussholdeplassen. Samlet leiekostnad og drift utgjorde kr 185 000,–, men med tilskuddet fra fylkeskommunene på kr 100 000,– ble det et merforbruk på kr 85 000,–.

Alle vedtatte tiltak for 2019 er utført.

2.3.3 Vei og gatelys

VVA-enheten har fortsatt sin store aktivitet med utbygging av vann og avløp, og satsingen på å få en tryggere og bedre vannforsyning har vært gjennomgående gjennom året. Brøytesesongen 2018/2019 var mer normalisert enn foregående vinter, selv om det kom noen utfordrende perioder gjennom vinteren.

Regnskapet for 2018 innenfor veg og gatelys er gjort opp med et mindreforbruk på ca. 0,6 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak redusert stilling med 50 %, samt noe lavere utgifter enn normalt til overtid ettersom positive værforhold har medført lavere aktivitet for vintervedlikehold enn normalt.

2.4 Øvrige områder

Tabell 26 – Netto forbruk 2019 for Politikk og Rådmannens stab (tall i hele tusen)

	Regnskap 2 019	Regulert budsjett 2 019	Avvik
1 Politikk			
Politikk	10 118	9 149	969
Sum område: 1 Politikk	**10 118**	**9 149**	**969**
2 Administrasjon			
Rådmann stab	31 328	30 602	726
Sum område: 2 Administrasjon	**31 328**	**30 602**	**726**

2.4.1 Politikk

Område politikk viser et merforbruk på 1 mill. kr. Dette er knyttet til godtgjørelse og frikjøp folkevalgte.

2.4.2 Rådmannens stab

Område rådmannens stab kommer ut med et merforbruk på 0,7 mill. kr for 2019.

Merforbruk er i hovedsak knyttet til lønn hos rådmannen og servicetorg, samt lisenser.

REGNSKAP

FAUSKE KOMMUNE

2019

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. OBLIGATORISKE OVERSIKTER
- Økonomisk oversikt - drift
- Økonomisk oversikt - investering
- Økonomisk oversikt - balanse
- Driftsregnskapet - regnskapsskjema 1A
- Driftsregnskapet - regnskapsskjema 1B
- Investeringsregnskapet - regnskapsskjema 2A
- Investeringsregnskapet - regnskapsskjema 2B

2. NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

1. OBLIGATORISKE OVERSIKTER

Økonomisk oversikt – drift

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	30.284.165,49	27.473.662,00	27.473.662,00	27.313.321,93
Andre salgs- og leieinntekter	79.215.633,65	73.404.849,00	73.404.849,00	70.969.620,89
Overføringer med krav til motytelse	103.814.810,76	97.308.129,00	89.183.129,00	95.869.457,22
Rammetilskudd	293.143.983,00	304.511.272,00	296.511.272,00	279.011.441,00
Andre statlige overføringer	26.771.626,22	28.340.813,00	32.340.813,00	43.956.535,09
Andre overføringer	50.006.537,12	46.529.051,00	46.529.051,00	37.375.986,64
Skatt på inntekt og formue	266.023.769,44	252.046.277,00	256.046.277,00	257.307.758,98
Eiendomsskatt	42.394.615,67	41.650.000,00	41.650.000,00	43.653.875,70
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	**891.655.141,35**	**871.264.053,00**	**863.139.053,00**	**855.457.997,45**
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	496.643.758,33	474.644.662,00	458.469.662,00	472.765.017,84
Sosiale utgifter	83.088.910,36	80.395.816,00	79.570.816,00	81.708.167,41
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	138.887.463,86	112.523.072,00	112.523.072,00	131.380.616,34
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	86.084.858,94	83.431.606,00	83.431.606,00	80.300.864,50
Overføringer	67.347.822,88	70.947.847,00	79.822.847,00	70.965.842,87
Avskrivninger	56.235.639,00	37.383.981,00	37.383.981,00	39.707.917,00
Fordelte utgifter	-6.930.455,28	-4.841.191,00	-4.841.191,00	-8.103.563,74
Sum driftsutgifter	**921.357.998,09**	**854.485.793,00**	**846.360.793,00**	**868.724.862,22**
Brutto driftsresultat	**-29.702.856,74**	**16.778.260,00**	**16.778.260,00**	**-13.266.864,77**
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	6.884.488,80	8.775.000,00	6.775.000,00	5.305.696,08
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	781.013,03	0,00	0,00	1.968.979,40
Sum eksterne finansinntekter	**7.665.501,83**	**8.775.000,00**	**6.775.000,00**	**7.274.675,48**
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	31.739.168,99	29.687.173,00	29.687.173,00	25.329.917,05
Avdrag på lån	39.638.759,00	33.788.178,00	33.788.178,00	31.488.125,00
Sum eksterne finansutgifter	**71.377.927,99**	**63.475.351,00**	**63.475.351,00**	**56.818.042,05**
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**-63.712.426,16**	**-54.700.351,00**	**-56.700.351,00**	**-49.543.366,57**
Motpost avskrivninger	56.235.639,00	37.383.981,00	37.383.981,00	39.707.917,00
Netto driftsresultat	**-37.179.643,90**	**-538.110,00**	**-2.538.110,00**	**-23.102.314,34**
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne fond	2.626.411,31	2.538.110,00	2.538.110,00	2.362.681,60
Sum bruk av avsetninger	**2.626.411,31**	**2.538.110,00**	**2.538.110,00**	**2.362.681,60**
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	2.000.000,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne fond	11.816.386,20	0,00	0,00	6.645.161,41
Sum avsetninger	**11.816.386,20**	**2.000.000,00**	**0,00**	**6.645.161,41**
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	**-46.369.618,79**	**0,00**	**0,00**	**-27.384.794,15**

Økonomisk oversikt – investering

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	13.713.153,00	2.600.000,00	2.600.000,00	4.030.477,00
Andre salgsinntekter	19.000,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse	861.603,75	0,00	0,00	563.421,00
Kompensasjon for merverdiavgift	21.658.351,68	39.597.000,00	30.597.000,00	44.665.827,81
Statlige overføringer	23.189.940,00	0,00	0,00	192.000,00
Andre overføringer	4.080.000,00	0,00	0,00	3.600.000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	**63.522.048,43**	**42.197.000,00**	**33.197.000,00**	**53.051.725,81**
Utgifter				
Lønnsutgifter	3.571.504,45	0,00	0,00	3.020.221,36
Sosiale utgifter	5.241,56	0,00	0,00	2.198,37
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	129.392.424,17	209.438.000,00	209.438.000,00	203.012.092,54
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer	24.413.351,68	30.597.000,00	30.597.000,00	48.365.827,81
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	**157.382.521,86**	**240.035.000,00**	**240.035.000,00**	**254.400.340,08**
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	2.580.897,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.861.839,74
Utlån	25.618.924,75	14.000.000,00	14.000.000,00	26.030.133,20
Kjøp av aksjer og andeler	2.604.370,00	2.600.000,00	2.600.000,00	2.624.303,00
Dekning av tidligere års udekket	3.209.388,72	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	5.140.748,83	0,00	0,00	4.235.337,96
Sum finansieringstransaksjoner	**39.154.329,30**	**18.600.000,00**	**18.600.000,00**	**35.751.613,90**
Finansieringsbehov	**133.014.802,73**	**216.438.000,00**	**225.438.000,00**	**237.100.228,17**
Dekket slik:				
Bruk av lån	110.517.633,98	214.438.000,00	223.438.000,00	218.494.000,00
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	7.701.396,23	2.000.000,00	2.000.000,00	7.189.738,70
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	3.500.000,00
Bruk av ubundne investeringsfond	175.000,00	0,00	0,00	4.707.100,75
Bruk av bundne investeringsfond	14.620.772,52	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	**133.014.802,73**	**216.438.000,00**	**225.438.000,00**	**233.890.839,45**
Udekket/udisponert	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-3.209.388,72**

Økonomisk oversikt – balanse

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	**3.124.235.097,51**	**2.964.405.050,29**
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1.846.877.770,58	1.766.829.869,38
Utstyr, maskiner og transportmidler	43.128.655,22	29.260.420,87
Utlån	112.256.481,71	94.338.953,44
Aksjer og andeler	42.487.622,00	41.983.252,00
Pensjonsmidler	1.079.484.568,00	1.031.992.554,60
Omløpsmidler	**460.630.276,92**	**275.856.828,62**
Herav:		
Kortsiktige fordringer	256.855.896,96	67.426.639,58
Premieavvik	57.347.853,89	47.346.009,23
Aksjer og andeler	76.039.260,00	108.551.792,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	70.387.266,07	52.532.387,81
SUM EIENDELER	**3.584.865.374,43**	**3.240.261.878,91**
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	**462.882.022,78**	**461.045.554,08**
Herav:		
Disposisjonsfond	0,00	0,00
Bundne driftsfond	22.191.571,79	26.216.999,49
Ubundne investeringsfond	2.049.412,24	2.224.412,24
Bundne investeringsfond	33.831.038,11	30.095.659,21
Regnskapsmessig mindreforbruk	0,00	0,00
Regnskapsmessig merforbruk	-75.739.663,07	-29.370.044,28
Udekket i inv.regnskap	0,00	-3.209.388,72
Kapitalkonto	491.149.661,83	445.687.914,26
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-10.599.998,12	-10.599.998,12
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00
Langsiktig gjeld	**2.811.205.468,43**	**2.555.972.130,56**
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1.227.244.916,43	1.175.906.220,55
Andre lån	1.583.960.552,00	1.380.065.910,01
Kortsiktig gjeld	**310.753.070,84**	**223.221.774,69**
Herav:		
Kassekredittlån	188.808.762,97	64.331.245,83
Annen kortsiktig gjeld	121.696.159,25	157.986.672,44
Premieavvik	272.961,00	926.276,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	**3.584.865.374,43**	**3.240.261.878,91**
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	169.724.703,36	37.246.164,09
Herav:		
Ubrukte lånemidler	176.466.530,36	37.246.164,09
Andre memoriakonti	-6.741.827,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-169.724.703,36	-37.246.164,09

Fauske, 27. april 2020

Geir Mikkelsen
Rådmann

Mariann Monsen
Regnskapssjef

Regnskapsskjema 1A - drift

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Skatt på inntekt og formue	266.023.769,44	252.046.277,00	256.046.277,00	257.307.758,98
Ordinært rammetilskudd	293.143.983,00	304.511.272,00	296.511.272,00	279.011.441,00
Skatt på eiendom	42.394.615,67	41.650.000,00	41.650.000,00	43.653.875,70
Andre direkte eller indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre generelle statstilskudd	26.771.626,22	28.340.813,00	32.340.813,00	43.956.535,09
Sum frie disponible inntekter	**628.333.994,33**	**626.548.362,00**	**626.548.362,00**	**623.929.610,77**
Renteinntekter og utbytte	6.884.488,80	8.775.000,00	6.775.000,00	5.305.696,08
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	781.013,03	0,00	0,00	1.968.979,40
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	31.739.168,99	29.687.173,00	29.687.173,00	25.329.917,05
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	39.638.759,00	33.788.178,00	33.788.178,00	31.488.125,00
Netto finansinnt./utg.	**-63.712.426,16**	**-54.700.351,00**	**-56.700.351,00**	**-49.543.366,57**
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	2.000.000,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Til bundne avsetninger	11.816.386,20	0,00	0,00	6.645.161,41
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne avsetninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne avsetninger	2.626.411,31	2.538.110,00	2.538.110,00	2.362.681,60
Netto avsetninger	**-9.189.974,89**	**538.110,00**	**2.538.110,00**	**-4.282.479,81**
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Til fordeling drift	555.431.593,28	572.386.121,00	572.386.121,00	570.103.764,39
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	601.801.212,07	0,00	0,00	597.488.558,54
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	**-46.369.618,79**	**572.386.121,00**	**572.386.121,00**	**-27.384.794,15**

Regnskapsskjema 1b – Drift

Tall i 1000 kr.

Tall i 1000 kr	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
1 Politikk				
Politikk	10 118	9 149	9 173	8 689
Sum område: 1 Politikk	**10 118**	**9 149**	**9 173**	**8 689**
2 Administrasjon				
Rådmann stab	31 328	30 602	30 787	30 126
Sum område: 2 Administrasjon	**31 328**	**30 602**	**30 787**	**30 126**
3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling				
Vei og gatelys	8 405	8 986	8 999	8 066
Fauske kommunale eiendommer	42 133	39 536	39 777	40 376
Plan og utvikling	7 353	6 670	6 743	4 557
Felles Eiendom, Plan og Samfunnsutvikling	1 021	1 185	1 194	700
Sum område: 3 Eiendom, plan og samfunnsutvikling	**58 912**	**56 377**	**56 713**	**53 699**

Tall i 1000 kr	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Regnskap
	2019	2019	2019	2018
4 Oppvekst og kultur				
Skole	143 044	140 268	141 410	141 436
Barnehage	36 869	35 102	35 405	31 342
Barne og familie	37 018	38 513	38 652	35 397
Kultur	12 721	13 327	13 430	11 969
Oppvekst og kultur Felles	1 178	1 136	1 145	1 123
Sum område: 4 Oppvekst og kultur	**230 830**	**228 347**	**230 043**	**221 266**
5 Helse og omsorg				
Helse og omsorg felles	11 083	12 531	12 577	10 172
Institusjon	87 850	78 157	78 412	83 713
Hjemmetjenesten	115 677	101 861	102 278	108 244
Fauske storkjøkken	3 975	3 110	3 143	3 533
Helse	45 497	43 715	43 931	40 781
Nav	22 227	22 923	22 987	23 667
Sum område: 5 Helse og omsorg	**286 309**	**262 297**	**263 328**	**270 110**
7 Fellesområder				
Fellesområder	- 617 496	- 586 773	- 590 045	- 583 890
Sum område: 7 Fellesområder	**- 617 496**	**- 586 773**	**- 590 045**	**- 583 890**

Regnskapsskjema 2A - investering

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	157.382.521,86	240.035.000,00	240.035.000,00	254.400.340,08
Utlån og forskutteringer	25.618.924,75	14.000.000,00	14.000.000,00	26.030.133,20
Kjøp av aksjer og andeler	2.604.370,00	2.600.000,00	2.600.000,00	2.624.303,00
Avdrag på lån	2.580.897,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.861.839,74
Dekning av tidligere års udekket	3.209.388,72	0,00	0,00	0,00
Avsetninger	5.140.748,83	0,00	0,00	4.235.337,96
Årets finansieringsbehov	**196.536.851,16**	**258.635.000,00**	**258.635.000,00**	**290.151.953,98**
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	110.517.633,98	214.438.000,00	223.438.000,00	218.494.000,00
Inntekter fra salg av anleggsmidler	13.713.153,00	2.600.000,00	2.600.000,00	4.030.477,00
Tilskudd til investeringer	27.269.940,00	0,00	0,00	3.792.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	21.658.351,68	39.597.000,00	30.597.000,00	44.665.827,81
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	8.562.999,98	2.000.000,00	2.000.000,00	7.753.159,70
Andre inntekter	19.000,00	0,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	**181.741.078,64**	**258.635.000,00**	**258.635.000,00**	**278.735.464,51**
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	14.795.772,52	0,00	0,00	8.207.100,75
Sum finansiering	**196.536.851,16**	**258.635.000,00**	**258.635.000,00**	**286.942.565,26**
Udekket/udisponert	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-3.209.388,72**

Regnskapsskjema 2B - investering

Tall i 1000 kr.

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Ansvar: 5621 FORSKUTTERING TIPPEMIDLER				
Utgifter	2.755	0	0	3.700
Inntekter	-4.255	0	0	-4.800
Sum ansvar: 5621 FORSKUTTERING TIPPEMIDLER	**-1.500**	**0**	**0**	**-1.100**
Ansvar: 6011 Valnesfjord skole/Flerbrukshall				
Utgifter	16.605	6.000	6.000	114.955
Inntekter	-7.359	-6.000	-6.000	-114.955
Sum ansvar: 6011 Valnesfjord skole/Flerbrukshall	**9.246**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6016 Vestmyra skolesenter 1-10-fase 2				
Utgifter	13	0	0	5.967
Inntekter	108	0	0	-5.967
Sum ansvar: 6016 Vestmyra skolesenter 1-10-fase 2	**121**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6020 FAUSKE SVØMMEHALL				
Utgifter	0	0	0	3.458
Inntekter	0	0	0	-3.458
Sum ansvar: 6020 FAUSKE SVØMMEHALL	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6022 SAMLOKALISERING TEKNISKE TJENEST				
Utgifter	3.349	70.000	70.000	6.867
Inntekter	-3.349	-70.000	-70.000	-6.867
Sum ansvar: 6022 SAMLOKALISERING TEKNISKE TJE	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6025 ERIKSTAD BARNEHAGE INN I ERIKSTAD				
Utgifter	21.909	8.200	8.200	7.535
Inntekter	-21.909	-8.200	-8.200	-7.535
Sum ansvar: 6025 ERIKSTAD BARNEHAGE INN I ERIKS	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6027 FRA LEID TIL EID				
Utgifter	727	0	0	1.480
Inntekter	-727	0	0	-1.480
Sum ansvar: 6027 FRA LEID TIL EID	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6028 HELSETUNET LEGEKONTOR				
Utgifter	14.967	0	0	2.941
Inntekter	-14.967	0	0	-2.941
Sum ansvar: 6028 HELSETUNET LEGEKONTOR	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6037 SULITJELMA SKOLE - UTBYGGING				
Utgifter	0	0	0	4.249
Inntekter	0	0	0	-4.249
Sum ansvar: 6037 SULITJELMA SKOLE - UTBYGGING	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6040 FINNEID SKOLE				
Utgifter	2.381	0	0	7.370
Inntekter	-476	0	0	-7.370
Sum ansvar: 6040 FINNEID SKOLE	**1.906**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6043 HAUAN LYSLØYPE UTBEDRING				
Utgifter	219	0	0	0
Inntekter	-219	0	0	0
Sum ansvar: 6043 HAUAN LYSLØYPE UTBEDRING	**0**	**0**	**0**	**0**

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Ansvar: 6059 BUEN FASE 1 BOKOLLEKTIV/BOFELLESS				
Utgifter	8.702	8.000	8.000	37.549
Inntekter	-15.701	-8.000	-8.000	-30.549
Sum ansvar: 6059 BUEN FASE 1 BOKOLLEKTIV/BOFEL	**-7.000**	**0**	**0**	**7.000**
Ansvar: 6072 SKYTEBANE ERSTATNINGSLOKALER				
Utgifter	389	6.000	6.000	86
Inntekter	-458	-6.000	-6.000	-17
Sum ansvar: 6072 SKYTEBANE ERSTATNINGSLOKALE	**-69**	**0**	**0**	**69**
Ansvar: 6076 SVØMMEBASSENG SULITJELMA REHABI				
Utgifter	0	0	0	307
Inntekter	0	0	0	-307
Sum ansvar: 6076 SVØMMEBASSENG SULITJELMA R	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6078 SULITJELMA BARNEHAGE				
Utgifter	124	0	0	5.251
Inntekter	-124	0	0	-5.251
Sum ansvar: 6078 SULITJELMA BARNEHAGE	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6079 VALNESFJORD BARNEHAGE OMBYGGIN				
Utgifter	1.695	7.200	7.200	0
Inntekter	-1.695	-7.200	-7.200	0
Sum ansvar: 6079 VALNESFJORD BARNEHAGE OMBY	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6089 TRAFIKKSIKKER SKOLEVEG				
Utgifter	436	0	0	946
Inntekter	-436	0	0	-946
Sum ansvar: 6089 TRAFIKKSIKKER SKOLEVEG	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6140 VANNFORSYNING				
Utgifter	11.705	7.000	7.000	8.889
Inntekter	-11.705	-7.000	-7.000	-8.889
Sum ansvar: 6140 VANNFORSYNING	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6160 AVLØP, RENSING, NETT				
Utgifter	7.578	60.000	60.000	4.476
Inntekter	-7.578	-60.000	-60.000	-4.476
Sum ansvar: 6160 AVLØP, RENSING, NETT	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6180 VEGPROSJEKTER				
Utgifter	12.347	5.575	16.825	975
Inntekter	-12.870	-5.575	-16.825	-809
Sum ansvar: 6180 VEGPROSJEKTER	**-522**	**0**	**0**	**166**
Ansvar: 6181 RASSIKRING FARVIKBAKKEN				
Utgifter	714	0	0	734
Inntekter	-714	0	0	-734
Sum ansvar: 6181 RASSIKRING FARVIKBAKKEN	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6184 LØKÅSÅSEN BOLIGFELT				
Utgifter	0	11.250	0	0
Inntekter	0	-11.250	0	0
Sum ansvar: 6184 LØKÅSÅSEN BOLIGFELT	**0**	**0**	**0**	**0**

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Ansvar: 6185 GATELYS				
Utgifter	1.648	1.000	1.000	998
Inntekter	-595	-1.000	-1.000	-998
Sum ansvar: 6185 GATELYS	**1.053**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6200 BYGG EIENDOM INVESTERINGER				
Utgifter	125	2.140	2.140	2.699
Inntekter	-125	-2.140	-2.140	-2.699
Sum ansvar: 6200 BYGG EIENDOM INVESTERINGER	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6204 IT-INVESTERINGER				
Utgifter	6.266	4.400	4.400	4.384
Inntekter	-5.931	-4.400	-4.400	-4.384
Sum ansvar: 6204 IT-INVESTERINGER	**335**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6205 VELFERDSTEKNOLOGI				
Utgifter	969	5.000	5.000	0
Inntekter	-969	-5.000	-5.000	0
Sum ansvar: 6205 VELFERDSTEKNOLOGI	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6300 BORETTER HELSETUNET BORETTSLAG				
Utgifter	220	0	0	0
Sum ansvar: 6300 BORETTER HELSETUNET BORETTS	**220**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6800 PLAN UTVIKLING				
Utgifter	0	1.850	1.850	8.709
Inntekter	-10.232	-4.450	-4.450	-11.396
Sum ansvar: 6800 PLAN UTVIKLING	**-10.232**	**-2.600**	**-2.600**	**-2.687**
Ansvar: 6801 GRUNNUNDERSØKELSER				
Utgifter	0	0	0	847
Inntekter	0	0	0	-847
Sum ansvar: 6801 GRUNNUNDERSØKELSER	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6802 PLAN UTVIKLING HMS-TILTAK				
Inntekter	0	0	0	-166
Sum ansvar: 6802 PLAN UTVIKLING HMS-TILTAK	**0**	**0**	**0**	**-166**
Ansvar: 6803 OPPVEKST KULTUR HMS-TILTAK				
Utgifter	0	0	0	744
Inntekter	0	0	0	-744
Sum ansvar: 6803 OPPVEKST KULTUR HMS-TILTAK	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6804 HELSE OG OMSORG HMS-TILTAK				
Utgifter	0	0	0	597
Inntekter	0	0	0	-597
Sum ansvar: 6804 HELSE OG OMSORG HMS-TILTAK	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6805 TAREVEIEN UTLEIEBOLIGER				
Utgifter	0	0	0	3.401
Inntekter	0	0	0	-3.401
Sum ansvar: 6805 TAREVEIEN UTLEIEBOLIGER	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6806 KANTINE OPPGRADERING				
Utgifter	0	0	0	193
Inntekter	0	0	0	-39
Sum ansvar: 6806 KANTINE OPPGRADERING	**0**	**0**	**0**	**154**

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Ansvar: 6807 FAUSKE RÅDHUS REHABILLITERING				
Utgifter	6.826	0	0	12.509
Inntekter	-6.826	0	0	-12.509
Sum ansvar: 6807 FAUSKE RÅDHUS REHABILLITERING	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6808 MYRVEIEN UTLEIEBOLIGER				
Utgifter	11.134	1.000	1.000	142
Inntekter	-11.134	-1.000	-1.000	-3.649
Sum ansvar: 6808 MYRVEIEN UTLEIEBOLIGER	**0**	**0**	**0**	**-3.507**
Ansvar: 6810 RIVING-SANERING GAMLE BYGG				
Utgifter	4.005	5.850	5.850	152
Inntekter	-3.808	-5.850	-5.850	-152
Sum ansvar: 6810 RIVING-SANERING GAMLE BYGG	**197**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6814 SØBBESVA VEG OG NÆRINGSAREAL				
Utgifter	34	0	0	936
Inntekter	-7	0	0	-187
Sum ansvar: 6814 SØBBESVA VEG OG NÆRINGSARE	**27**	**0**	**0**	**749**
Ansvar: 6815 HMS-TILTAK SAMHANDLINGSOMRÅDEN				
Utgifter	989	0	0	155
Inntekter	-989	0	0	-155
Sum ansvar: 6815 HMS-TILTAK SAMHANDLINGSOMR	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6816 AUTOMATER PARKERINGSAVDELING				
Utgifter	0	1.270	1.270	0
Inntekter	0	-1.270	-1.270	0
Sum ansvar: 6816 AUTOMATER PARKERINGSAVDELIN	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6817 MEDISINTEKNISK UTSTYR				
Utgifter	5.237	2.300	2.300	0
Inntekter	-2.782	-2.300	-2.300	0
Sum ansvar: 6817 MEDISINTEKNISK UTSTYR	**2.456**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6818 KULTURHUS				
Utgifter	0	6.000	6.000	0
Inntekter	0	-6.000	-6.000	0
Sum ansvar: 6818 KULTURHUS	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvar: 6999 INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJON				
Utgifter	52.469	38.600	38.600	35.752
Inntekter	-48.706	-36.000	-36.000	-36.429
Sum ansvar: 6999 INTERNE FINANSIERINGSTRANSAK	**3.763**	**2.600**	**2.600**	**-678**
Ansvar: 7003 FAUSKE KIRKE -OPPGRADERING KIRKEG				
Utgifter	0	0	0	201
Inntekter	0	0	0	-201
Sum ansvar: 7003 FAUSKE KIRKE -OPPGRADERING KI	**0**	**0**	**0**	**0**

2. NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Note nr. 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens og fylkeskommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva. er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note nr. 2 Organisering av den kommunale virksomhet

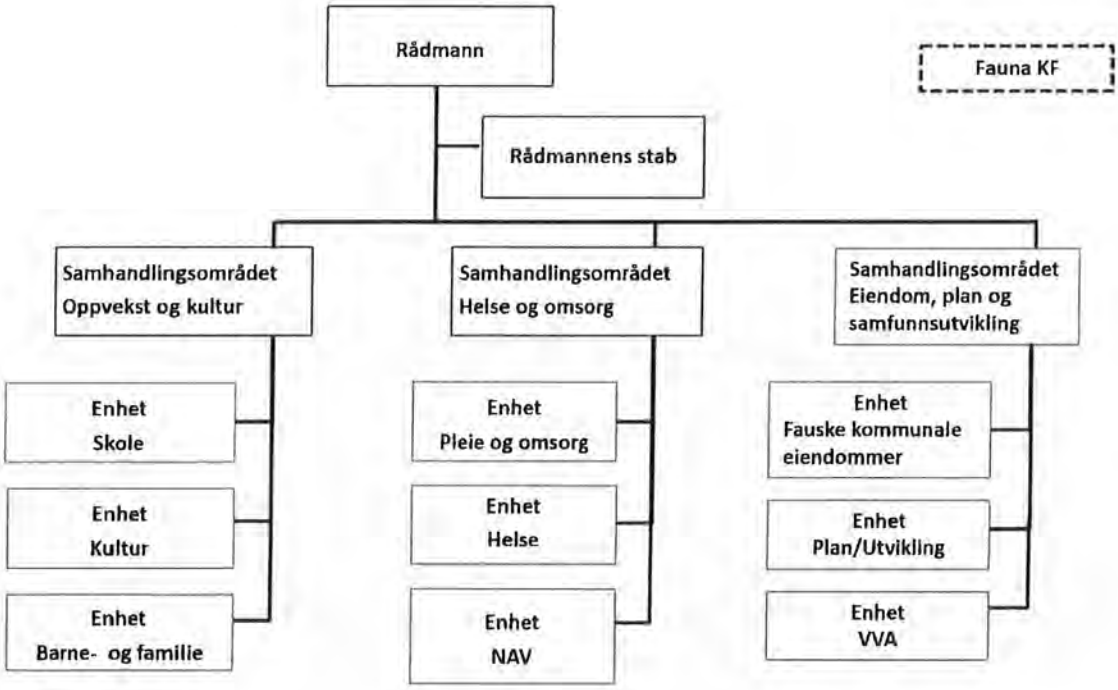

Note nr. 3 Endring i Arbeidskapital

Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2019	Regnskap 2018
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	17.854.878,26	-9.884.964,51
Endring ihendehaverobl og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	190.108.197,38	11.486.755,69
Endring premieavvik	10.001.844,66	4.173.639,45
Endring aksjer og andeler	-32.512.532,00	-28.235.077,00
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	**185.452.388,30**	**-22.459.646,37**
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-88.210.236,15	6.926.706,00
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	**97.242.152,15**	**-15.532.940,37**

Note nr. 4 Garantier gitt av kommunen

Tabellen viser Fauske kommunes andel nedkvitterte garantibeløp pr. 31.12.2019:

NOTE Garantier gitt av kommunen – nedkvittert per 31.12.			
Garanti gitt til	Bank	Garantibeløp pr 31.12	Garantien utløper
IRIS Salten IKS	KLP-Kommunekreditt	13 070 605	2020-2039
Veipakke Salten AS	KLP-Kommunekreditt	8 197 570	01.07.2025
Fauske IL Langrenn	Sparebank 1 Nord-Norge	906 662	22.10.2043
Sum garantier		**22 174 837**	

Garanti til Veipakke Salten AS (RV17) med opprinnelig garantibeløp på 13 mill kr for Fauske kommune, er innfridd i løpet av 2019.

Note nr. 5 Langsiktig gjeld

Grupper	Motpart / Motpartsnavn	Opprinnelig lånebeløp	Restgjeld etter termin	Gjeldende rente	Rentetype	Margin	Rentetype	Fastrente utløpsdato	Avdrags-type	Sluttdato
Total		1 724 594 635	1 416 744 300							
3 mnd Nibor		425 057 000	396 791 663							
KBN-20120611	KommunalBanken	64 457 000	60 159 880	2,4800%	NIBOR3M	0,6000%	Flytende		Serie	22.12.2042
KBN-20130740	KommunalBanken	62 900 000	60 803 330	2,4700%	NIBOR3M	0,6000%	Flytende		Serie	21.12.2043
KBN-20160103	KommunalBanken	148 850 000	137 472 920	2,4649%	NIBOR3M	0,6000%	Flytende		Serie	28.02.2056
KLP 2016	KLP Kommunekreditt	148 850 000	138 355 533	2,5600%	NIBOR3M	0,7000%	Flytende		Serie	25.02.2056
Fastrente		707 760 635	492 794 140							
KBN-20090330	KommunalBanken	277 744 635	107 505 330	2,0038%			Fastrente	02.03.2022	Serie	03.06.2031
KBN-20150082	KommunalBanken	47 540 000	41 894 530	1,9620%			Fastrente	23.02.2022	Serie	23.02.2055
KBN-20150083	KommunalBanken	153 300 000	135 095 530	1,9620%			Fastrente	23.02.2022	Serie	23.02.2055
KBN-20150084	KommunalBanken	57 780 000	47 615 000	1,9700%			Fastrente	03.03.2022	Serie	03.03.2042
KBN-20170235	KommunalBanken	171 396 000	160 683 750	1,8000%			Fastrente	20.04.2020	Serie	24.04.2057
P.t. rente		591 777 000	527 158 497							
KBN-20100403	KommunalBanken	72 800 000	52 118 230	2,2845%	Ordinær p.t		Flytende		Serie	16.07.2040
KBN-20110740	KommunalBanken	100 000 000	62 719 280	2,4000%	Ordinær p.t		Flytende		Serie	06.12.2030
KBN-20180207	KommunalBanken	81 882 500	79 809 540	2,4000%	Ordinær p.t.		Flytende		Serie	04.06.2058
KLP 2018 8317.55.45.223	KLP	81 882 500	80 307 836	2,4000%	Ordinær p.t.		Flytende		Serie	14.02.2058
KLP 8317.55.96413 2018	KLP	45 474 000	42 465 611	2,4000%	Ordinær p.t.		Flytende		Serie	19.12.2058
KLP 8317.56.70923 2019	KLP	209 738 000	209 738 000	1,9000%	Ordinær p.t.		Flytende		Serie	02.01.2060

Note nr. 6 Minimumsavdrag i hht. Kommunelovens § 50

Avdrag	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Betalte avdrag	35 669 164	33 788 178	33 788 178	29 616 588
Beregnet minste lovlige avdrag	39 638 759			31 488 130
Differanse	-3 969 595	0	0	-1 871 542

Årets betalte avdrag er lavere enn beregnet minimumsavdrag (jfr. kommunelovens § 50 nr. 7).
Differansen kr 3.969.595 er derfor belastet avdrag med motpost kortsiktig gjeld, slik at regnskapsført beløp stemmer med beregnet minimumsavdrag.

Note nr. 7 Pensjonsforpliktelser og kostnader

KLP – Kommunal Landspensjonskasse

PENSJONSKOSTNADER	**2018**	**2019**
Årets opptjening	40 982 515	42 288 770
Rentekostnad	39 919 601	42 036 719
Brutto pensjonskostnad	80 902 116	84 325 489
Forventet avkastning	-39 546 842	-40 935 597
Netto pensjonskostnad	41 355 274	43 389 892
Sum amortisert premieavvik	8 057 367	9 711 870
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	3 227 261	2 698 691
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	52 639 902	55 800 453
PREMIEAVVIK	**2018**	**2019**
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	57 012 195	65 316 956
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-3 227 261	-2 698 691
Netto pensjonskostnad	-41 355 274	-43 389 892
Premieavvik	12 429 660	19 228 373
PENSJONSFORPLIKTELSE	**31.12.2018**	**31.12.2019**
	ESTIMAT	**ESTIMAT**
Brutto påløpt forpliktelse	1 021 180 673	1 073 857 719
Pensjonsmidler	928 529 074	962 827 691
Netto forpliktelse før arb.avgift	92 651 599	111 030 028

SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSFORPLIKTELSE UB - ESTIMAT	2019
Overførte/mottatte pensjonsforpliktelser 1.1	0
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor samt fisjon/fu	1 021 180 673
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	6 545 501
Overførte/mottatte avvik	0
Faktisk forpliktelse	1 027 726 174
Årets opptjening	42 288 770
Rentekostnad	42 036 719
Utbetalinger	-38 193 944
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12	1 073 857 719
SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSMIDLER UB - ESTIMAT	**2019**
Overførte/mottatte pensjonsmidler 1.1	0
Brutto pensjonsmidler IB 1.1	928 529 074
Estimatavvik midler IB 1.1	-31 061 301
Overførte/mottatte avvik	0
Faktiske pensjonsmidler	897 467 773
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	65 316 956
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-2 698 691
Utbetalinger	-38 193 944
Forventet avkastning	40 935 597
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	962 827 691

AMORTISERING AV PREMIEAVVIK	2019	2020
Sum amortisert premieavvik til føring	9 711 870	12 356 235
Akkumulert premieavvik	54 565 037	

AVSTEMMING	2019
Balanseført netto forpliktelse IB 1.1	92 651 599
Netto pensjonskostnad	43 389 892
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	2 698 691
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	-65 316 956
Brutto estimatavvik	37 606 802
Nettoeffekt av fisjon/fusjon	0
Balanseført netto forpliktelse UB 31.12	111 030 028
SPESIFIKASJON AV ESTIMATAVVIK, PLANENDRING OG TARIFFENDRING	**2019**
Endret forpliktelse - Planendring	0
Endret forpliktelse - Ny beregningstariff	0
Endret forpliktelse - Øvrige endringer	6 545 501
Endringer forpliktelse - Totalt	6 545 501

MEDLEMSSTATUS	01.01.2018	01.01.2019
Antall aktive	895	888
Antall oppsatte	979	1 075
Antall pensjoner	626	666
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag, aktive	356 990	371 075
Gj.snittlig alder, aktive	44,01	44,15
Gj.snittlig tjenestetid, aktive	10,12	10,27
FORUTSETNINGER	**2018**	**2019**
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning	4,50 %	4,50 %
Amortiseringstid	7	7

SPK - Statens Pensjonskasse

År	**2018**	**2019**	
Andel av fellesskapets pensjonsgrunnlag	0,215 %	0,209 %	
Aggregert pensjonsgrunnlag pr 01.01	83 075 102	82 168 110	
Amortisering:	7	7	
PENSJONSKOSTNAD	**2018**	**2019**	*Henvisning fra forskrift*
Årets opptjening, service cost	8 678 734	8 191 408	
Rentekostnad	5 348 591	5 308 680	
Brutto pensjonskostnad	14 027 325	13 500 088	
Forventet avkastning	-3 982 370	-4 301 024	
Netto pensjonskostnad	10 044 955	9 199 064	*§13-1 nr. c og §13-3 nr. a*
Sum amortisert premieavvik	-13 182	-191 866	
Administrasjonskostnad	285 801	278 287	
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	10 317 574	9 285 485	
PREMIEAVVIK	**2018**	**2019**	
Forfalt premie (inkl. administrasjon og avregning)	9 611 340	9 938 775	
(Herav oppgjør for desember 2018)		-93469	
Administrasjonskostnad	-285 801	-278 287	
Netto pensjonskostnad	-10 044 955	-9 199 064	
Premieavvik	-719 416	461 424	*§13-1 nr. d og §13-4 nr. a (evt.b)*
AMORTISERING AV PREMIEAVVIK	**2018**	**2019**	
Beregnet premieavvik året før	84 256	-719 416	
Amortisering av fjorårets premieavvik	12 037	-102 774	
Amortisering av premieavvik fra tidligere år	-25 219	-89 092	
Sum amortisert premieavvik til føring	-13 182	-191 866	*§13-1 nr. e og §13-4 nr. c,d,e*
Rest til amortisering inkl premieavvik 31.12	-926 255	-272 961	

PENSJONSFORPLIKTELSE	2018	2019
Brutto påløpt forpliktelse 31.12	147 742 106	146 217 095
Pensjonsmidler 31.12	-103 463 481	-116 656 877
Netto forpliktelse før arb.avgift 31.12	44 278 626	29 560 217

BRUTTO PENSJONSFORPLIKTELSER UB – ESTIMAT	2019
Brutto pensjonsforpliktelse IB 1.1. - estimat i fjor	147 742 106
Årets opptjening	8 191 408
Rentekostnad	5 308 680
Estimatavvik – forpliktelse	-15 025 100
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12. – estimat	146 217 095

BRUTTO PENSJONSMIDLER UB – ESTIMAT	2019
Brutto pensjonsmidler IB 1.1. - estimat i fjor	103 463 481
Forfalt premie (inkl. administrasjon og avregning)	9 938 775
Administrasjon	-278 287
Forventet avkastning	4 301 024
Estimatavvik - midler	-768 116
Brutto pensjonsmidler UB 31.12. - estimat	116 656 877

ESTIMATAVVIK PENSJONSMIDLER	2019
Faktiske pensjonsmidler IB 1.1	-102 695 365
Estimerte pensjonsmidler IB 1.1	103 463 481
Estimatavvik pensjonsmidler IB 1.1.	768 116

Note nr. 8 Anleggsregister

	GRUPPE 1	GRUPPE 2	GRUPPE 3	GRUPPE 4	GRUPPE 5	GRUPPE 6	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.19	27 616 862	37 772 616	298 189 597	1 420 841 452	300 379 024	22 329 864	2 107 129 415
Akkumulerte/reverserte nedskrivinger	0	1 500 413	0	-371 100	0	0	1 129 313
Akkumulerte ordinære avskrivinger pr. 01.01.19	-13 556 089	-23 513 517	-108 344 512	-127 149 493	-39 604 827	0	-312 168 438
Bokført verdi 01.01.19	**14 060 773**	**15 759 512**	**189 845 085**	**1 293 320 859**	**260 774 197**	**22 329 864**	**1 796 090 290**
Tilgang i året	3 318 155	16 805 518	14 048 786	91 904 954	25 585 517	3 654 224	155 317 154
Avgang i året	0	0	0	0	0	0	0
Delsalg i året	0	0	0	0	0	0	0
Årets ordinære avskrivinger	-3 689 887	-2 531 544	-13 973 872	-35 188 797	-6 016 918	0	-61 401 018
Årets nedskrivinger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivinger	0	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.19	**13 689 041**	**30 033 486**	**189 919 999**	**1 350 037 016**	**280 342 796**	**25 984 088**	**1 890 006 426**

GRUPPE 1 = EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende

GRUPPE 2 = Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy, transportmidler og lignende

GRUPPE 3 = Brannbiler, parkeringsplasser, tekniske anlegg (va), renseanlegg

GRUPPE 4 = Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett

GRUPPE 5 = Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem, kulturbygg, brannstasjoner og lignende

GRUPPE 6 = Tomtegrunn, nærings og boligarealer

Følgende anlegg/maskiner er solgt/avhendet i 2019:

- Kosmo skole
- Bil drift/eiendom
- Tråkkemaskin (gitt bort)
- 3 leiligheter
- Tomter
- Valnesfjord gamle skole

Det er ikke foretatt nedskriving av verdiene i anleggsregisteret i 2019. Nedskriving har ingen resultateffekt, men vil bli foretatt i regnskap 2020.

Note nr. 9 Avsetninger og bruk av avsetninger

	Regnskap 2019	Buds(end) 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Avsetninger	16 957 135	-	-	10 880 499
Bruk av avseteninger	-17 422 184	-2 538 110	-2 538 110	-10 569 782
Netto avsetninger	**-465 049**	**-2 538 110**	**-2 538 110**	**310 717**

Note nr. 10 Kapitalkonto

	DEBET	KREDIT
INNGÅENDE BALANSE		**445 687 914**
Av- og nedskrivning av anleggsmidler	61 401 018	
Aktivering av anleggsmidler		141 013 546
Nedskriving av aksjer og andeler	2 100 000	
Fauske Parkering		15 946 970
Kjøp av aksjer og andeler		2 604 370
Aktivering av pensjonsmidler		47 492 013
Mottatte avdrag på utlån	7 701 396	
Utlån		25 618 925
Bruk av midler fra eksterne lån	110 517 634	
Avdrag på eksterne lån		45 843 358
Endring pensjonsforpliktelser KLP	51 338 696	
UTGÅENDE BALANSE	**491 149 662**	

Note nr. 11 Premieavvik og betydningen det har på kommunens arbeidskapital

Reglene om regnskapsføring av premieavvik, har over flere år medført at den utgiftsførte pensjonen blir lavere enn det som faktisk er betalt, ved at staten har innført et kostnadskorreksjonselement i kommuneregnskapet. Ved utgangen av 2019 har Fauske kommune opparbeidet et samlet netto premieavvik på 54,3 mill. kroner som er utbetalt, men enda ikke utgiftsført. Hele dette beløpet er imidlertid 'belastet kommunens likviditet, siden det er utbetalt. Tilsvarende tall pr. 31.12.2018 var på 44,1 mill. kr.

Note nr. 12 Selvkostområder

Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de brukerbetalinger kommunen krever inn fra brukerne. Kommunens utgifter til gjeld knyttet til øvrig virksomhet finansieres gjennom kommunens øvrige inntekter (frie inntekter)

Samlet etterkalkyle 2019

Etterkalkylene for 2019 er basert på regnskap datert 18. mars 2020.

Etterkalkyle selvkost 2019	Vann	Avløp	Slamtømming		Totalt
Direkte driftsutgifter	12 031 774	7 670 461	739 573		20 441 808
Avskrivningskostnad	7 356 101	3 417 010	0		10 773 111
Kalkulatorisk rente (2.3 %)	3 433 791	1 628 263	0		5 062 055
Indirekte driftsutgifter (netto)	719 492	660 027	16 033		1 395 552
Indirekte avskrivningskostnad	0	0	0		0
Indirekte kalkulatorisk rente	0	0	0		0
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	0	0	0		0
Driftskostnader	**23 541 159**	**13 375 762**	**755 605**		**37 672 526**
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkyle	0	0	0		0
+/- Bruk av/avsetning til etterdriftsfond	0	0	0		0
+/- Gevinst/tap ved salg/utrangering av anleggsmiddel	0	0	0		0
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0		0
- Øvrige driftsinntekter	-2 095 779	-1 965 520	-100		-4 061 399
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	**21 445 380**	**11 410 242**	**755 505**		**33 611 127**
Gebyrinntekter	21 917 200	12 962 101	943 455		35 822 756
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	**471 820**	**1 551 859**	**187 950**		**2 211 629**
Selvkostgrad i %	*100 %*	*100 %*	*100 %*		*100 %*
Selvkostfond 01.01	-6 637 249	-1 953 932	**478 824**		-8 112 357
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	471 820	1 551 859	187 950		2 211 629
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-147 231	-27 094	13 174		-161 150
Selvkostfond 31.12	-6 312 660	-429 167	**679 949**		-6 061 878

Etterkalkyle selvkost 2019	Plansaksbehandling	Bygge og delsaksbehandling	Oppmåling		Totalt
Direkte driftsutgifter	1 349 024	1 520 340	1 351 830		4 221 195
Indirekte driftsutgifter (netto)	48 418	74 057	32 547		155 022
Driftskostnader	**1 397 442**	**1 594 397**	**1 384 377**		**4 376 217**
+ Tilskudd/subsidiering	865 424	0	0		865 424
- Øvrige driftsinntekter	-84 241	-317 095	-112 762		-514 098
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	**447 777**	**1 277 303**	**1 271 615**		**2 996 695**
Gebyrinntekter	447 777	1 571 144	1 693 484		3 712 405
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	**0**	**293 841**	**421 869**		**715 710**
Selvkostgrad i %	*100 %*	*100 %*	*100 %*		*100 %*
Selvkostfond 01.01	**0**	**99 079**	**558 288**		**657 367**
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	293 841	421 869		715 710
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0	5 658	17 692		23 350
Selvkostfond 31.12	**0**	**398 578**	**997 849**		**1 396 427**

Note nr. 13 Fond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Inngående beholdning	0	0
Avsetninger i regnskapsåret		
Bruk i regnskapsåret		
Utgående beholdning	0	0
Bundne driftsfond	**Regnskap 2019**	**Regnskap 2018**
Inngående beholdning	-26 216 999	-25 434 520
Avsetninger i regnskapsåret	-11 816 386	-6 645 161
Omklassifisering til bundet inv.fond	13 215 403	
Bruk i regnskapsåret	2 626 411	5 862 682
Utgående beholdning	-22 191 572	-26 216 999
Ubundne investeringsfond	**Regnskap 2019**	**Regnskap 2018**
Inngående beholdning	-2 224 412	-6 931 513
Avsetninger i regnskapsåret		
Bruk i regnskapsåret	175 000	4 707 101
Utgående beholdning	-2 049 412	-2 224 412
Bundne investeringsfond	**Regnskap 2019**	**Regnskap 2018**
Inngående beholdning	-30 095 659	-25 860 321
Avsetninger i regnskapsåret	-5 140 749	-4 235 338
Omklassifisering fra bundet driftsfond	-13 215 403	
Bruk i regnskapsåret	14 620 773	
Utgående beholdning	-33 831 038	-30 095 659

Note nr. 14 Øvrige egenkapitalposter

Drift:

Regnskapsmessig merforbruk drift	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Tidligere opparbeidet merforbruk	29 370 044,28			1 985 250,13
Årets avsetning til inndekking		2 000 000,00	-	
Nytt merforbruk i regnskapsåret	46 369 618,79			27 384 794,15
Totalt merforbruk til inndekking	**75 739 663,07**	**2 000 000,00**	**-**	**29 370 044,28**
Resterende antall år for inndekking				

Investering:

Udekket i investeringsregnskapet	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Tidligere udekket beløp	3 209 388,72			
Årets avsetning til inndekking	-3 209 388,72			
Nytt udekket beløp i regnskapsåret	-			3 209 388,72
Totalt udekket beløp til inndekking	-			**3 209 388,72**

Note nr. 15 Endring i regnskapsprinsipp som påvirker arbeidskapital driftsregnskap består av:

Endring av periodisering feriepenger 1994	12 271 998
Prinsippendring toppfinansieringstilskudd ressurskrevende brukere 2008	-1 672 000
Saldo:	10 599 998

Note nr. 16 Interkommunalt samarbeid regulert etter Kommunelovens § 27

Salten interkommunale regnskapskontroll (SIRK)
Følgende kommuner inngår i samarbeidet:

- Fauske kommune
- Saltdal kommune
- Gildeskål kommune
- Sørfold kommune
- Beiarn kommune
- Røst kommune

Totale overføringsinntekter fra deltakerkommunene: 641.475,00

Note nr. 17 Interkommunalt samarbeid og eierskap

	2019	2018	2017
Nordlandsmuseet	685 712	667 000	670 000
Salten Regionråd	376 880	371 430	379 010
Salten Friluftsråd	115 821	136 791	111 397
Felles Ansvar i Salten	181 705	179 270	196 630
Salten kultursamarbeid	156 458	156 458	151 649
Sekretariat kontrollutv.	154 482	184 008	148 000
Salten Kommunerevisjon	1 589 250	1 533 270	1 495 240
RKK Indre Salten	744 856	744 856	744 856
Interkomm. Arkiv i Nordland	156 063	136 360	133 000
Utmarkskommunenes sammenslåing	56 250	49 000	49 000
Salten IUA (akutt forurensning)	72 078	46 000	46 000
Salten Brann	9 127 092	7 988 884	7 303 953
Samisk bokbuss	16 000	16 000	16 000
Sceneinstruktøren Indre salten	74 663	70 000	50 000
Felles legevakt Fauske-Sørfold inkl. AMK-sentral	6 840 578	6 395 563	5 746 664
Helse- og miljøtilsyn	434 320	430 000	375 000
Krisesenteret i Bodø	950 658	907 000	730 743
Overgrepsmottak Bodø	126 377	115 000	331 718
Sum	**21 859 243**	**20 234 890**	**18 783 860**

Note nr. 18 Finansielle omløpsmidler

Finansielle omløpsmidler plassert i enkeltaksjer i SKS er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi i tråd med regnskapsforskriftens § 8 og God kommunal regnskapsskikk.

	Bokført verdi 31.12.2019	Anskaffelseskost
Kortsiktige aksjer SKS	76 039 000	76 039 000

Note nr. 19 Aksjer og andeler oppført som anleggsmidler *

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
SALTEN KOMMUNEREVISJON, AKSJER.	150 000	150 000
FAUSKE PARKERING AS		2 100 000
ISE ENERGI AKSJER	12 343 093	12 343 093
SALTENS BILRUTER, AKSJER	53 525	53 525
SALTEN KRAFTSAMBAND, AKSJER	76 104	76 104
FAUSKEH. BOR.LAG	16 000	16 000
NORD-NORSK ELEVHJEM	30 000	30 000
MYRA BORETTSLAG	24 000	24 000
FAUSKEH.B. BOR.LAG	16 000	16 000
HELSETUNET BORETTSLAG	219 718	
AS GALVANO STANS	253 000	253 000
EGENKAPITALINNSKUDD KLP	29 306 182	26 921 530
TOTALT	**42 487 622**	**41 983 252**

* I sak 30/14 vedtok Fauske formannskap å gjøre ansvarlig lån til Siso Vekst AS på kr 500.000 om til egenkapital i bedriften. Lånet var finansiert av næringsfondet, og var rente og avdragsfritt. Tilsvarende omgjøring ble gjort i Sørfold kommune av deres lån til Siso Vekst AS. Fauske kommune sin andel av aksjer utgjør 49,56 % og anskaffelseskost av aksjene er beregnet til kr 347.800. Omgjøring fra ansvarlig lån til aksjer er ikke bokført i kommunen regnskap tidligere. Dette vil bli korrigert i regnskap 2020.

Note nr. 20 Overtakelse Fauske Parkering AS

Fauske parkering AS ble avviklet med virkning fra 01.01.2019 og tilbakeført ordinær kommunal drift. Fauske kommune innfridde lån på 13,6 mill kr i 2018. Øvrig balanse ble tatt inn i kommunens regnskap i 2019.

	Fauske parkering AS	Fauske kommune
Anleggsmidler*	0	14 303 608,00
Omløpsmidler	0	2 357 265,42
Sum eiendeler	**0**	**16 660 873,42**
Disposisjonsfond	0	-
Bundne driftsfond	0	-
Ubundne investeringsfond	0	-
Bundne investeringsfond	0	-
Regnskapsmessig merforbruk		-
Udisponert beløp investering		-
Kapitalkonto	0	-2 326 197,28
Sum egenkapital	0	-2 326 197,28
Langsiktig gjeld**	0	-13 620 772,36
Kortsiktig gjeld	0	-713 903,78
Sum gjeld og egenkapital	**0**	**-16 660 873,42**

* Anleggsmidler består av parkeringsplasser og parkeringsautomater.

** Lån ble innfridd av kommunen desember 2018 og bokført som fordring i kommunens regnskap 2018. Balansen til Fauske parkering AS ble tatt inn i kommunens balanse i regnskap 2019.

Note nr. 21 Ytelser til ledende personer

Tekst	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Lønn til adm. sjef	Kr 1.200.000	Kr 1.200.000
Lønn og annen godtgjørelse til adm. sjef for verv i kommunal sammenheng (AS, KF, IKS, stiftelser etc.)	0	0
Lønn og annen godtgjørelse til ordfører	Kr 987.997	Kr 956.463
Lønn og annen godtgjørelse til ordfører for verv i kommunal sammenheng (AS, KF, IKS, stiftelser etc.)	0	0

Note nr. 22 Revisjonshonorarer

Tekst	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Honorar for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og rådgivning	Kr 1.589.250	Kr 1.533.270

Note nr. 23 Kassekreditt

Fauske kommune hadde i 2019 en kassekreditt-ramme på 200 mill. kr i Sparebank 1 Nord-Norge. Pr. 31.12.2019 var det trukket 188,8 mill. kr av denne rammen.

Note nr. 24 Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2019	2018
Mottatte avdrag på startlån	7 635 396	7 189 739
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	2 580 897	2 861 840
Avsetning til/bruk av avdragsfond	5 054 499	4 235 338
Innfrielse lån Fauske Parkering	13 620 773	
Saldo avdragsfond 31.12.	20 646 321	29 212 594

Note nr. 25 Ansatte

	2018	2019
Antall ansatte	857	773
Antall ledende stillinger	14	14
Antall kvinner	685	620
Prosentandel kvinner	80 %	80,2 %
Antall kvinner i ledende stillinger	6	5
Prosent kvinnelige ledere	43 %	36 %
Antall menn	173	153
Prosentandel menn	20 %	19,8 %
Antall menn i ledende stillinger	8	9
Prosent mannlige ledere	57 %	64 %

HR-avdelingen har i 2019 foretatt en gjennomgang og rydding i registreringspraksis i lønns- og personalsystemet HRM. Dette medfører at tall for 2018 og 2019 ikke er sammenlignbare. Fra 2020 vil tallene igjen være sammenlignbare med 2019.

Fordeling heltid/deltid:

	2018	2019
Antall ansatte i deltidsstillinger	346	294
Antall kvinner i deltidsstillinger	306	257
Prosentandel kvinner deltid	88,5 %	87,5 5
Antall menn i deltidsstillinger	40	37
Prosentandel menn deltid	11,5 %	12,5 %

Note nr. 26 Likestilling

Likestilling omhandler hvordan kommunen sikrer likeverdig behandling av kommunens ansatte uavhengig av kjønn, funksjonsevne og kulturbakgrunn.

- Fauske kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver for både kvinner og menn i alle aldersgrupper, og uavhengig av funksjonsevne og kulturbakgrunn.
- Fauske kommune skal sikre at alle ansatte gis mulighet til å utnytte sine ressurser og blir rettferdig belønnet for dette.
- Fauske kommune skal ta hensyn til likestilling i alt personalarbeid.

Note nr. 27 Klagesak KOFA

I samarbeid med Sørfold kommune ble det i 2019 i DOFFIN (Nasjonal kunngjøringsdatabasen for offentlige anskaffelser) lyst ut en fire-årig rammeavtale for slamtømming av private slamavskillere. Anbudsprosessen er på vegne av kommunene gjennomført av Innkjøpsservice Advokatfirma AS. Ved innleveringsfristens utløp medio september 2019 var det levert to tilbud. Konkurransen skulle lyses ut med forhandling. Etter at forhandlingene var fullført mottok kommunen klage fra en av tilbyderne der de påpekte at konkurransen var lyst ut som konkurranse uten forhandling. Ved nærmere ettersyn viste det seg at konkurransegrunnlaget var utlyst som en konkurranse uten forhandlinger. Fauske kommune er ikke ansvarlig for feil ordlyd i utlysningen, men klagen ble tatt til følge og ny konkurranse ble lyst ut i DOFFIN.

Ved andre gangs utlysning kom det også inn to tilbud. I begge utlysninger var vektingen 100 % på pris. Etter forhandlinger ble det inngått kontrakt med den tilbyder som det beste tilbudet. Saken er i ultimo februar 2020 på nytt klaget inn for KOFA basert på argument om at det ikke var grunnlag for å avlyse konkurransen etter første utlysning. Saken ligger p.t. fortsatt til behandling hos KOFA.

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/583	413– 5.3

SAK 19/20

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
08.06.2020

Vedlegg:
a)

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

Inndyr, 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
29.05.2020	20/584	413– 5.3

SAK 20/20

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
08.06.2020

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr 29. mai 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget